

An illustration depicting various water-based recreational activities. In the foreground, a swimmer in an orange cap and goggles is performing a freestyle stroke. To the left, a person in an orange life vest is kayaking. In the background, a person in an orange shirt and cap is sailing a white boat. To the right, a person in an orange life vest is riding a blue and white jet ski. The scene is set on a blue body of water with a green shoreline and a blue sky with white clouds.

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI WODNEJ W POLSCE 2026-2035

2025

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI WODNEJ W POLSCE 2026-2035

2025

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

 **Wielkie Jeziora
Mazurskie 2020**
Stowarzyszenie

Fot. Szymon Staniec, CC BY 4.0

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE DO STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI WODNEJ W POLSCE (2026-2030)	6
1. POTRZEBA STWORZENIA STRATEGII	7
2. PROCES TWORZENIA STRATEGII	8
3. ZAKRES STRATEGII	9
CEL NADRZĘDNY STRATEGII	9
WIZJA POLSKIEJ TURYSTYKI WODNEJ 2035	10
1. BEZPIECZEŃSTWO – POWSZECHNA KULTURA ODPOWIEDZIALNOŚCI I KOMPETENCJI	10
2. EKOLOGIA – CZYSTE WODY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ	11
3. INFRASTRUKTURA – NOWOCZESNE, DOSTĘPNE I ZINTEGROWANE SZLAKI WODNE	11
4. LEGISLACJA I ZARZĄDZANIE – PRZEJRZYSTE, SPÓJNE I EUROPEJSKIE STANDARDY	11
5. SPOŁECZEŃSTWO – TURYSTYKA WODNA DOSTĘPNA DLA WSZYSTKICH	12
6. GOSPODARKA – SEKTORY LOKALNE I REGIONALNE CZERPIĄ Z ROZWOJU TURYSTYKI WODNEJ	12
WIZJA 2035 – PODSUMOWANIE	12

MEGATRENDY KSZTAŁTUJĄCE TURYSTYKĘ WODNĄ DO 2040	13
1. ZMIANY DEMOGRAFICZNE I STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTW	13
2. KLIMATYCZNE PRZESILENIE I ROSNĄCA CZĘSTOTLIWOŚĆ ZJAWISK EKSTREMALNYCH	13
3. ZIELONA TRANSFORMACJA I DEKARBONIZACJA TRANSPORTU	14
4. CYFRYZACJA USŁUG TURYSTYCZNYCH	14
5. REORIENTACJA TURYSTYKI W STRONĘ „SLOW” I „NATURE-BASED TOURISM”	14
6. ROZWÓJ MIKROTURYSTYKI	14
7. EKSPANSJA EKONOMII WSPÓŁDZIELENIA	14
8. WZROST ZNACZENIA BEZPIECZEŃSTWA WODNEGO I STANDARYZACJI KOMPETENCJI	15
9. ROZWÓJ TURYSTYKI TRANSGRANICZNEJ I KORYTARZY WODNYCH	15
10. WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ	15
PODSUMOWANIE MEGATRENDÓW	15
KIERUNKI STRATEGICZNE WYNIKAJĄCE Z MEGATRENDÓW	16
1. WODA DOSTĘPNA DLA WSZYSTKICH	16
2. BEZPIECZNA WODA	16
3. CYFROWA TRANSFORMACJA – SMART TOURISM	16
4. CZYSTE AKWENY	17
5. SIEĆ SZLAKÓW WODNYCH	17
6. TURYSTYKA WSPÓŁDZIELONA	17
7. ODPORNOŚĆ KLIMATYCZNA	18
8. INTEGRACJA TRANSGRANICZNA	18
PODSUMOWANIE KIERUNKÓW STRATEGICZNYCH	18
KONTEKST EUROPEJSKI ROZWOJU TURYSTYKI WODNEJ	19
1. NIEMCY	20
2. HOLANDIA	20
3. FRANCJA	21
4. DANIA, SZWECJA I FINLANDIA	21
5. WIELKA BRYTANIA	21
6. WSPÓLNE EUROPEJSKIE TRENDY	22
7. EUROPEJSKIE TŁO DLA POLSKI: KLUCZOWE WNIOSKI	22
GDZIE JESTEŚMY NA TLE EUROPY	22
STRATEGICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU	24
1. ANALIZA SWOT TURYSTYKI WODNEJ W POLSCE	24
2. KIERUNKI TYPU SO	26
3. KIERUNKI TYPU ST	27
4. KIERUNKI TYPU WO	28
5. KIERUNKI TYPU WT	30
6. ANALIZA PESTEL TURYSTYKI WODNEJ W POLSCE (2026–2030)	31
WNIOSKI I KIERUNKI STRATEGICZNE	34
PATENTY, EDUKACJA, KOMPETENCJE I BEZPIECZEŃSTWO	35
1. STATYSTYKI PATENTÓW ŻEGLARSKICH I MOTOROWODNYCH	36
2. STATYSTYKI WYPADKÓW W TURYSTYCE WODNEJ W POLSCE	38
3. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA STRATEGICZNE	40
PROBLEMATYKA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I SENIORÓW	46
1. DZIAŁANIA LEGISLACYJNE	46

2. DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE I TECHNICZNE	47
3. DZIAŁANIA EDUKACYJNE, PROMOCYJNE I WSPIERAJĄCE	48
4. SPRZĘT UŁATWIAJĄCY UPRAWIANIE TURYSTYKI WODNEJ OZŃ	49
STRATEGICZNE FUNKCJE I ZNACZENIE AKWENÓW W POLSCE	50
1. ZNACZENIE RZEK W SYSTEMIE TURYSTYKI WODNEJ W POLSCE	50
2. FUNKCJE RZEK W TURYSTYCE WODNEJ I GOSPODARCE	51
3. WYZWANIA ZWIĄZANE Z ZAGOSPODAROWANIEM RZEK	51
4. REKOMENDOWANE KIERUNKI ROZWOJU RZEK	51
5. RZeki MIEJSKIE JAKO KLUCZOWE ZASOBY TURYSTYKI	52
6. ZNACZENIE JEZIOR W POLSKIEJ TURYSTYCE WODNEJ	54
7. FUNKCJE JEZIOR W SYSTEMIE TURYSTYKI WODNEJ	55
8. WYZWANIA ZWIĄZANE Z JEZIORAMI	55
9. REKOMENDOWANE KIERUNKI ROZWOJU JEZIOR	56
10. KLUCZOWE AKWENY I SZLAKI WODNE W POLSCE	57
CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ DZIAŁANIA	58
1. BEZPIECZEŃSTWO I EDUKACJA	58
2. INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	59
3. LEGISLACJA I ROZWIĄZANIA SYSTEMOWE	60
4. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I EKOLOGIA	61
5. PROMOCJA I MONITOROWANIE EFEKTÓW	61
IDENTYFIKACJA KONFLIKTÓW I INTERESARIUSZY	63
1. KLUCZOWE OBSZARY KONFLIKTÓW W TURYSTYCE WODNEJ	64
2. KATALOG KLUCZOWYCH INTERESARIUSZY	64
3. MACIERZ WPŁYWU I ZAINTERESOWANIA	65
4. MATRYCA KONFLIKTÓW STRATEGICZNYCH I REKOMENDACJE	66
REKOMENDOWANY MODEL WSPÓŁPRACY	66
PLAN IMPLEMENTACJI STRATEGII TURYSTYKI WODNEJ DO 2035	67
1. BEZPIECZEŃSTWO I EDUKACJA	68
2. INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	70
3. LEGISLACJA I ROZWIĄZANIA SYSTEMOWE	72
4. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I EKOLOGIA	75
5. PROMOCJA I MONITOROWANIE EFEKTÓW	77
PROMOCJA POLSKIEJ TURYSTYKI WODNEJ W KRAJU I NA ŚWIECIE	79
1. CELE PROMOCJI	79
2. SEGMENTACJA MARKETINGOWA – GRUPY DOCELOWE	79
3. KLUCZOWE KOMPONENTY PROMOCJI	80
4. SYSTEM PROMOCJI – STRUKTURA	81
5. EFEKTY STRATEGICZNE PROMOCJI	81
PODSUMOWANIE STRATEGII TURYSTYKI WODNEJ – POLSKA 2035	82
BIBLIOGRAFIA	84
ZAŁĄCZNIK 1: ZAŁOŻENIA APLIKACJI MOBILNEJ „BEZPIECZNY REJS”	86
ZAŁĄCZNIK 2: ZAŁOŻENIA KAMPANII „MODA NA KAMIZELKĘ”	90

WPROWADZENIE DO STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI WODNEJ W POLSCE (2026-2030)

Turystyka wodna jest jednym z najszybciej rozwijających się segmentów turystyki w Polsce i w Europie. **Coraz więcej osób wybiera aktywny wypoczynek na wodzie** – żeglarstwo, kajakarstwo, motorowodniactwo, rekreację nadwodną czy ekoturystykę. Aktywności te stają się nie tylko formą wypoczynku, ale również narzędziem edukacji, integracji społecznej, promocji zdrowego stylu życia i budowania lokalnej przedsiębiorczości.

Według badań PTTK z 2022 r. turystykę wodną w Polsce uprawia **4-5 milionów osób rocznie**, z czego znaczący odsetek stanowią kajakarze i użytkownicy małych jednostek pływających. Równolegle Polska pozostaje atrakcyjnym kierunkiem dla turystów zagranicznych – według danych GUS w latach **2023-2024 nasz kraj odwiedziło ok. 7-8 milionów zagranicznych turystów**, w tym coraz większa grupa zainteresowana aktywnym wypoczynkiem nad wodą i na wodzie.

Wobec rosnącej popularności aktywności wodnych oraz zmian społecznych, ekonomicznych i środowiskowych, konieczne staje się przyjęcie spójnej, długofalowej polityki państwa w zakresie turystyki wodnej. Jej celem jest **zapewnienie bezpiecznego, nowoczesnego i odpowiedzialnego korzystania z zasobów wodnych** w sposób, który służy mieszkańcom, turystom, gospodarce oraz środowisku naturalnemu.

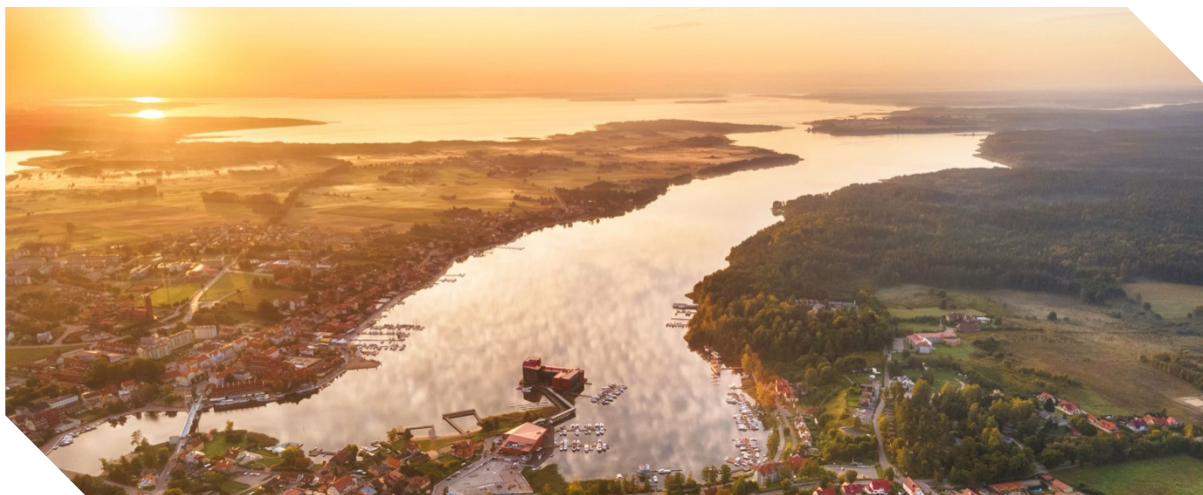
Polska dysponuje wyjątkowo zróżnicowanymi zasobami wodnymi – od rozległych pojezierzy, przez gęstą sieć rzek i kanałów, aż po dostęp do Morza Bałtyckiego. **Łączna długość dróg żeglownych wynosi 3677 km, w tym 2226 km rzek, 660 km kanałów oraz 791 km jezior.** Ta naturalna sieć łączy regiony, wspiera lokalną gospodarkę i stanowi podstawę dla rozwoju turystyki wodnej, mobilności rekreacyjnej i edukacji ekologicznej.

Pomimo **ogromnego potencjału**, rozwój turystyki wodnej w Polsce napotyka liczne bariery. Należą do nich m.in.: zróżnicowane i niespójne przepisy, niedostatek nowoczesnej infrastruktury, brak jednolitego systemu oznakowania, certyfikacji i informacji, ograniczona dostępność akwenów, presja środowiskowa, a także niewystarczające wykorzystanie technologii cyfrowych i niskie poczucie bezpieczeństwa wodnego wśród użytkowników. **Wymaga to podjęcia skoordynowanych działań** na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

W odpowiedzi na te wyzwania powstała Strategia Rozwoju Turystyki Wodnej w Polsce na lata 2026–2030. Jej misją jest:

„Bezpieczna, czysta, nowoczesna – turystyka wodna przyszłości”.

Misja ta wyznacza kierunek wszystkich działań, łącząc trzy fundamentalne filary: **bezpieczeństwo użytkowników, ochronę środowiska oraz zrównoważony rozwój** infrastruktury i usług, które umożliwiają pełne wykorzystanie potencjału polskich akwenów.

Fot. Wielkie Jeziora Mazurskie 2020

1. Potrzeba stworzenia strategii

Strategia została opracowana w odpowiedzi na **szereg wyzwań i barier**, które ograniczają rozwój turystyki wodnej w Polsce. Należą do nich m.in.:

- **zróżnicowane i często niespójne przepisy** dotyczące korzystania z wód,
- **niedostateczna liczba** nowoczesnych marin, przystani i punktów usługowych,
- brak jednolitego systemu oznakowania, **certyfikacji i jakości** usług,
- **ograniczona dostępność** informacji dla turystów krajowych i zagranicznych,
- rosnące **zagrożenia środowiskowe** oraz presja turystyczna,
- niedostateczny poziom edukacji i samoświadomości **w zakresie bezpieczeństwa**,
- **ograniczony dostęp** do akwenów dla niektórych grup użytkowników, w tym **osób z niepełnosprawnościami i seniorów**.

Jednocześnie **Polska dysponuje znacznym potencjałem**, który – odpowiednio rozwinięty – może umocnić pozycję kraju jako atrakcyjnego, nowoczesnego i zrównoważonego kierunku turystyki wodnej w Europie.

Otwiera to możliwość:

- stworzenia **jednolitego krajowego systemu** oznakowania, certyfikacji i informacji,
- **usprawnienia legislacji i zwiększenia współpracy** między instytucjami publicznymi i środowiskami wodnymi,
- **rozwinięcia infrastruktury** zgodnej ze standardami europejskimi,
- **podniesienia poziomu bezpieczeństwa** dzięki powszechnej edukacji, certyfikacjom i analizom zagrożeń,
- zwiększenia udziału **osób z niepełnosprawnościami i seniorów** w turystyce wodnej,
- włączenia Polski do **europejskiego systemu mobilności** rekreacyjnej poprzez ratyfikację Rezolucji 40 UNECE,
- **wzmocnienia pozycji Polski** na arenie międzynarodowej jako kraju bezpiecznego, ekologicznego i otwartego dla wodniaków.

2. Proces tworzenia strategii

Strategia została **opracowana we współpracy** z kluczowymi podmiotami działającymi w obszarze turystyki wodnej, bezpieczeństwa i rekreacji:

- Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym (PTTK),
- Polskim Związkiem Kajakowym (PZKaj),
- Polskim Związkiem Motorowodnym i Narciarstwa Wodnego (PZMWiNW),
- Polskim Związkiem Żeglarskim (PZŻ),
- Stowarzyszeniem Wielkie Jeziora Mazurskie 2020,
- Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym (WOPR).

Każdy z partnerów wniósł **unikalną perspektywę, doświadczenie oraz propozycje** działań obejmujących m.in.: digitalizację informacji, rozwój infrastruktury, standaryzację przepisów, promocję ekologii, certyfikację przystani, edukację dzieci i młodzieży, rozwój szlaków wodnych, analizę zagrożeń i poprawę bezpieczeństwa na akwenach.

Opracowano **misję i wizję rozwoju polskiej turystyki wodnej do roku 2035**, definiując jej długoterminowe aspiracje, wartości. Analizie poddano **globalne megatrendy** wpływające na sektor turystyki wodnej i wyprowadzono strategiczne kierunki rozwoju oraz określono miejsce Polski w odniesieniu do **europejskich trendów i standardów**.

Przeprowadzono diagnozę obejmującą **analizy SWOT i PESTEL**, identyfikację kluczowych barier rozwojowych, potrzeb infrastrukturalnych i legislacyjnych, a także określono **strategiczne znaczenie polskich akwenów** dla turystyki, gospodarki, środowiska i lokalnej społeczności.

Na tej bazie zbudowano **strukturę celów strategicznych** i wyprowadzono **cele operacyjne oraz przypisano im działania**. Dla każdego obszaru opracowano także **propozycje wskaźników**, umożliwiających monitorowanie efektów wdrażania strategii i ocenę postępów jej realizacji.

W kolejnej części dokonano wstępnej identyfikacji **potencjalnych zagrożeń i barier we wdrażaniu strategii** oraz wskazano możliwe mechanizmy ich ograniczania. Na zakończenie opracowano **plan implementacji**, stanowiący podstawę do etapowego i skutecznego wdrażania strategii w życie, z uwzględnieniem mechanizmów koordynacji, finansowania i ewaluacji.

3. Zakres strategii

Strategia obejmuje lata **2026-2030** i koncentruje się na pięciu kluczowych obszarach:

1. **Bezpieczeństwo i edukacja**
 - rozwój systemów edukacyjnych, certyfikacyjnych i informacyjnych,
 - budowanie kultury odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z wód,
 - rozwój systemu analiz zagrożeń i poprawy bezpieczeństwa na akwenach.
2. **Infrastruktura i dostępność**
 - modernizacja oraz rozbudowa marin, przystani i szlaków wodnych,
 - digitalizacja informacji, map i usług,
 - uwzględnienie potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów.
3. **Legislacja i rozwiązania systemowe**
 - uproszczenie procedur, ujednolicenie pojęć i przepisów,
 - wprowadzenie certyfikacji obiektów, licencjonowania ośrodków szkoleniowych,
 - ratyfikacja Rezolucji 40 UNECE oraz zmiany w zakresie opłat i uprawnień.
4. **Zrównoważony rozwój i ekologia**
 - rozwój ekologicznych form turystyki wodnej,
 - ochrona wód i brzegów, systemy odbioru ścieków, ładowarki do e-łodzi,
 - programy edukacyjne i wsparcie innowacji.
5. **Promocja i mierzenie efektów**
 - stworzenie marki „Polska – Kraj Szlaków Wodnych”,
 - rozwój promocji zagranicznej oraz współpracy międzynarodowej,
 - system wskaźników dla ruchu turystycznego, bezpieczeństwa i środowiska.

CEL NADRZĘDNY STRATEGII

Celem Strategii Rozwoju Turystyki Wodnej 2026-2030 jest:

***Zapewnienie bezpiecznych, ekologicznych
i nowoczesnych warunków
do rozwoju turystyki wodnej w Polsce,
poprzez zwiększenie dostępności akwenów,
rozwój infrastruktury, wzmocnienie edukacji
i bezpieczeństwa, uporządkowanie przepisów
oraz pełne wykorzystanie potencjału
współpracy międzysektorowej.***

Strategia tworzy podstawy do **zrównoważonego i długofalowego rozwoju**, który pozwoli przyszłym pokoleniom korzystać z czystych akwenów i nowoczesnej infrastruktury, a Polsce – stać się liderem w regionie w zakresie **odpowiedzialnej i innowacyjnej** turystyki wodnej.

Rys. Piotr Jodkowski / AI

WIZJA POLSKIEJ TURYSTYKI WODNEJ 2035

W roku 2035 Polska jest jednym z **liderów europejskiej turystyki wodnej**, a polskie akweny są rozpoznawalne w Europie jako bezpieczne, czyste, nowoczesne i przyjazne dla wszystkich użytkowników – **od dzieci i młodzieży po seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami**. Turystyka wodna staje się integralnym elementem stylu życia Polaków, a jednocześnie ważną gałęzią gospodarki, wzmacniającą rozwój regionalny i lokalny.

1. Bezpieczeństwo – powszechna kultura odpowiedzialności i kompetencji

W 2035 roku **bezpieczeństwo na wodzie jest standardem** i wspólną wartością. Powszechna nauka pływania, umiejętności samoratownictwa oraz świadomość zagrożeń stają się częścią edukacji obywatelskiej. Certyfikaty pływackie i szkolenia wodne są zintegrowane z systemem cyfrowej identyfikacji i powszechnie dostępne poprzez aplikacje mobilne.

System analiz zagrożeń jest wdrożony w całym kraju – każda gmina posiada **aktualną mapę** ryzyka turystyki wodnej, a informacje o warunkach i zagrożeniach meteorologicznych oraz hydrologicznych dostępne dla turystów **w czasie rzeczywistym**. Współpraca między ratownictwem wodnym, administracją, organizacjami sportowymi i operatorami turystycznymi tworzy **jednolity, sprawny system** reagowania i prewencji.

Kamizelki ratunkowe oraz sprzęt asekuracyjny są **powszechnie używane** i postrzegane jako naturalny element aktywności wodnych, a **kampanie edukacyjne** dla zróżnicowanych grup docelowych **prowadzone są przez cały rok**.

2. Ekologia – czyste wody i zrównoważony rozwój

W 2035 roku polskie akweny są chronione w sposób nowoczesny i inteligentny. **Systemy odbioru ścieków** ze wszystkich jednostek pływających są **powszechne**, a infrastruktura ładowania łodzi elektrycznych dostępna na wszystkich głównych szlakach wodnych.

Turystyka wodna rozwija się **w zgodzie z zasadami ochrony środowiska**. Na najcenniejszych przyrodniczo obszarach zastosowano nowoczesne rozwiązania ograniczające presję człowieka, a użytkownicy włączani są w działania monitoringowe i proekologiczne.

Wzrost ruchu turystycznego odbywa się **z poszanowaniem ekosystemów** wodnych, a Polska jest uznawana za kraj skutecznie łączący rozwój turystyki z ochroną przyrody.

3. Infrastruktura – nowoczesne, dostępne i zintegrowane szlaki wodne

W 2035 roku polskie szlaki wodne tworzą spójny, **dobrze oznakowany** i dostępny system, łączący rzeki, jeziora, kanały i porty. Nowoczesne mariny, przystanie kajakowe i punkty usługowe oferują wysoki standard i pełne zaplecze dla różnych użytkowników – żeglarzy, motorowodniaków, kajakarzy i turystów przywodnych.

Każdy akwen posiada zunifikowane oznakowanie, **standardy bezpieczeństwa** i jednolite zasady użytkowania. Wiele marin i przystani jest w pełni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Wprowadzono krajowy system certyfikacji przystani i wypożyczalni sprzętu wodnego, zapewniający gwarancję jakości i bezpieczeństwa.

Cyfrowe narzędzia – aplikacje mobilne, wirtualne mapy, rezerwacje miejsc cumowniczych, monitoring warunków i nawigacja – stały się integralną częścią korzystania z akwenów.

4. Legislacja i zarządzanie – przejrzyste, spójne i europejskie standardy

Przeprowadzono **kompleksową modernizację przepisów** regulujących turystykę wodną. System prawny stał się jasny, przewidywalny i przyjazny zarówno dla użytkowników wód, jak i dla gestorów infrastruktury. Ujednolicono definicje, doprecyzowano zasady użytkowania akwenów oraz uproszczono procedury administracyjne, usuwając bariery hamujące rozwój.

Polska jest pełnoprawnym uczestnikiem europejskiego systemu mobilności rekreacyjnej dzięki ratyfikacji **Rezolucji 40 UNECE**, umożliwiającej wzajemne uznawanie uprawnień do prowadzenia jednostek rekreacyjnych w całej Europie. Integracja z europejskimi standardami umożliwiła pełne otwarcie polskich akwenów na użytkowników międzynarodowych.

Wprowadzono **obowiązek szkoleń oraz egzaminów na wszystkie stopnie**. Dzięki temu patenty żeglarskie i motorowodne odzyskały swoją renomę – są ponownie **szanowane i uznawane na świecie**, a ich posiadacze to dobrze przygotowani, świadomi oraz odpowiedzialni użytkownicy wód. Dzięki temu podniósł się również poziom bezpieczeństwa na szlakach.

Egzaminy są dostępne również w kilku językach obcych, co ułatwia uzyskiwanie uprawnień przez turystów zagranicznych i **wzmacnia atrakcyjność** polskich szlaków wodnych.

Opracowano także **centralny system koordynacji** polityki wodnej, obejmujący współpracę między resortami, samorządami, organizacjami sportowymi, środowiskiem wodnym i sektorem bezpieczeństwa. Taki model zarządzania zapewnia **spójność działań**, efektywność inwestycji oraz stabilny kierunek rozwoju turystyki wodnej.

5. Społeczeństwo – turystyka wodna dostępna dla wszystkich

W 2035 roku turystyka wodna stała się ważnym elementem **integracji społecznej** i zdrowego stylu życia. **Nowoczesne rozwiązania** techniczne i organizacyjne umożliwiają udział osobom z niepełnosprawnościami oraz seniorom, a specjalistyczny sprzęt i infrastruktura są standardem w marinach i przystaniach.

Rodziny z dziećmi korzystają z bezpiecznych stref rekreacyjnych, certyfikowanych szlaków kajakowych i edukacyjnych programów wodnych. **Powszechne kampanie społeczne** budują kulturę **odpowiedzialnego wypoczynku**, a turystyka wodna staje się jedną z najbardziej popularnych form aktywności Polaków.

6. Gospodarka – sektory lokalne i regionalne czerpią z rozwoju turystyki wodnej

Do 2035 roku turystyka wodna stała się **ważnym czynnikiem rozwoju** lokalnego. Nadwodne miejscowości korzystają z inwestycji, **nowych miejsc pracy**, wzrostu ruchu turystycznego oraz usług związanych z obsługą marin, wypożyczalni, gastronomii, hotelarstwa i rekreacji.

Wzrost atrakcyjności polskich akwenów przyciąga turystów międzynarodowych, dla których Polska jest bezpiecznym i gościnnym kierunkiem, oferującym unikatowe trasy i doświadczenia.

WIZJA 2035 – PODSUMOWANIE

Polska w 2035 r. to nowoczesny, ekologiczny i dostępny dla wszystkich kraj turystyki wodnej.

Bezpieczeństwo i edukacja są standardem, **infrastruktura** spełnia najwyższe europejskie normy, a **przepisy** są spójne, przejrzyste i sprzyjające rozwojowi. **Technologia** wspiera użytkowników, a osoby z niepełnosprawnościami i seniorzy mają **pełny dostęp** do akwenów.

Turystyka wodna przyczynia się do rozwoju gospodarczego, ochrony środowiska i budowania wspólnoty użytkowników wód. Polska jest rozpoznawalna w Europie jako kraj, który **wzorcowo łączy tradycję wodniacką z przyszłością** opartą na nowoczesności i odpowiedzialności.

Fot. Polski Związek Kajakowy

MEGATRENDY KSZTAŁTUJĄCE TURYSTYKĘ WODNĄ DO 2040

Globalne procesy społeczne, ekonomiczne, technologiczne i środowiskowe tworzą nowe warunki funkcjonowania turystyki wodnej. Zrozumienie tych megatrendów jest kluczowe dla projektowania konkurencyjnej i odpornej strategii na kolejne dekady.

1. Zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństw

W Europie udział osób 60+ przekroczy 30% do 2050 r.

Seniorzy stają się najbardziej aktywną turystycznie grupą – dysponują czasem, środkami preferują spokojne aktywności rekreacyjne, w tym żeglarstwo, houseboating, kajakarstwo rekreacyjne i turystykę przywodną.

Globalny nacisk na **uniwersalne projektowanie** (accessible tourism) tworzy presję na adaptację marin, przystani, pomostów i sprzętu.

Konsekwencja: turystyka wodna musi stać się w pełni dostępna – infrastrukturalnie, organizacyjnie i cyfrowo.

2. Klimatyczne przesilenie i rosnąca częstotliwość zjawisk ekstremalnych

- Wzrost temperatur wydłuża sezony turystyczne w Europie Północnej.
- Jednoczesny przyrost: gwałtownych burz, lokalny powodzi, susz, wahań poziomu wód.
- Wzrasta presja środowiskowa na akweny i linię brzegową.

Konsekwencja: turystyka wodna musi rozwijać się w formule odporności klimatycznej (climate-resilient) – z planami adaptacji, monitoringiem wód, modelami zarządzania ruchem i ochroną środowiska.

3. Zielona transformacja i dekarbonizacja transportu

- UE dąży do neutralności klimatycznej, dotyczy to również jednostek rekreacyjnych.
- Szybko rozwija się rynek napędów: elektrycznych, hybrydowych, wodorowych.
- UE modernizuje infrastrukturę: stacje ładowania, odbiór ścieków, mariny zeroemisyjne.

Konsekwencja: Polska musi zbudować sieć „zielonych marin”, aby pozostać konkurencyjna.

4. Cyfryzacja usług turystycznych

Globalnie rozwija się:

- rezerwacja miejsc postojowych w marinach online,
- monitorowanie tras, głębokości i zagrożeń w czasie rzeczywistym,
- cyfrowe mapy i systemy ostrzegawcze,
- aplikacje integrujące bezpieczeństwo, dostępność, turystykę i pogodę,
- automatyzacja pracy marin (smart marinas).

Turysta oczekuje pełnej cyfrowej obsługi „**from shore to shore**”.

Konsekwencja: należy wprowadzić spójny system cyfrowej informacji wodnej i integracji usług.

5. Reorientacja turystyki w stronę „slow” i „nature-based tourism”

W reakcji na tempo życia i przeładowanie informacyjne:

- rośnie popularność turystyki spokojnej, cichej, immersyjnej,
- poszukiwane są aktywności blisko natury: kajaki, SUP-y, rejsy widokowe, houseboaty, turystyka przyrodnicza,
- największą wartością staje się cisza, jakość środowiska i doświadczanie.

Konsekwencja: Polska, mając jeziora, rzeki i kanały, idealnie wpisuje się w ten trend – o ile zachowana zostanie równowaga środowiskowa.

6. Rozwój mikroturystyki

- Sprzęt wodny tanieje (SUP, kajaki modułowe, małe łodzie elektryczne).
- Wzrost mikrowycieczek i jednodniowej turystyki wodnej.
- Turystyka lokalna i weekendowa wypiera długie wyjazdy.

Konsekwencja: Polska potrzebuje infrastruktury „wysokiej dostępności” – slipy, małe przystanki, punkty wodne, lokalne trasy.

7. Ekspansja ekonomii współdzielenia

- Dynamiczny rozwój platform: boat-sharing, charter-sharing, peer-to-peer rental.
- Nowe modele biznesowe: „łódź na minuty”, „marina jako usługa”.

Konsekwencja: prawo i infrastruktura muszą zostać dostosowane do ekonomii współdzielonej.

8. Wzrost znaczenia bezpieczeństwa wodnego i standaryzacji kompetencji

- Rosną globalne wymagania dotyczące kwalifikacji wodniaków.
- Trend harmonizacji kompetencji (UNECE Rezolucja 40, standardy szkoleniowe).
- Rozwój systemów telemetrii, automatycznej lokalizacji, wykrywania zagrożeń.

Konsekwencja: Polska musi przywrócić i ustandaryzować szkolenia oraz ponownie zyskać międzynarodową uznawalność patentów.

9. Rozwój turystyki transgranicznej i korytarzy wodnych

- W Europie rośnie znaczenie zintegrowanych dróg wodnych (Blue Routes).
- Wspólne standardy dla szlaków, marin i informacji turystycznej.
- Turyści poruszają się między krajami w ramach jednego systemu.

Konsekwencja: Polska powinna integrować swoje systemy z Niemcami, Czechami, Słowacją, Litwą – zarówno w zakresie infrastruktury, informacji, jak i bezpieczeństwa.

10. Wzrost świadomości ekologicznej

- Społeczeństwa domagają się czystych wód i ograniczenia presji turystycznej.
- Wzrasta znaczenie certyfikatów ekologicznych (np. Blue Flag, Green Marina).
- Woda staje się kluczowym zasobem strategicznym.

Konsekwencja: rozwój musi być oparty na zasadzie „zero degradacji”, czyli ochronie ekosystemów wodnych i minimalizowaniu negatywnego wpływu człowieka oraz na edukacji ekologicznej.

PODSUMOWANIE MEGATRENDÓW

Globalne megatrendy wskazują, że turystyka wodna na świecie będzie:

To ścieżki, którymi powinna **podążać Polska**, aby do 2035 roku stać się jednym z największych i najbezpieczniejszych centrów turystyki wodnej w Europie Środkowej.

KIERUNKI STRATEGICZNE WYNIKAJĄCE Z MEGATRENDÓW

Megatrendy – takie jak starzenie się społeczeństw, cyfryzacja usług, zielona transformacja, ekonomia współdzielenia, wzrost świadomości ekologicznej czy presja na bezpieczeństwo – **wyznaczają ścieżkę**, którą powinna podążać polska turystyka wodna. Oto **osiem kluczowych kierunków strategicznych**, które zapewnią Polsce zgodność z trendami światowymi i europejskimi oraz pozwolą zbudować przewagę konkurencyjną w sektorze wodnym do 2035 roku.

1. Woda dostępna dla wszystkich

Megatrend: *starzenie się społeczeństw i inkluzywność.*

Polska musi przekształcić akweny w przestrzenie dostępne dla seniorów, osób z niepełnościami, rodzin z dziećmi i osób o ograniczonej mobilności.

Obejmuje to:

- dostępne pomosty, ciągi piesze i toalety,
- adaptowane przystanie i statki,
- sprzęt specjalistyczny (np. kajaki adaptowane),
- szkolenie asystentów i program np. „Woda bez barier”.

Strategiczny efekt: Polska staje się liderem inkluzywnej turystyki wodnej w Europie Środkowej.

2. Bezpieczna woda

Megatrend: *wzrost globalnych wymagań bezpieczeństwa, standaryzacja kompetencji.*

Niezbędne są:

- przywrócenie obowiązkowych szkoleń i jakości patentów,
- odzyskanie globalnej uznawalności polskich uprawnień,
- system analiz zagrożeń poza kąpieliskami,
- ogólnopolska kampania np. „Moda na kamizelkę”.

Strategiczny efekt: polskie uprawnienia są ponownie szanowane i uznawane za granicą.

3. Cyfrowa transformacja – Smart Tourism

Megatrend: *cyfryzacja, dane, automatyzacja.*

Nowoczesna turystyka wodna wymaga:

- centralnej cyfrowej mapy polskich akwenów (głębokości, zagrożenia, rezerwacje),
- aplikacji integrującej: szlaki, pogodę, bezpieczeństwo i dostępność,
- systemów monitoringu i alertów pogodowych,
- cyfrowej certyfikacji umiejętności wodnych (mObywatel lub niezależny system).

Strategiczny efekt: Polska staje się jednym z cyfrowych liderów turystyki wodnej w Europie.

4. Czyste akweny

Megatrend: *dekarbonizacja, ekologizacja turystyki.*

Kluczowe działania obejmują:

- system odbioru ścieków w każdej marinie,
- plombowanie zbiorników na ścieki,
- stacje ładowania łodzi elektrycznych,
- ekologiczne standardy dla portów i przystani,
- wsparcie dla jednostek o napędzie niskoemisyjnym,
- ochrona obszarów „Natura 2000” i stref wrażliwych.

Strategiczny efekt: Polska tworzy sieć nowoczesnych eko-marin i staje się destynacją dla ekologicznych wodniaków.

5. Sieć szlaków wodnych

Megatrend: *reorientacja na slow tourism, mikroturystyka, turystyka przyrodnicza.*

Polska powinna:

- stworzyć zintegrowany system szlaków rekreacyjnych,
- przywrócić historyczne pętle żeglugowe,
- zbudować jednolite oznakowanie i standardy dla szlaków,
- zintegrować turystykę wodną z rowerową, pieszą i kulturową,
- rozwijać houseboating, kajakarstwo i SUP-y.

Strategiczny efekt: Polska staje się krajem spójnych, atrakcyjnych i bezpiecznych szlaków wodnych na każdą pogodę i każdy poziom umiejętności.

6. Turystyka współdzielona

Megatrend: *sharing economy, zmiana stylu konsumpcji.*

Rozwój platform:

- wypożyczalni P2P,
- boat-sharingu i charter-sharingu,
- rezerwacji miejsc w marinach w modelu marketplace,
- usług „łódź na minuty”,
- mikro-subskrypcje na dostęp zamiast posiadania,
- modele club-sharing.

Strategiczny efekt: turystyka wodna staje się bardziej dostępna, a polski sektor MŚP wchodzi w ekonomię współdzielenia.

7. Odporność klimatyczna

Megatrend: zmiany klimatu, ekstremalne zjawiska pogodowe.

Niezbędne działania:

- monitoring poziomów wód, batymetrii i roślinności,
- adaptacja przystani do wahań poziomu wód,
- renaturyzacja i ochrona brzegów,
- plany zarządzania w czasie kryzysów pogodowych
- systemy wczesnego ostrzegania turystów – alert w aplikacji mobilnej.

Strategiczny efekt: polskie akweny stają się odporne na skutki zmian klimatu, a sezon turystyczny wydłuża się o 30–40%.

8. Integracja transgraniczna

Megatrend: rozwój transgranicznej turystyki wodnej, wspólne standardy UE.

Kluczowe działania:

- integracja systemów z Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą,
- standaryzacja oznakowania i informacji,
- wspólne szlaki (np. Odra, Zalew Szczeciński, Pętla Międzynarodowa),
- ratyfikacja Rezolucji 40 UNECE.

Strategiczny efekt: Polska staje się pełnoprawnym elementem europejskiej sieci turystyki wodnej – nie peryferią, lecz ważnym węzłem.

PODSUMOWANIE KIERUNKÓW STRATEGICZNYCH

Globalne megatrendy wskazują, że polska turystyka wodna powinna opierać się na: **dostępności, bezpieczeństwie, cyfryzacji, ekologii, spójności, współdzielenia, odporności i integracji.**

To osiem filarów odpowiadających na najbardziej dynamiczne procesy światowe i w europejskie.

Fot. Wielkie Jeziora Mazurskie 2020

KONTEKST EUROPEJSKI ROZWOJU TURYSTYKI WODNEJ

Rozwój turystyki wodnej w Polsce **nie odbywa się w próżni** – jest silnie powiązany z europejskimi trendami, regulacjami, standardami oraz oczekiwaniami turystów korzystających z akwenów na całym kontynencie. **Kierunek ten wyznaczają nie tylko modele infrastrukturalne i zarządcze stosowane w Europie Zachodniej, ale także standardy legislacyjne, ekologiczne i technologiczne, które coraz częściej stają się warunkiem uczestnictwa w europejskiej przestrzeni turystyki wodnej.** Polska, chcąc skutecznie konkurować z takimi krajami jak Niemcy, Holandia czy Francja, musi dostosować swoje rozwiązania do wspólnych europejskich zasad – zarówno w zakresie bezpieczeństwa, dostępności, cyfryzacji, jak i ochrony środowiska.

Analiza doświadczeń państw o najbardziej rozwiniętej infrastrukturze i kulturze wodniackiej pozwala określić kierunek, w którym powinna podążać Polska, aby zająć stabilne miejsce wśród europejskich liderów. **Obejmuje to m.in. budowę rozpoznawalnej marki narodowej, dążenie do pełnej interoperacyjności systemów nawigacyjnych, wdrażanie jednolitych standardów marin oraz rozwój ofert tematycznych i transgranicznych szlaków wodnych.**

Poniżej przedstawiono syntetyczną charakterystykę kontekstu europejskiego, prezentując **kluczowe wzorce rozwoju**, modele zarządzania oraz kierunki polityk państw, które od lat stanowią referencyjny punkt dla budowy nowoczesnej turystyki wodnej.

1. Niemcy

Niemcy dysponują jedną z najlepiej zarządzanych sieci dróg wodnych w Europie. Ich system wyróżnia przede wszystkim:

- silne rozróżnienie dróg wodnych o charakterze transportowym a rekreacyjnymi,
- konsekwentna polityka rewitalizacji nabrzeży i małej infrastruktury rekreacyjnej,
- wysokie standardy bezpieczeństwa i zarządzania ruchem,
- przejrzysty system oznakowania oraz szeroka dostępność informacji dla wodniaków.

Kluczowe dla Polski

- Zagospodarowanie akwenów – nie każdy szlak otrzymuje te same inwestycje.
- Zarządzanie oparte na danych – monitoring natężenia ruchu i presji turystycznej.
- Spójny system certyfikacji i oznakowania obiektów wodnych.
- Dobrze działająca edukacja, szczególnie w kontekście bezpieczeństwa i ekologii.
- Wysoki poziom usług – rozwinięte mariny, slipy, dostępność sanitariatów.

Wnioski dla Polski

- konieczne jest wyraźne rozróżnienie szlaków rekreacyjnych od transportowych,
- priorytet inwestycyjny dla najbardziej rokujących odcinków,
- budowa systemu europejsko kompatybilnych kompetencji (Rezolucja 40),
- oparcie zarządzania na twardych danych o ruchu turystycznym.

2. Holandia

Holandia dysponuje najbardziej zaawansowaną i zintegrowaną infrastrukturą wodną w Europie. Kluczowe cechy:

- nadzwyczaj silna integracja planowania przestrzennego z wodą,
- bogata sieć śluz, kanałów, marin i przystani,
- standardy dla małej infrastruktury (pomosty, miejsca biwakowe, slipy),
- rekreacja na wodzie jako styl życia – rozwiązania powszechne, nie ekskluzywne,
- wysoka jakość informacji, map na żywo, rezerwacji online, prognoz ruchu wodnego.

Kluczowe dla Polski

- Powszechna dostępność wód: wodniak jest uczestnikiem przestrzeni publicznej.
- Ustandaryzowane mariny i przystanie, z wyraźnym podziałem funkcji.
- Niezwykle silna cyfryzacja – systemy informacji, rezerwacji, nawigacji.
- Współzrządzenie sektorem – NGO, biznes i samorządy tworzą wspólne polityki.

Wnioski dla Polski

- Potrzeba jednolitych krajowych standardów marin i przystani (obecnie są rozproszone).
- Digitalizacja szlaków powinna być traktowana jako fundament, nie „dodatek”.
- Włączenie sektora społecznego i branży do współzrządzenia – dla trwałości systemu.

3. Francja

Francja jest jednym z **najbardziej doświadczonych państw** w zakresie zarządzania drogami wodnymi, głównie dzięki instytucji:

Voies Navigables de France (VNF) – centralnego operatora odpowiadającego za:

- utrzymanie dróg wodnych,
- inwestycje i modernizacje,
- zarządzanie śluzami i urządzeniami hydrotechnicznymi,
- rozwój turystyki wodnej i jej marketing,
- współpracę europejską.

Kluczowe dla Polski

- Jeden krajowy podmiot posiadający mandat do zarządzania całością dróg wodnych.
- Stałe finansowanie inwestycji infrastrukturalnych.
- Rozbudowany produkt turystyki wodnej: barki hotelowe, rejsy tematyczne, slow tourism.
- Silna rola renowacji i rewitalizacji historycznych szlaków.

Wnioski dla Polski

- Polska powinna powołać **Krajową Agencję Turystyki Wodnej**, odpowiednik VNF.
- Promocja międzynarodowa powinna mieć jednolity przekaz.
- Szlaki historyczne (E70, Batorego, Wisła) mogą stać się ikonami narodowymi.

4. Dania, Szwecja i Finlandia

Kraje nordyckie opierają turystykę wodną na filarach:

- najwyższe w Europie standardy bezpieczeństwa i samoratownictwa,
- ścisła integracja z ochroną środowiska i ograniczaniem presji,
- turystyka wodna jako element kultury i zdrowego trybu życia,
- pełna dostępność wód dla mieszkańców („right to roam”).

Wnioski dla Polski

- konieczne jest wzmocnienie edukacji wodnej i obowiązkowych kompetencji pływackich,
- Polski system powinien łączyć rekreację z ochroną środowiska,
- rozwój infrastruktury dostępnej dla wszystkich grup społecznych (w tym OzN).

5. Wielka Brytania

Wielka Brytania oferuje model rozwoju oparty na:

- renowacji historycznych kanałów,
- ścisłej współpracy z lokalnymi społecznościami (Canal & River Trust),
- mieszanej funkcji kanałów – rekreacja, edukacja, kultura, transport rowerowy, imprezy.

Wnioski dla Polski

- kanały i drogi wodne mogą być potężnym narzędziem rewitalizacji społecznej,
- partnerstwo społeczne zwiększa skuteczność utrzymania infrastruktury,
- marina może być lokalnym centrum życia, nie tylko parkingiem dla jachtów.

6. Wspólne europejskie trendy

W Europie obserwuje się zbieżne kierunki rozwoju:

- 1. Wysokie standardy bezpieczeństwa i kompetencji użytkowników**
 - zgodność z Rezolucją 40 UNECE staje się normą.
- 2. Ekologia jako warunek rozwoju**
 - modernizacja flot, odbiór ścieków, strefy wolne od spalin.
- 3. Turystyka wodna jako ważny element mobilności rekreacyjnej**
 - rzeki i kanały stają się „strefą aktywności wodnej”.
- 4. Integracja cyfrowa**
 - państwa europejskie rozwijają mapy, aplikacje, systemy rezerwacji.
- 5. Produkt markowy**
 - turystyka wodna opiera się na spójnym „brandingu” narodowym.

7. Europejskie tło dla Polski: kluczowe wnioski

Aby wejść do grona liderów europejskich, Polska powinna:

- 1. Ustanowić Krajową Agencję Turystyki Wodnej**
 - wzorowanego na VNF, z silnymi kompetencjami, partnera branży.
- 2. Wprowadzić standardy i certyfikacje kompatybilne z UE**
 - dotyczy zarówno przystani i marin, jak i patentów.
- 3. Ratyfikować Rezolucję 40 UNECE**
 - umożliwi to pełną europejską mobilność polskich wodniaków.
- 4. Stworzyć kompleksowy system cyfrowy**
 - mapa + rezerwacje + bezpieczeństwo + certyfikacja w jednej platformie.
- 5. Modernizować infrastrukturę zgodnie z europejskimi normami**
 - odbiór ścieków, dostępność, elektryfikacja floty, jednolite oznakowanie.
- 6. Rozwijać produkty turystyczne o randze europejskiej**
 - Śródlądowa Droga Wodna E70, Pętla Zachodniopomorska, Szlak Batorego.

GDZIE JESTEŚMY NA TLE EUROPY

- 1. Co już mamy:**
 - **Ogromny potencjał** przyrodniczy i hydrograficzny.
 - **Silne organizacje:** PZŻ, PZMWiNW, PZKaj, WOPR, PTTK.
 - **Lokalne i regionalne strategie** (Mazury, Pomorskie, Zachodniopomorskie itd.).
 - **Doświadczenie w kampaniach** edukacyjnych i eventach wodnych.

2. Czego brakuje:

- Jednego krajowego koordynatora (jak VNF).
- Spójnej klasyfikacji szlaków i standardów obiektów.
- Systemowego monitoringu ruchu turystycznego na wodach.
- Pełnej cyfryzacji (aplikacja krajowa, dane w jednym miejscu).
- Silnej, spójnej marki narodowej dla turystyki wodnej.
- Rozwiązania umożliwiającego analizy zagrożeń dla całej turystyki wodnej.

3. Co trzeba wdrożyć:

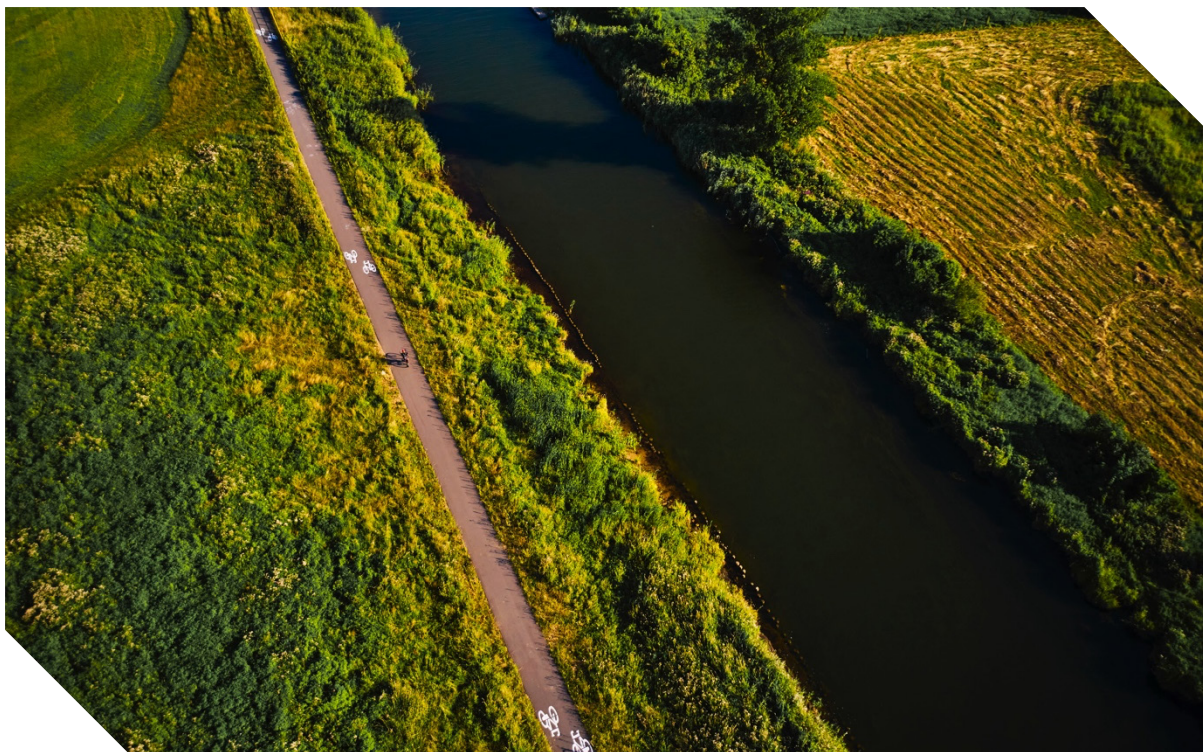
- Nowelizacje ustaw (wody, bezpieczeństwo, patenty).
- Powołanie **Krajowej Rady Turystyki Wodnej – KRTW**.
- Krajowe standardy i system certyfikacji przystani / wypożyczalni / szlaków.
- Utworzenie **Ogólnopolskiego Systemu Informacji Turystyki Wodnej – OSITW**.
- Ratyfikację Rezolucji 40 UNECE.
- Program ekologicznej modernizacji infrastruktury i floty.

4. Kierunki europejskie zbieżne z celami niniejszej strategii:

- zrównoważona mobilność wodna
- ochrona środowiska
- cyfryzacja usług wodnych
- bezpieczeństwo i standaryzacja szkoleń
- pełna dostępność społeczna
- międzynarodowa uznawalność kompetencji.

Fot. Peter K. Burian, CC BY-SA 4.0

Fot. Wielkie Jeziora Mazurskie 2020

STRATEGICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Aby właściwie określić kierunki rozwoju turystyki wodnej, **konieczne jest uwzględnienie zarówno potencjału wewnętrznego, jak i oddziaływania otoczenia zewnętrznego**, co odzwierciedlają analizy SWOT i PESTEL przedstawione poniżej.

1. Analiza SWOT turystyki wodnej w Polsce

Analiza SWOT definiuje **wnętrze systemu** (mocne i słabe strony) oraz **otoczenie zewnętrzne** (szanse i zagrożenia).

1.1. Kluczowe Mocne Strony (S)

1. **Wyjątkowe zasoby przyrodnicze i hydrograficzne** – Wisła, Odra, Warta, Noteć, E70, Wielkie Jeziora Mazurskie, liczne szlaki kajakowe (Brda, Drawa, Krutynia itd.).
2. **Silne i doświadczone organizacje społeczne i sportowe** – PTTK, WOPR, PZKaj, PZŻ, PZMWiNW (know-how, kadry, tradycja, zasięg).
3. **Dobre przykłady regionalne** – pętle zachodniopomorskie, pomorskie, mazurskie, strategie wojewódzkie i miejskie, które już działają.
4. **Rosnąca popularność turystyki aktywnej i wodnej w Polsce** (kajaki, żagle, SUP, skutery wodne, motorówki, houseboaty).
5. **Dostęp do funduszy unijnych oraz mechanizmów współpracy transgranicznej** (E70, obszary nadgraniczne, szlaki międzynarodowe).
6. **Silne tradycje wodniackie i kultura „na wodzie”** – żeglarstwo, motorowodniactwo, kajakarstwo, turystyka promowa, lokalne imprezy wodne.

1.2. Kluczowe Słabe Strony (W)

1. **Rozproszone zarządzanie** – brak jednego krajowego koordynatora / instytucji pokroju VNF; kompetencje rozsięte między resortami, Wodami Polskimi, samorządami, związkami sportowymi.
2. **Niespójna infrastruktura** – białe plamy między dobrze rozwiniętymi regionami; brak ciągłości szlaków, duże odległości między przystaniami, niska jakość obiektów.
3. **Fragmentaryczne podejście do bezpieczeństwa** – różne standardy, brak ogólnopolskiej analizy zagrożeń dla turystyki wodnej.
4. **Niska dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów** – pojedyncze inicjatywy zamiast systemu.
5. **Brak jednolitych standardów i certyfikacji przystani, wypożyczalni, szlaków** (brak „normy krajowej”).
6. **Słaba cyfryzacja** – brak ogólnopolskiej aplikacji / systemu informacji o szlakach, zagrożeniach, dostępności, rezerwacjach.
7. **Oslabiona reputacja systemu patentów i szkoleń** po deregulacjach; ograniczona uznawalność międzynarodowa.

1.3. Kluczowe Szanse (O)

1. **Silne europejskie trendy pro-wodne i pro-ekologiczne** – turystyka wodna jako element zrównoważonej mobilności rekreacyjnej, slow tourism.
2. **Fundusze europejskie i transgraniczne** – na infrastrukturę wodną, ekologię, dziedzictwo, cyfryzację, integrację szlaków (E70, E40, Bałtyk).
3. **Rezolucja 40 UNECE i europejskie standardy kwalifikacji** – szansa na włączenie Polski w system mobilności rekreacyjnej.
4. **Wzrost popytu na turystykę aktywną, rodzinną, lokalną** po pandemii; powrót do przyrody, lasów, rzek, jezior.
5. **Postęp technologiczny** – aplikacje, mapy, systemy monitoringu, napędy elektryczne, innowacje dla osób z niepełnosprawnościami.
6. **Starzejące się społeczeństwa Europy** – popyt na łagodne, spokojne formy wypoczynku, które woda oferuje idealnie.

1.4. Kluczowe Zagrożenia (T)

1. **Zmiany klimatu** – susze, niskie stany wód, gwałtowne powodzie, burze; sezonowość i nieprzewidywalność warunków.
2. **Konflikty między ochroną środowiska a dostępem turystycznym** – rygorystyczne interpretacje przepisów (Natura 2000, obszary chronione), ryzyko „odcięcia” człowieka od wody.
3. **Konkurencja innych krajów** (Niemcy, Holandia, Francja, Skandynawia, UK) z lepiej rozwiniętą infrastrukturą i marką.

4. **Ryzyko dalszej degradacji środowiska** – ścieki, śmieci, presja turystyczna, przypadkowe inwestycje brzegowe.
5. **Inercja administracyjna i rozbieżne polityki sektorowe** (transport, energetyka, gospodarka wodna vs turystyka i ochrona środowiska).
6. **Kryzysy gospodarcze i społeczne** – ograniczenie wydatków na turystykę, mniejsza skłonność do inwestowania.

2. Kierunki typu SO

Wykorzystanie mocnych stron do skorzystania z szans.

To „ofensywne” działania – tam, gdzie Polska ma już potencjał i powinna go użyć, by przeskoczyć na wyższy poziom.

SO1. „Polska – Kraj Szlaków Wodnych”: budowa sieci produktów europejskich

Idea: wykorzystać unikalne zasoby wodne i silne organizacje do stworzenia **spójnej sieci markowych „produktów”** (Wisła, Odra, WJM, Pętla Zachodniopomorska, Szlak Batorego, E70), finansowanych ze środków unijnych.

Działania:

1. wyznaczenie **flagowych szlaków wodnych** o znaczeniu europejskim (w tym transgranicznych),
2. opracowanie dla każdego **programu inwestycyjno-promocyjnego** (infrastruktura, promocja, cyfryzacja),
3. włączenie partnerów: PTTK, PZŻ, PZKaj, PZMWiNW, WOPR jako operatorów programów pilotażowych,
4. wpisanie tych szlaków do programów krajowych i regionalnych jako **priorytetowych dla funduszy UE**.

SO2. Ekoturystyka wodna jako przewaga konkurencyjna Polski

Idea: połączyć naturalne walory rzek i jezior z trendem ekologicznego, powolnego podróżowania i budować na tym przewagę wobec bardziej zurbanizowanych obszarów Europy.

Działania:

1. projekt **„Eko–Szlaki Wodne Polski”** – wybrane rzeki i jeziora jako pilotaż ekologicznych produktów (elektryczne jednostki, limity ruchu, monitoring przyrody),
2. programy **„Eko–Turysta Wodny”** – zdobywanie odznak, udział w sprzątaniu akwenów, monitoringu przyrodniczym,
3. kampanie międzynarodowe kierowane do turystów z UE: „naturą zamiast tłoku”,
4. włączenie naukowców (monitoring, citizen science, analizy), korzystając z potencjału lokalnych NGO.

SO3. Edukacja: wykorzystanie silnych organizacji do profesjonalizacji sektora

Idea: oprzeć rozwój kompetencji i bezpieczeństwa na już istniejących strukturach (WOPR, związki sportowe, PTTK), korzystając z funduszy europejskich na edukację.

Działania:

1. ogólnopolski system **certyfikacji pływackiej i wodnej** (z poziomami),
2. program „**Szkoła na Wodzie**” – moduły edukacyjne dla szkół, zielone szkoły wodne,
3. stworzenie krajowej **platformy e-learningowej** o bezpieczeństwie, ekologii, dobrych praktykach wodniackich,
4. dofinansowanie szkoleń nauczycieli, instruktorów, egzaminatorów, asystentów osób z niepełnosprawnościami.

SO4. Digitalizacja: wykorzystanie siły środowiska do stworzenia krajowego systemu informacji

Idea: połączyć wiedzę rozproszoną w związku PZKaj, PZŻ, PTTK, WOPR, Wody Polskie, samorządy w jednym cyfrowym narzędziu.

Działania:

1. stworzenie Ogólnopolskiego Systemu Informacji Turystyki Wodnej (OSITW) – aplikacja i portal,
2. włączenie do systemu danych o przystaniach, marinach, miejscach niebezpiecznych, dostępności, usługach, pogodzie,
3. integracja z mObywatel lub stworzenie niezależnego systemu (certyfikaty, patenty),
4. wykorzystanie partnerów (np. firmy czarterowe, wypożyczalnie) jako „dostawców danych”.

3. Kierunki typu ST***Wykorzystanie mocnych stron do neutralizacji zagrożeń.***

To strategię „obrony aktywnej”: mamy kompetencje i zasoby, które pozwalają zawczasu zniwelować ryzyka.

ST1. Klimatycznie odporna sieć szlaków

Idea: wykorzystać zróżnicowanie hydrograficzne i doświadczenia regionalne, aby stworzyć **elastyczną sieć szlaków**, odporną na wahania poziomu wód i ekstremalne zjawiska.

Działania:

1. klasyfikacja szlaków pod kątem wrażliwości na susze i powodzie,
2. alternatywne scenariusze wykorzystania szlaków (np. większy nacisk na zbiorniki retencyjne, jeziora, odcinki regulowane),

3. budowa infrastruktury odpornej na zmiany klimatu (pomosty pływające, elastyczne systemy cumowania),
4. włączenie danych hydrologicznych do OSITW (alerty, rekomendacje tras).

ST2. Mądre podejście do „Natura 2000”: łączenie ochrony przyrody z turystyką

Idea: wykorzystać silne środowisko eksperckie i NGO, by **przestawić logikę**: zamiast izolować człowieka od chronionych obszarów – tworzyć bezpieczne, kontrolowane formy korzystania.

Działania:

1. wypracowanie **krajowych wytycznych**: jak projektować przystanie, miejsca postojowe, trasy w obszarach Natura 2000, aby chronić przyrodę i umożliwiać turystykę,
2. pilotaże na wybranych obszarach (Biebrza, Warta, Dolina Odry, Wisły),
3. program np. „Strażnicy wód” – włączenie turystów i lokalnych organizacji w monitoring i edukację,
4. współpraca z parkami narodowymi i krajobrazowymi przy tworzeniu „stref użytkowania turystycznego”.

ST3. Odpowiedź na konkurencję międzynarodową marką i produktami niszowymi

Idea: wykorzystać unikatowość polskich szlaków (dzikość, przestrzeń, mozaika kultur) jako odpowiedź na wysokostandardową, ale często „przeinfrastrukturyzowaną” ofertę Niemiec czy Holandii.

Działania:

1. pozycjonowanie Polski jako **Kraju Szlaków Wodnych** w Europie Środkowej,
2. rozwój produktów niszowych: długodystansowe spływy, szlaki historyczne, przyrodnicze,
3. **promocja transgraniczna** (E70, E40, Odra) w partnerstwie z Niemcami, Holandią.
4. wykorzystanie polskich **tradycji wodniackich** (np. flisacy) jako wyróżników.

4. Kierunki typu WO

Minimalizowanie słabości poprzez wykorzystanie szans.

Tu naprawiamy słabości, podpinając się pod istniejące „wiatry w plecy” – fundusze, trendy, technologie, prawo UE.

WO1. Budowa krajowego systemu zarządzania dzięki funduszom UE

Idea: wykorzystać środki europejskie i wymogi koordynacji do powołania **Krajowej Agencji Turystyki Wodnej**.

Działania:

1. **przygotowanie koncepcji instytucji** i jej osadzenia w systemie (mandat, rola, relacje z Wodami Polskimi i resortami),
2. wpisanie powołania instytucji do **programów operacyjnych UE 2027+**,

3. etapowe przejmowanie funkcji: standardy, certyfikacja, OSITW, monitoring, promocja,
4. **budowa zespołu eksperckiego** z przedstawicieli PTTK, PZŻ, PZKaj, PZMWiNW, PZW, WOPR, samorządów.

WO2. Standaryzacja infrastruktury i certyfikacja przy wsparciu środków UE

Idea: wykorzystać programy infrastrukturalne UE i krajowe, by wprowadzić **ogólnopolskie standardy** dla przystani, marin, szlaków i wypożyczalni.

Działania:

1. opracowanie katalogu standardów – poziomy (1-3 gwiazdki / kategorie), wymagania minimalne i docelowe,
2. **system certyfikacji** i re-certyfikacji (np. co 3-5 lat),
3. powiązanie dotacji inwestycyjnych z obowiązkiem dostosowania się do standardów,
4. stworzenie ogólnodostępnej bazy certyfikowanych obiektów (w OSITW).

WO3. Reforma systemu szkoleń i patentów

Idea: przekształcić słabość (deregulacje, spadek prestiżu) w atut, korzystając z międzynarodowych standardów.

Działania:

1. przywrócenie **obowiązkowych szkoleń** i egzaminów na wszystkie stopnie,
2. wprowadzenie jednolitych programów szkolenia (bezpieczeństwo, ekologia),
3. egzaminowanie również w języku angielskim i niemieckim,
4. przygotowanie do ratyfikacji Rezolucji 40 UNECE – tak, aby **polskie patenty, po przywróceniu egzaminów i standaryzacji, znów były powszechnie szanowane i uznawane na świecie**,
5. uruchomienie systemu kontroli jakości egzaminów (np. monitoring, audyty).

WO4. Poprawa dostępności (OzN i seniorzy) dzięki trendom inkluzywnym

Idea: słabość w dostępności potraktować jako pole, gdzie można szybko zdobyć przewagę dzięki temu, że UE premiuje projekty inkluzywne.

Działania:

1. uwzględnienie wymogów dostępności w każdej nowej inwestycji (ustawowo + warunki dotacji),
2. program **certyfikacji obiektów** „przyjaznych osobom z niepełnosprawnościami i seniorom” (łącznie z marinami, kąpieliskami, statkami, sprzętem),
3. **wsparcie innowacji** sprzętowych (wózki na piasek i do wody, adaptowane kajaki i łodzie),
4. **stworzenie aplikacji** i katalogu rozwiązań sprzętowych (certyfikowana baza sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami).

WO5. Cyfryzacja jako sposób na rozwiązanie chaosu informacyjnego

Idea: wykorzystać postęp technologiczny i programy cyfryzacyjne do „zszycia” rozproszonej informacji.

Działania:

1. **zbieranie danych** z istniejących regionalnych systemów (Mazury, Województwo Zachodniopomorskie, projekty miejskie),
2. **budowa API** i integracji – tak, aby OSITW nie zastępował lokalnych rozwiązań, ale je scalał,
3. wprowadzenie mechanizmów **współtworzenia treści** (zgłaszanie zagrożeń, opinii, jakości obiektów przez użytkowników),
4. **integracja** z systemami ratownictwa (lokalizacja, numery identyfikacyjne przystani).

5. Kierunki typu WT***Minimalizowanie słabości i unikanie zagrożeń.***

To „defensywny” pakiet – co musimy zrobić, żeby nasze słabości nie spotkały się z najgorszymi scenariuszami z zewnątrz.

WT1. Zarządzanie ryzykiem klimatycznym i środowiskowym

Idea: nie dopuścić, aby słaba infrastruktura, brak standardów i rozproszone zarządzanie spotkały się z intensyfikacją susz i powodzi.

Działania:

1. opracowanie **krajowego planu adaptacji turystyki wodnej do zmian klimatu**,
2. obowiązek uwzględniania ryzyka klimatycznego w projektach infrastrukturalnych,
3. **integracja systemów** ostrzegania i komunikatów meteorologicznych z OSITW,
4. priorytetyzacja inwestycji tam, gdzie skutki klimatu mogą być najbardziej dotkliwe (np. płytkie rzeki, intensywnie użytkowane odcinki).

WT2. Ograniczenie „chaosu inwestycyjnego” i konfliktów przestrzennych

Idea: słabości w planowaniu i standardach mogą prowadzić do przypadkowej zabudowy, konfliktów i degradacji środowiska.

Działania:

1. wprowadzenie obowiązku **koordynacji inwestycji wodnych z krajowym planem szlaków turystyki wodnej**,
2. zaostreżenie kryteriów lokalizacji obiektów zabudowy brzegów, które mogą kolidować z ruchem turystycznym,
3. **wdrożenie standardów** „minimalnej infrastruktury turystycznej” wymaganej na każdym szlaku (żeby nie było „pustych odcinków”).

WT3. System bezpieczeństwa jako tarcza przed kryzysami

Idea: jeśli pozostawimy bezpieczeństwo jako „dobrą wolę” operatorów, w razie poważnego wypadku ucierpi cały sektor.

Działania:

1. wprowadzenie prawnego obowiązku **analiz zagrożeń na obszarach wodnych** wykorzystywanych turystycznie (nie tylko kąpieliska),
2. włączenie gmin w **odpowiedzialność za bezpieczeństwo** na swoich akwenach (delegacje ustawowe, wsparcie metodyczne),
3. **wzmocnienie nadzoru** nad wypożyczalnią (szczególnie skutery wodne, szybkie jednostki motorowe),
4. program **„Moda na kamizelki”** – trwała kampania prowadzona przez WOPR, PZŻ, PZKaj, PTTK, MSiT oraz media.

WT4. Ochrona reputacji Polski jako kierunku turystyki wodnej

Idea: seria wypadków, degradacja środowiska lub głośne konflikty mogą zniszczyć wizerunek kraju jako bezpiecznego i odpowiedzialnego kierunku.

Działania:

1. **aktywna polityka** komunikacyjna – raporty bezpieczeństwa, transparentność danych,
2. szybkie reagowanie na kryzysy (procedury komunikacji kryzysowej),
3. budowanie narracji **„odpowiedzialny turysta wodny”** – odpowiedzialność turysty jako element marki narodowej,
4. certyfikacja i promocja operatorów, którzy przestrzegają wysokich standardów.

6. Analiza PESTEL turystyki wodnej w Polsce (2026–2030)

Analiza PESTEL stanowi **kluczowy etap diagnozy** zewnętrznego otoczenia strategii rozwoju turystyki wodnej w Polsce. Umożliwia identyfikację czynników politycznych, ekonomicznych, społecznych, technologicznych, środowiskowych i legislacyjnych, które wpływają na funkcjonowanie sektora – zarówno jako **szanse rozwojowe**, jak i **potencjalne zagrożenia**. Pozwala lepiej zrozumieć uwarunkowania makroekonomiczne, regulacyjne oraz społeczne, w jakich będzie realizowana strategia do roku 2035, a także wskazuje **obszary wymagające interwencji** oraz dostosowania działań systemowych, infrastrukturalnych i edukacyjnych.

Dzięki analizie PESTEL możliwe jest **ukształtowanie realistycznych i zrównoważonych kierunków rozwoju** polskiej turystyki wodnej, **z uwzględnieniem trendów europejskich**, wymogów środowiskowych oraz potencjału technologicznego, a także zmian demograficznych, postępów w cyfryzacji oraz rosnących oczekiwań społecznych wobec jakości i bezpieczeństwa na wodzie.

Analiza PESTEL to także narzędzie **wczesnego ostrzegania** – pozwala identyfikować zmiany w otoczeniu, które mogą wpłynąć na realizację strategii zarówno pozytywnie, jak i negatywnie.

6.1. Czynniki Polityczne (P)

1. Silne wsparcie polityczne dla zrównoważonej mobilności i rekreacji

Rządowe i samorządowe programy wspierają rozwój infrastruktury wodnej, rewitalizację rzek oraz turystykę przyjazną środowisku.

2. Integracja z europejskimi standardami bezpieczeństwa i mobilności

W szczególności: Rezolucja 40 UNECE, wspólne normy szkoleniowe, ekologiczne polityki żeglugowe – kierunek: pełne uznawalne uprawnień Polaków w UE.

3. Polityki regionalne wspierające rewitalizację szlaków wodnych

Duże znaczenie mają programy Pomorza Zachodniego, Warmii i Mazur oraz Dolnego Śląska (Odrzańska Droga Wodna).

4. Napięcia administracyjne

Złożone kompetencje między: Wody Polskie – samorządy – Lasy Państwowe – ministerstwa mogą spowolnić realizację strategii.

Wniosek: Polska musi wzmocnić koordynację państwową i europejską, aby wykorzystać potencjał rzek oraz finansowania UE.

6.2. Czynniki ekonomiczne (E)

1. Rosnące znaczenie turystyki wodnej jako sektora gospodarki

2. Turystyka wodna w Europie generuje wielomiliardowe dochody – Polska jest nadal poniżej potencjału (niski poziom udostępnienia infrastruktury i jakości usług).

3. Wysokie koszty inwestycyjne

Rozwój marin, przystani, ekologicznych systemów odbioru ścieków, ładowarek, flot elektrycznych wymaga znaczących środków.

4. Szanse finansowania z UE (2027–2034)

- Fundusze na adaptację do zmian klimatu
- European Green Deal
- Fundusze transgraniczne (Interreg)
- Blue Economy EU Instruments

5. Zmiany makroekonomiczne i inflacja

Wzrost kosztów materiałów i usług wpływa na inwestycje infrastrukturalne.

Wniosek: Polska powinna przygotować duże projekty „gotowe do finansowania” – inaczej środki europejskie nie zostaną wykorzystane.

6.3. Czynniki społeczne (S)

1. Rosnąca popularność aktywnego wypoczynku

Kajakarstwo, SUP, żeglarstwo, houseboating, turystyka wielopokoleniowa – trend zgodny z kierunkiem europejskim.

2. Starzejące się społeczeństwo

Duża grupa potencjalnych użytkowników ma ograniczony dostęp do akwenów – rozwój infrastruktury przyjaznej seniorom zwiększa popyt.

3. **Rosnąca świadomość ekologiczna i bezpieczeństwa**

Coraz więcej Polaków oczekuje czystych akwenów, odpowiedzialnego zachowania i dostępu edukacji.

4. **Duże zróżnicowanie kultury wodnej**

Silne tradycje na Mazurach i Pomorzu, słabsze na południu kraju – konieczność wyrównywania dostępu i promocji.

Wniosek: Kluczowe są edukacja, kampanie społeczne, bezpieczeństwo oraz rozwój infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

6.4. Czynniki technologiczne (T)

1. **Cyfryzacja turystyki wodnej**

Mapa zagrożeń, interaktywne mapy marin, rezerwacje miejsc postojowych, systemy informacji wodnej (jak w DE i NL).

2. **Rozwój napędów elektrycznych i hybrydowych**

Europa konsekwentnie przechodzi na model „clean boating”. Polska musi zapewnić sieć ładowarek i stacji serwisowych dla łodzi elektrycznych.

3. **Monitoring bezpieczeństwa i pogody**

Nowoczesne systemy ostrzegania (model niemiecki i holenderski) zwiększą bezpieczeństwo i profesjonalizm.

4. **Innowacje dla osób z niepełnosprawnościami**

Statki dostępne, wózki na wodę, adaptowane pomosty – konieczność wprowadzania zgodnie z kierunkiem UE.

Wniosek: Polska powinna stworzyć centralny „system informatyczny turystyki wodnej” – analogiczny do Transport for Waterways (NL).

6.5. Czynniki środowiskowe (E)

1. **Wrażliwość akwenów na turystykę**

Eutrofizacja jezior, erozja brzegów, ścieki z jachtów – rosnące zagrożenia.

2. **Konieczność ochrony obszarów Natura 2000**

Wymusza budowę ekologicznej, niskoemisyjnej infrastruktury.

3. **Zmiany klimatu**

- Wzrost temperatury – dłuższy sezon turystyczny
- Niestabilność hydrologiczna – zagrożenie dla infrastruktury i użytkowników
- Niższe stany rzek – ograniczenie przepływów i żeglowności

4. **Oczekiwania ekologiczne społeczeństwa i turystów zagranicznych**

Europa stosuje standardy „zero waste” i „zero emission” w marinach. Polska dopiero zaczyna ten proces.

Wniosek: Infrastruktura musi być odporna na klimat, zgodna z zasadą zrównoważonego rozwoju i wyposażona w eko-systemy odbioru nieczystości.

6.6. Czynniki prawne (L)

1. **Konieczność dostosowania polskich przepisów do europejskich norm**
 - Ratyfikacja Rezolucji 40 UNECE
 - Przywrócenie obowiązku szkolenia
 - Ograniczenie użytkowania sprzętu bez patentów
 - Nadzór nad wypożyczalniami
2. **Brak jednolitego systemu analiz zagrożeń**
Obecne regulacje nie obejmują zagrożeń w turystyce wodnej poza kąpieliskami.
3. **Złożone procedury inwestycyjne w strefach wodnych**
Wpływa na tempo budowy marin, pomostów, slipów, systemów ekologicznych.
4. **Rozbieżne przepisy w zakresie ochrony środowiska, wędkarstwa, żeglugi i rekreacji**
Potrzeba spójnej strategii i wspólnego systemu zarządzania wodami rekreacyjnymi.

Wniosek: Największą barierą w rozwoju polskiej turystyki wodnej są ramy prawne – konieczna głęboka reforma i harmonizacja z UE.

6.7. Podsumowanie analizy PESTEL

Polska ma ogromny potencjał, ale rozwój blokują:

- bariery prawne,
- niewystarczająca infrastruktura,
- słaba cyfryzacja,
- rozproszone kompetencje,
- niski poziom dostępności dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

WNIOSKI I KIERUNKI STRATEGICZNE

Analizy SWOT i PESTEL jednoznacznie potwierdzają, że **Polska dysponuje wyjątkowym potencjałem do rozwoju turystyki wodnej** – zarówno przyrodniczym i hydrograficznym, jak i społecznym, kulturowym oraz instytucjonalnym. Jednocześnie rozwój ten **napotyka na szereg barier**, takich jak rozproszone zarządzanie, brak standardów infrastrukturalnych i prawnych, ograniczona dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów, niska cyfryzacja oraz wrażliwość środowiskowa i klimatyczna akwenów.

Analizy pokazują, że **przyszłość polskiej turystyki wodnej będzie zależała od zdolności do integracji działań** – infrastrukturalnych, legislacyjnych, edukacyjnych, ekologicznych i cyfrowych – prowadzonych w sposób spójny z politykami krajowymi i europejskimi. Najważniejsze kierunki rozwoju to: profesjonalizacja **edukacji i bezpieczeństwa**, budowa **zintegrowanych szlaków i systemów informacji** wodnej, rozwój **ekoturystyki i odporności klimatycznej**, a także **harmonizacja prawa** i utworzenie skutecznego **systemu zarządzania** na poziomie krajowym.

Wymaga to **koordynacji, inwestycji, standaryzacji i wykorzystania funduszy** europejskich oraz partnerstw międzysektorowych, aby przekształcić turystykę wodną w nowoczesny, inkluzywny i rozpoznawalny produkt strategiczny Polski w Europie.

Rys. Piotr Jodkowski / AI

PATENTY, EDUKACJA, KOMPETENCJE I BEZPIECZEŃSTWO

Rozwój turystyki wodnej w Polsce jest **ściśle powiązany z jakością systemu szkolenia, egzaminowania oraz nadawania uprawnień** do prowadzenia jednostek pływających. Kluczową rolę pełnią w tym procesie organizacje takie jak Polski Związek Żeglarski (PZZ) i Polski Związek Motorowodny i Narciarstwa Wodnego (PZMWiNW) które odpowiadają za szkolenia, certyfikację kompetencji oraz Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (WOPR), które odpowiada za bezpieczeństwo na akwenach, a także promowanie zasad bezpieczeństwa.

Analiza danych dotyczących stanu bezpieczeństwa na wodach wskazuje na **utrzymujący się wysoki poziom zagrożeń**, w tym znaczną liczbę utonięć – w latach 2020-2024 życie w polskich akwenach straciło ponad 2 181 osób. Duży udział w tych tragediach mają zdarzenia na wodach nieobjętych nadzorem, brak obowiązkowych środków asekuracyjnych oraz **niewystarczające kompetencje użytkowników** i swobodny dostęp do jednostek pływających bez wymaganych uprawnień.

Zestawienie tych danych pokazuje, że **edukacja, kultura bezpieczeństwa i certyfikacja** kwalifikacji wodniackich wymagają modernizacji.

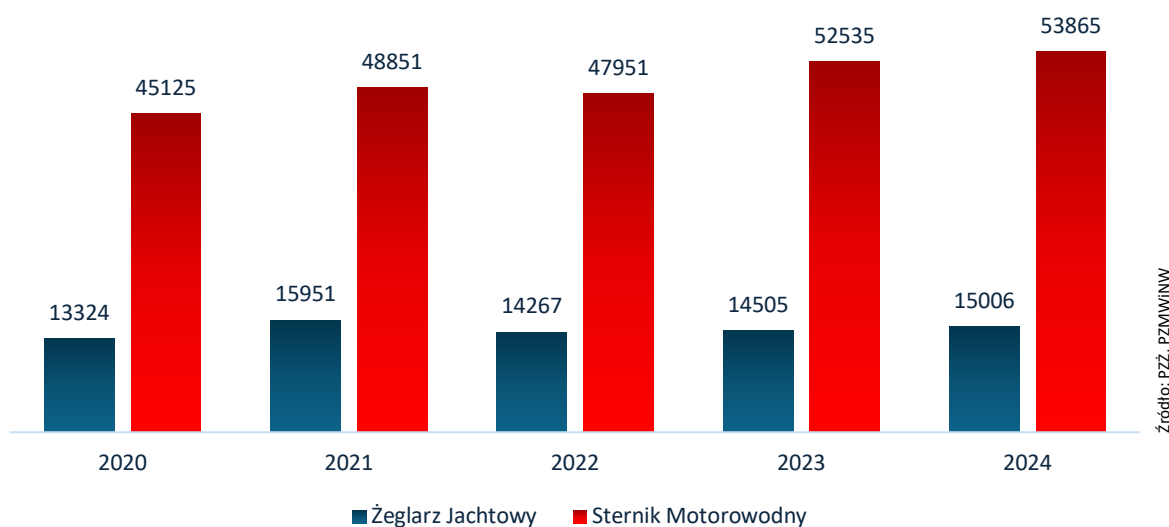
1. Statystyki patentów żeglarskich i motorowodnych

Dane dotyczące liczby wydawanych patentów żeglarskich oraz motorowodnych w ostatnich latach wskazują na stopniowe **osłabienie systemu szkolenia** i certyfikacji w obszarze **żeglarstwa** (PZZ) oraz **wzrost zainteresowania** turystyką **motorowodną** (PZMWiNW).

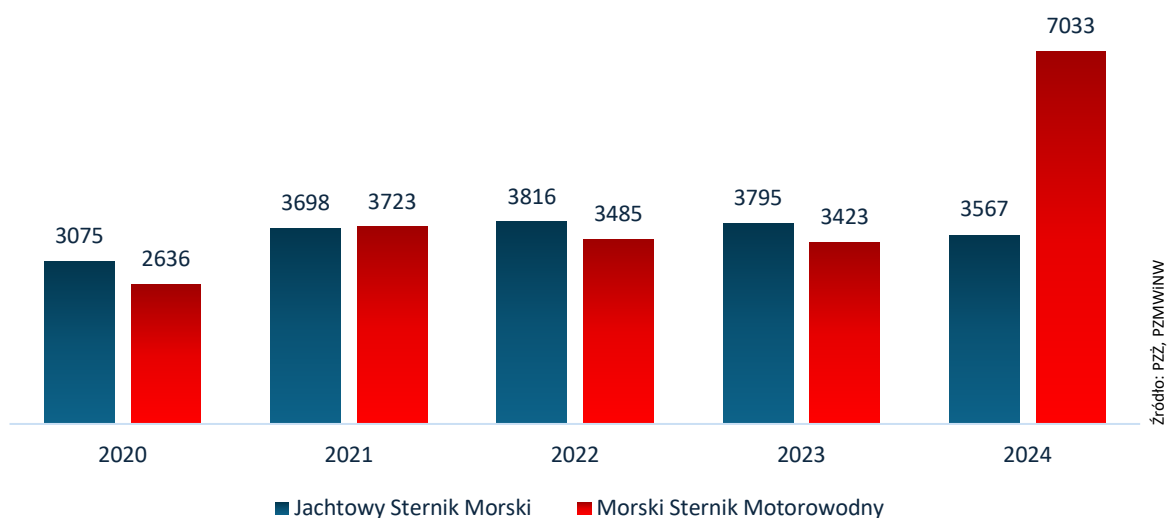
Może to świadczyć nie tylko o **zmianach preferencji** użytkowników wód – coraz częściej wybierających szybkie formy rekreacji motorowodnej – ale także o **niedostosowaniu obecnego systemu** szkoleniowego i egzaminacyjnego do współczesnych oczekiwań, realiów technologicznych oraz standardów europejskich.

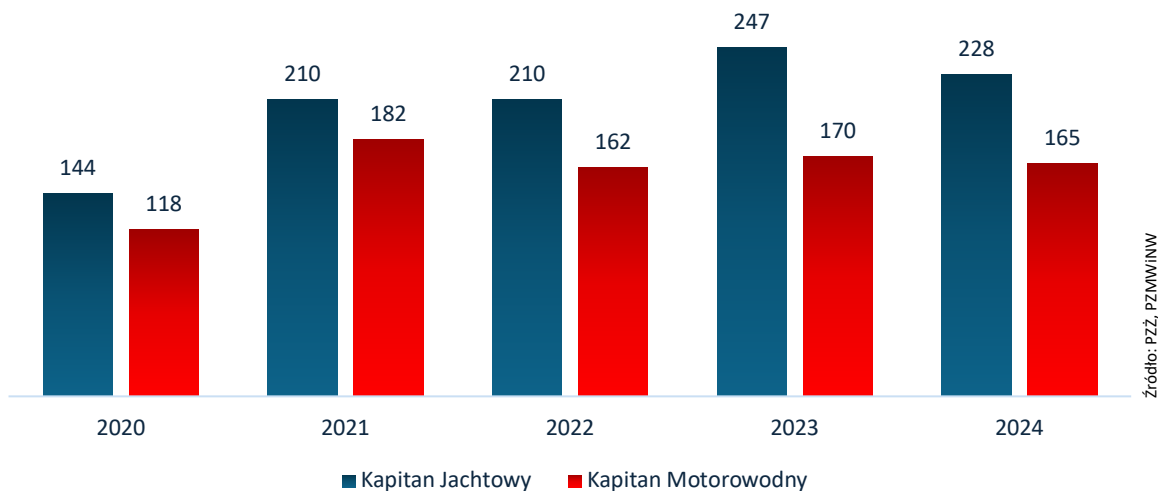
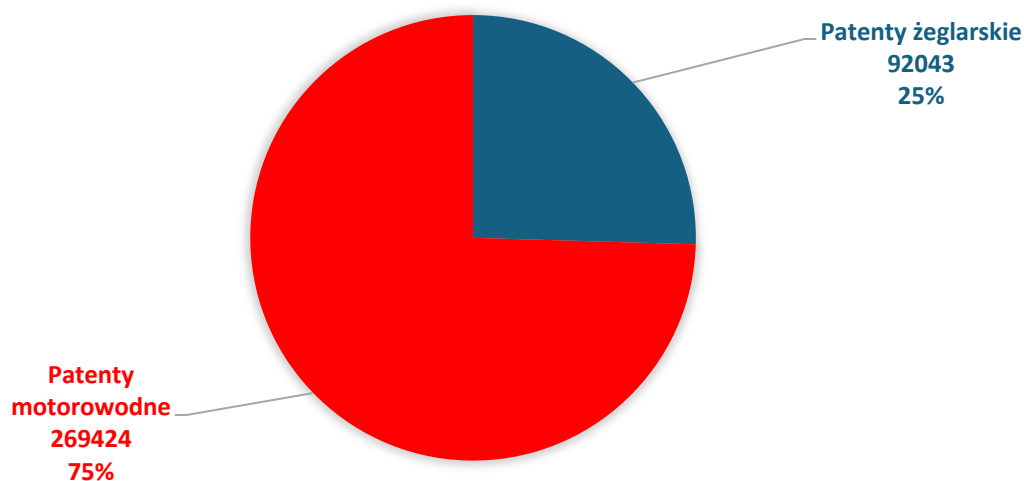
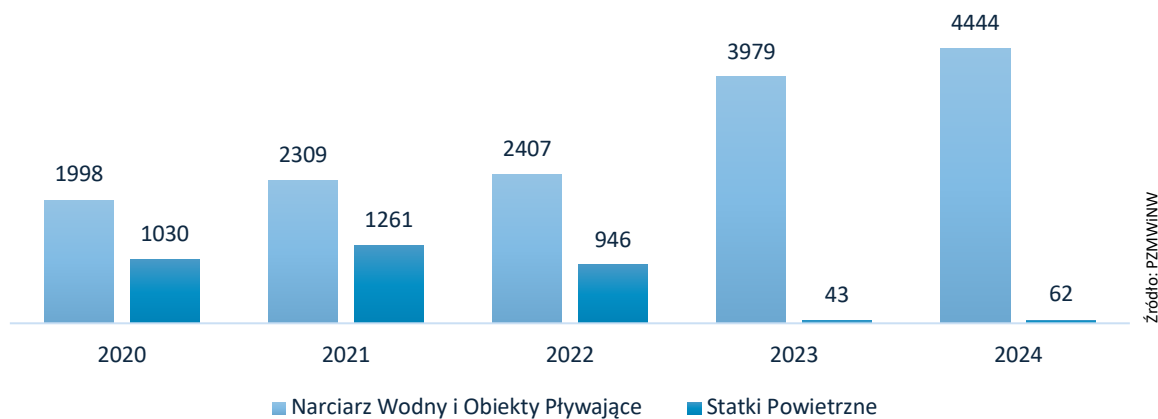
Analiza tych wartości jest **kluczowa dla planowania** reform, modernizacji systemu uprawnień oraz podniesienia jakości i rangi kwalifikacji wodniackich.

1.1. Żeglarz Jachtowy vs Sternik Motorowodny – 2020-2024

1.2. Jachtowy Sternik Morski vs Morski Sternik Motorowodny – 2020-2024

1.3. Kapitan Jachtowy vs Kapitan Motorowodny – 2020-2024**1.4. Patenty żeglarskie vs motorowodne ogółem – 2020-2024****1.5. Licencje motorowodne do holowania obiektów za łodzią motorową – 2020-2024**

1.5. Żeglarsstwo vs motorowodniactwo w latach 2020-2024

Ujęcie tabelaryczne pokazuje, jak żeglarsstwo i motorowodniactwo **różnią się** pod względem dynamiki rozwoju, profilu uczestników, czasu i charakteru szkolenia, motywacji do zdobywania uprawnień oraz atrakcyjności medialnej. Analiza tych cech pozwala zrozumieć, **dlaczego żeglarsstwo rozwija się wolniej i stabilnie**, podczas gdy **motorowodniactwo odnotowuje dynamiczny wzrost zainteresowania i popularności**.

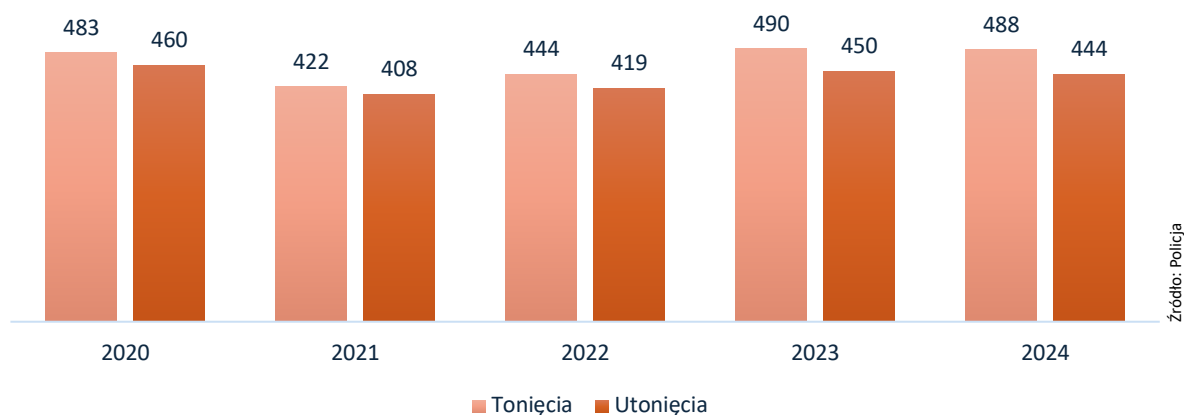
OBSZAR	ŻEGLARSTWO	MOTOROWODNIACTWO
Trend	Lekko malejący	Silnie rosnący
Profil uczestników	Młodzież, dorośli, seniorzy	Dorośli, amatorzy weekendowi
Czas szkolenia	Dłuższy, wymagający	Krótki, atrakcyjny, praktyczny
Motywacja	Pasja, styl życia	Rekreacja, prestiż
Atrakcyjność medialna	Umiarkowana	Duża – prędkość, lifestyle

Motorowodniactwo przyciąga coraz **większą liczbę dorosłych użytkowników** poszukujących szybkiej, intensywnej i prestiżowej formy rekreacji. Krótszy i bardziej praktyczny proces szkoleniowy, możliwość natychmiastowego wykorzystania uprawnień oraz duża atrakcyjność medialna sprawiają, że segment ten **rozwija się znacznie szybciej niż żeglarsstwo**. Żeglarsstwo pozostaje natomiast bardziej tradycyjną formą aktywności, wymagającą czasu, zaangażowania i pasji, a jego stabilny, lecz nieco malejący trend wskazuje na potrzebę odświeżenia oferty, aby utrzymać konkurencyjność wobec coraz popularniejszego motorowodniactwa.

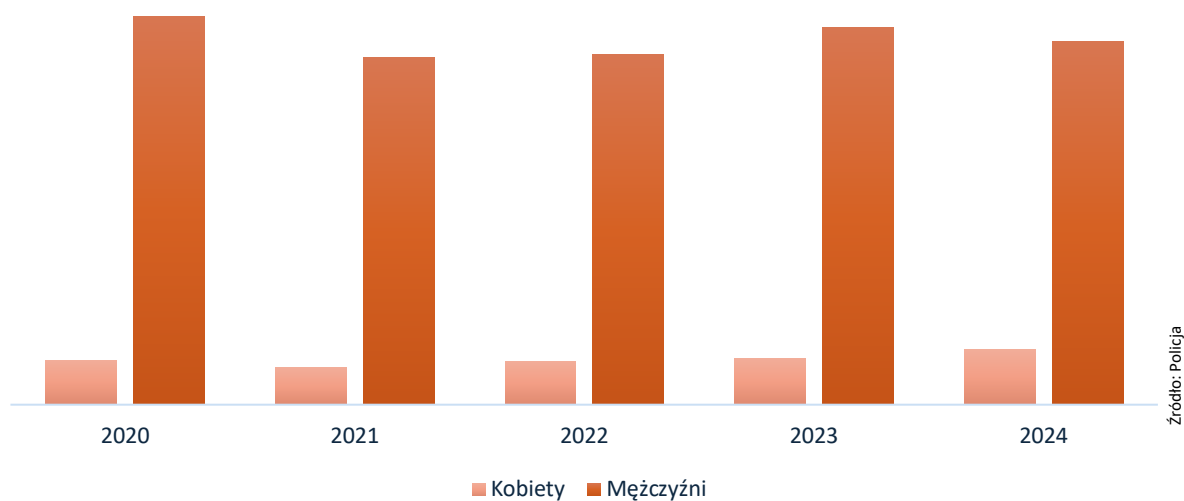
2. Statystyki wypadków w turystyce wodnej w Polsce

2.1. Statystyki wypadków tonięcia i utonięć w latach 2020-2024

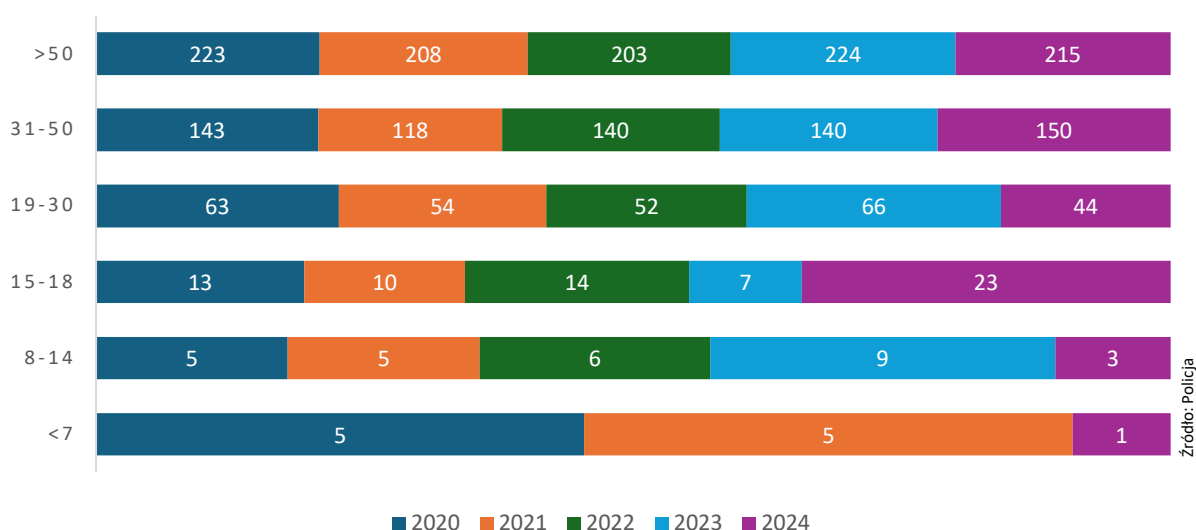
Dane publikowane przez Komendę Główną Policji pokazują, że **liczba wypadków tonięcia oraz ofiar utonięć pozostaje znaczna**, pomimo pewnych fluktuacji. Obejmują one zdarzenia na różnego typu zbiornikach wodnych – rzekach, jeziorach, stawach, zalewach i morzu.

2.2. Liczba utonięć według płci w latach 2020-2024

2.3. Struktura wiekowa ofiar utonięć w latach 2020-2024

2.4. Podsumowanie analizy w Polsce w latach 2020-2024

W badanym okresie liczba utonięć **utrzymuje się na stosunkowo stabilnym poziomie**. We wszystkich latach zdecydowaną **większość ofiar stanowią mężczyźni** — średnio od 85 do 90 procent wszystkich przypadków rocznie. Kobiety odpowiadają jedynie za 10–15 procent zdarzeń śmiertelnych. Wskazuje to na silny związek przyczyn utonięć z zachowaniami ryzykownymi, nadmierną pewnością siebie oraz częstszą aktywnością rekreacyjną mężczyzn nad wodą.

Najbardziej narażoną na utonięcia grupą są osoby **powyżej 50 roku życia**, które stanowią nawet połowę wszystkich ofiar w niektórych latach. Druga pod względem liczebności grupa to osoby w wieku **31–50 lat**, które odpowiadają średnio za około 25–30% przypadków. Zdecydowanie najmniej ofiar odnotowuje się wśród dzieci i młodzieży (do 18 roku życia) — zwykle poniżej kilkunastu przypadków rocznie.

3. Rekomendowane działania strategiczne

3.1. Obowiązkowe szkolenia na patenty żeglarskie i motorowodne

W ostatnich latach obserwuje się **dynamiczny wzrost liczby użytkowników jednostek pływających**, szczególnie w sektorze motorowodnym. Jednocześnie **rośnie natężenie ruchu na akwenach śródlądowych** i przybrzeżnych, szczególnie w obszarach turystyki weekendowej. Znaczna część nowych użytkowników jednostek motorowodnych nie przechodzi formalnego, **praktycznego przygotowania**, ucząc się wyłącznie do egzaminu teoretycznego. Brak obowiązkowego szkolenia skutkuje:

- **niskim poziomem kompetencji** w zakresie manewrowania, ratownictwa, meteorologii i oceny ryzyka,
- **brakiem świadomości** odpowiedzialności prawnej i środowiskowej,
- **wzrostem liczby zdarzeń** niebezpiecznych, kolizji, wypadków na wodzie i incydentów z udziałem osób kąpiących się.

Wprowadzenie obowiązkowych szkoleń **jest konieczne**, aby zapewnić **minimalny standard wiedzy i umiejętności** niezbędnych do bezpiecznego korzystania z publicznych akwenów. Jest to działanie zgodne z zasadą zwiększania bezpieczeństwa ruchu wodnego, **ochrony życia i zdrowia** użytkowników oraz realizacji konstytucyjnej funkcji państwa w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

Obowiązkowe szkolenie jest narzędziem gwarantującym, że **uzyskanie uprawnień będzie oznaczać faktyczne posiadanie umiejętności**, a nie tylko zdany test. Taka standaryzacja jest zgodna z zasadą równości dostępu do kwalifikacji publicznych, ale przy zachowaniu odpowiedzialności i jakości.

3.2. Egzaminy na patenty tylko w związkach sportowych – PZŻ i PZMWiNW

Obecny model egzaminowania, rozproszony na dziesiątki podmiotów komercyjnych, powoduje **nierówny poziom przygotowania kandydatów i brak spójności kompetencyjnej**. Uprawnienia wodne w wielu przypadkach stały się produktem komercyjnym, pozbawionym realnego potwierdzenia umiejętności. Deregulacja z 2013 r. doprowadziła do zjawiska „inflacji patentów”, co **osłabiło prestiż i jakość kwalifikacji** zarówno żeglarskich, jak i motorowodnych.

Prowadzenie egzaminów przez związki sportowe pozwoli:

- ujednolicić **standard minimalnych kompetencji**,
- przywrócić **realny ciężar egzaminu** praktycznego,
- **ograniczyć ryzyko nadużyć** i nadawania uprawnień osobom nieprzygotowanym,
- uporządkować system szkoleniowo-egzaminacyjny, **przywracając mu funkcję edukacyjną**, a nie wyłącznie certyfikacyjną.

Polskie patenty, mimo dużej popularności, nie mają dziś jednolitego standardu kompetencyjnego, co **ogranicza ich rozpoznawalność i uznawalność** za granicą.

3.3. Certyfikaty żeglarskie i motorowodne dla dzieci

Wprowadzenie certyfikatów żeglarskich i motorowodnych dla dzieci i młodzieży stanowi **istotną odpowiedź** na wyzwania stojące przed polskim systemem edukacji wodnej. Obecnie pierwsze formalne uprawnienia można uzyskać dopiero po ukończeniu 14. roku życia, co powoduje powstanie luki edukacyjnej – dzieci uczestniczą w zajęciach, obozach i koloniach żeglarskich lub motorowodnych, ale **nie otrzymują** żadnego oficjalnego, potwierdzonego standardu kompetencji. Certyfikaty dla najmłodszych **wypełniają tę lukę**, systematyzując edukację od podstawowych zachowań po praktyczne kompetencje, jeszcze przed ścieżką patentową.

Certyfikaty powinny obejmować **trzy poziomy** kompetencji:

- **bezpieczeństwo** na pokładzie,
- podstawowe **umiejętności**,
- samodzielne **prowadzenie** małych łodzi.

Dzieci i młodzież, zdobywając certyfikaty, poznają **zasady bezpiecznego poruszania się** nad wodą i na wodzie, **zasady ratownictwa**, odpowiedzialnego **korzystania ze sprzętu** i procedury reagowania w sytuacjach zagrożeń. Tak **wcześnie kształtowana świadomość** bezpieczeństwa przekłada się na niższą wypadkowość w dorosłym wieku, a także promuje dobre praktyki wśród rodzin i rówieśników.

Patenty żeglarskie od kilku lat wykazują stabilizację lub tendencję spadkową, m.in. z powodu **niżu demograficznego** oraz **zanikania klubowych ścieżek** edukacyjnych. Certyfikaty dla najmłodszych przywracają atrakcyjny i **zorganizowany model rozwoju żeglarstwa** od podstaw – zaczynający się w wieku 7–8 lat, kontynuowany na obozach, koloniach i półkoloniach, a następnie kończący się zdobyciem patentów w wieku 14+. To nie tylko odbudowuje naturalny dopływ młodych osób do systemu, ale też wzmacnia wychowanie morskie i żeglarskie jako element kultury narodowej.

Certyfikaty mogą obejmować treści dotyczące **ochrony wód**, ekosystemów, zasad „nie zostawiam śladu”, a także **postaw obywatelskich i odpowiedzialności** za wspólne przestrzenie publiczne. Buduje to proekologiczną tożsamość użytkowników akwenów i kształtuje świadomość, że woda jest dobrem wspólnym, wymagającym troski, odpowiedzialności i wiedzy.

Certyfikaty stworzą jasną, **ustandaryzowaną ofertę** dla:

- organizatorów **obozów i półkolonii** wodnych,
- **szkół i akademii** żeglarskich,
- **klubów** sportowych,
- **szkół** podstawowych,
- **firm szkoleniowych** i czarterowych.

Umożliwią one opracowanie **jednolitych programów szkoleniowych**, zwiększą zaufanie rodziców do jakości edukacji oraz wzmocnią rolę związkowych jako gwaranta bezpieczeństwa.

3.4. Certyfikacja umiejętności pływackich

Wprowadzenie **ogólnopolskiego systemu certyfikacji pływackiej** — obejmującego poziomy umiejętności, bezpieczeństwo w wodzie i podstawy ratownictwa — jest uzasadnione zarówno z perspektywy bezpieczeństwa publicznego, edukacji, jak i interesu państwa w zakresie profilaktyki, zdrowia i ochrony życia ludzkiego.

Co roku w Polsce ginie ponad 400 osób, wielu przypadkach przyczyną jest **brak podstawowych umiejętności pływackich, oceny ryzyka lub wiedzy, jak zachować się** w sytuacji zagrożenia.

Certyfikacja pływacka pozwala na:

- weryfikację **realnych umiejętności**, a nie tylko deklaracji,
- zapewnienie **minimalnych standardów** umiejętności pływackich dzieci i młodzieży,
- naukę podstaw **ratownictwa, samoasekuracji** i zachowania się w sytuacjach podtopień,
- rozróżnienie pomiędzy **umiejętnością pływania rekreacyjnego a kompetencjami** bezpiecznego przebywania na akwenach otwartych (jeziora, rzeki, morze).

Obecnie **brakuje formalnego potwierdzenia umiejętności**, co powoduje, że wiele osób korzysta z akwenów otwartych bez rzeczywistego przygotowania.

System edukacji pływackiej w Polsce jest **przypadkowy, rozproszony i nierówny** jakościowo. Nauka pływania zależy głównie od **możliwości finansowych rodziców**, miejsca zamieszkania i lokalnej infrastruktury, a nie od jednolitego standardu państwowego.

Certyfikacja pływacka **uzupełnia tę lukę**, ponieważ:

- tworzy **spójny system poziomów umiejętności** – od podstaw do zaawansowanych form (pływanie, ratownictwo, techniki wodne),
- pozwala budować **ciągłą ścieżkę edukacyjną**,
- stanowi **podstawę do wprowadzenia obowiązkowego minimum pływackiego w szkołach** (np. do końca klasy VI każdy uczeń powinien potrafić przepłynąć 200 m, znać zasady asekuracji i pomocy).

Certyfikacja **nie musi ograniczać się** do nauki pływania. Może obejmować elementy takie jak:

- **rozpoznawanie zagrożeń** (prądy, zimna woda, dzikie kąpieliska),
- **podstawy ratownictwa** i pierwszej pomocy,
- **umiejętności asekuracji** siebie i innych,
- zasady **bezpiecznego korzystania** ze sprzętu: kamizelki, łódki, SUP, kajak.

Taka edukacja przekłada się nie tylko na bezpieczeństwo w wodzie, ale także na **kształtowanie postaw odpowiedzialności** — kluczowych w społeczeństwie obywatelskim.

Certyfikacja pływacka to nie tylko bezpieczeństwo — to także **profilaktyka zdrowotna, rozwój turystyki i sportów wodnych**, a nawet przyszłych kadr do sektora morskiego, ratowniczego czy rekreacyjnego.

W wielu krajach (UK, Niemcy, Francja, Kanada, Norwegia) istnieje **narodowy system certyfikacji pływackiej dla dzieci**, który:

KRAJ	MODEL CERTYFIKACJI
Niemcy	Deutsches Schwimmbabzeichen (poziomy: brązowy, srebrny, złoty)
Wielka Brytania	Swim England – Poziomy: 1–10 (ogólnokrajowy program szkolny)
Francja	Pass Nautique – obowiązkowy certyfikat do aktywności wodnych

Źródło: Opracowanie własne

Certyfikacja pływacka **nie jest celem** – jest **narzędziem do ratowania życia**, wychowania, edukacji i rozwoju społecznego.

3.5. Kampanie promujące modę na bezpieczeństwo w turystyce wodnej

Skuteczna poprawa bezpieczeństwa nad wodą **nie wynika z samej infrastruktury ani przepisów**, lecz z **edukacji i zmiany zachowań**. Tylko kampania społeczna, która **uwzględnia różnice demograficzne, emocjonalne i psychologiczne odbiorców**, może realnie wpłynąć na decyzje podejmowane na wodzie – czyli bezpośrednio ograniczyć liczbę tragicznych wypadków.

W ostatnich latach obserwujemy intensywny rozwój turystyki wodnej. Coraz więcej użytkowników ma dostęp do akwenów, ale **nie zawsze posiada odpowiednią wiedzę, umiejętności i świadomość zagrożeń**.

Jednocześnie dane Komendy Głównej Policji pokazują, że liczba utonięć utrzymuje się na stabilnym, **wysokim poziomie** (400–450 przypadków rocznie), a większość wypadków wynika nie z braku sprzętu, lecz z **błędów ludzkich**, lekceważenia zasad i niewłaściwych decyzji na wodzie.

Statystyki wskazują na wyraźnie różne grupy ryzyka:

GRUPA WIEKOWA	CHARAKTERYSTYKA RYZYKA	TYPY ZACHOWAŃ
Dzieci i młodzież (do 18 lat)	Brak świadomości zagrożeń; brak umiejętności oceny sytuacji	Ryzykowne zabawy, brak nadzoru
Dorośli (19–50 lat)	Najbardziej aktywni użytkownicy akwenów; często przecenianie umiejętności	Pływanie bez asekuracji, alkohol, brawura
Osoby 50+ lat	Najliczniejsza grupa ofiar śmiertelnych	Przecenianie sprawności, ograniczenia zdrowotne, brak reakcji na zmęczenie

Dodatkowo, ponad **85–90 procent wszystkich ofiar stanowią mężczyźni**, co potwierdza konieczność zastosowania mocniejszego, bardziej realistycznego przekazu – opartego nie na ostrzeżeniu, ale na emocji odpowiedzialności, dumy i troski o rodzinę (np. „Nie ryzykuj – ktoś na ciebie czeka”).

Kampanie powinny być **zróżnicowane emocjonalnie**, ponieważ różne grupy wiekowe kierują się inną motywacją:

GRUPA DOCELOWA	NAJSKUTECZNIEJSZY TYP PRZEKAZU EMOCJONALNEGO
Dzieci i młodzież	Motywacja pozytywna, ciekawość, gry, rywalizacja
Młodzi dorośli (19–30)	Silne emocje, szok, uświadamianie konsekwencji
Mężczyźni 30–50	Odpowiedzialność, prestiż, troska o rodzinę, presja społeczna
Seniorzy	Empatia, doświadczenie, prozdrowotność, bezpieczeństwo

Źródło: Magnusdottir M.L., Analiza wpływu apelów emocjonalnych...

Taki spersonalizowany przekaz jest znacznie **bardziej skuteczny** niż jednolita kampania ostrzegawcza. Potwierdzają to analizy WHO i UNDRR (United Nations Office for Disaster Risk Reduction), które wskazują, że **kampanie dostosowane do emocji i tożsamości społecznej odbiorcy zwiększają skuteczność nawet 3–5 razy**.

- **Argumenty społeczne:** Każde utonięcie to tragedia rodzinna, trauma dla świadków, ratowników, samorządów i społeczności lokalnych.
- **Argumenty ekonomiczne:** Jeden poważny wypadek generuje koszty ratownicze, medyczne, społeczne oraz wpływa negatywnie na lokalną turystykę.
- **Argumenty edukacyjne:** Użytkownicy akwenów mylą patent żeglarski czy motorowodny lub kartę pływacką z faktycznymi umiejętnościami. Istotny jest także brak świadomości, że **to nie sprzęt i nie akwen, ale decyzje człowieka są najczęstszą przyczyną tragedii**.

Kampania społeczna powinna być **ogólnopolska, długofalowa i wielokanałowa**, skierowana do osób aktywnie korzystających z akwenów – nie tylko do rodziców i dzieci. Przekaz musi być **emocjonalnie zróżnicowany** – edukacyjny dla dzieci, realistyczny dla dorosłych, odpowiedzialnościowy dla rodziców, empatyczny dla seniorów. Powinna wspierać działania lokalne (WOPR, samorządy, mariny), ale bazować na **jednolitym przekazie krajowym**. Kluczowe hasła kampanii powinny podkreślać **świadomość ryzyka, odpowiedzialność, zdrowie i życie**, nie tylko przepisowe „noś kapok”.

3.6. Narodowy Fundusz Wychowania Morskiego

Polska, mając dostęp do morza, rozbudowaną sieć śródlądowych szlaków wodnych oraz będąc jednym z największych producentów jachtów w Europie, **nie posiada kompleksowego systemu wychowania morskiego i żeglarskiego młodzieży**. Brakuje stałych mechanizmów finansowania rejsów morskich, praktyk na żaglowcach, „szkół pod żaglami” i wychowania przez morze. Działania te funkcjonują głównie dzięki pasji społeczników, pojedynczym fundacjom i niestabilnym źródłom finansowania (granty, crowdfunding, projekty edukacyjne).

Narodowy Fundusz Wychowania Morskiego może wypełnić tę lukę, zapewniając stały, systemowy **program wspierania edukacji** morskiej, podobnie jak Narodowy Instytut Wolności czy Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej pełnią rolę stabilizującą w innych obszarach społecznych.

Szkoły pod żaglami i rejsy morskie uczą:

- **odpowiedzialności** i współpracy,
- dyscypliny i **pracy w zespole**,
- zarządzania kryzysowego, **odporności psychicznej**,
- **poszanowania środowiska** wodnego i morskiego.

Są to **kompetencje kluczowe** w XXI wieku – nie do osiągnięcia w standardowym systemie klasowo-szkolnym.

Programy funduszu mogą wpisywać się w obszar **edukacji społecznej**, łącząc tradycję morską z nowoczesnym kształtowaniem **kompetencji obywatelskich**. Polska ma historyczną tradycję Szkoły pod Żaglami (m.in. na „Pogorii”, „Fryderyku Chopinie”, „Kapitanie Głowackim”, „Generale Zaruskim”, „Zawiszy Czarnym”) – ale nie zadbano o jej systemowe utrwalenie.

W krajach takich jak Holandia, Norwegia, Dania czy Wielka Brytania **wychowanie morskie jest elementem tradycji narodowej** i wspierane przez państwo. Polska – mimo potencjału – wciąż takiej roli nie pełni.

Fundusz umożliwi także rozszerzenie dostępu do programów morskich dla dzieci i młodzieży z mniejszych miejscowości, **redukując nierówności społeczne**. Program nie powinien być postrzegany w charakterze wydatku – to **inwestycja w przyszłe pokolenia**, kulturę wodną, bezpieczeństwo, gospodarkę i status Polski jako nowoczesnego kraju morskiego.

Fot. Zbigniew Bosek, CC BY-SA 4.0

Rys. Piotr Jodkowski / AI

PROBLEMATYKA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I SENIORÓW

Stale **rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów**, wśród których coraz częściej obserwuje się ograniczenia funkcji narządów ruchu, powoduje **konieczność podejmowania działań** umożliwiających tym grupom korzystanie z wód w celach turystycznych i rekreacyjnych. Ta potrzeba wynika nie tylko z **obowiązujących przepisów prawa**, ale również z faktu, że zwiększona dostępność wpływa pozytywnie na rozwój turystyki i rekreacji wodnej.

Dotychczas problem dostępności akwenów dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów był **często marginalizowany**. W rezultacie prowadziło to do znacznych ograniczeń w udziale tych osób w turystyce i rekreacji wodnej. Aby odwrócić ten niekorzystny trend, konieczne jest wdrożenie **kompleksowych działań** mających na celu **zwiększenie dostępności wód**.

Działania te powinny skutkować stopniowym **wzrostem uczestnictwa** osób z niepełnosprawnościami w aktywnościach związanych z turystyką wodną, przyczyniając się do poprawy ich jakości życia oraz integracji społecznej, jak również dobrostanu.

1. Działania Legislacyjne

Wprowadzenie **obowiązku uwzględniania potrzeb** osób z niepełnosprawnościami i seniorów na etapie opracowania **koncepcji projektowej obiektów** wodnych i infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej obejmuje:

- Zapewnienie w projekcie architektonicznym **możliwości dojazdu** w pobliże wody oraz wyznaczonych miejsc postojowych dla pojazdów przewożących osoby z niepełnosprawnością.
- Uwzględnienie w koncepcji projektowej **stref rekreacyjnych** umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami **bezpośredni dostęp do wody**, takich jak utwardzone i odpowiednio wyprofilowane ścieżki wyposażone w poręcze oraz oznaczenia dla osób niewidomych.
- Projektowanie elementów infrastruktury (ciągi pieszce, pomosty rekreacyjne i inne) z **zastosowaniem rozwiązań** umożliwiających korzystanie z nich osobom z niepełnosprawnościami.
- **Adaptację fragmentów brzegu** w celu umożliwienia korzystania z nich osobom z niepełnosprawnościami i seniorom, np. dostosowanych miejsc pod stanowiska wędkarskie z łatwym dostępem.

Istniejąca infrastruktura turystyczno-rekreacyjna powinna być również dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami zgodnie z powyższymi kryteriami.

2. Działania organizacyjne i techniczne

W celu **zwiększenia możliwości** korzystania z wód przez osoby z niepełnosprawnościami oraz seniorów, kluczowe są odpowiednie działania organizacyjne i techniczne.

2.1. Dostosowanie toalet:

- Zapewnienie **przestrzeni manewrowej** wewnątrz toalety, umożliwiającej korzystanie z niej osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich.
- Wyposażenie toalet w **uchwyty** i **poręcze**, które wspomagają samodzielne korzystanie z urządzeń sanitarnych.
- Wprowadzenie **czytelnych oznaczeń** oraz elementów **ułatwiających orientację** osobom niewidomym i słabowidzącym – **napisy brajlowskie** i kontrastowe kolory.
- Stosowanie **drzwi o szerokości**, umożliwiającej swobodny wjazd wózka inwalidzkiego.

2.2. Dostosowanie infrastruktury portowej i marin

- Wyznaczenie **miejsc do cumowania** dla jachtów, na których znajdują się osoby z niepełnosprawnościami, w portach jachtowych i marinach.
- Adaptacja infrastruktury towarzyszącej w marinach z uwzględnieniem potrzeb osób niewidomych i słabowidzących, na przykład poprzez **zastosowanie sygnalizacji dźwiękowej** oraz montaż poręczy.

2.3. Stworzenie aplikacji informacyjnej

Aplikacja zawierająca **bazę danych kąpielisk, marin i przystani kajakowych** dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Użytkownik może łatwo filtrować miejsca według niezbędnych udogodnień, takich jak podjazdy, dostosowane sanitariaty czy pomoc

asystenta. System umożliwia także dodawanie opinii oraz ocen, co pozwala innym na wybór najbardziej przyjaznych lokalizacji.

Aplikacja powinna określać:

- **Typ** niepełnosprawności, której dotyczy dostosowanie.
- **Sposób** dostosowania.
- Możliwość skorzystania z pomocy **asystenta**.
- Możliwość wypożyczenia **sprzętu** rekreacyjnego z **adaptacjami**.
- W przypadku marin – **dostępność miejsc cumowniczych** z udogodnieniami, a także możliwość ich elektronicznej rezerwacji.

Dostosowanie statków wycieczkowych i turystycznych

- Nałożenie na armatorów **statków wycieczkowych** i turystycznych adaptacji w zakresie umożliwienia korzystania z nich osobom z niepełnosprawnościami.

3. Działania edukacyjne, promocyjne i wspierające

Odpowiadając na potrzebę **poprawy dostępności, bezpieczeństwa i integracji** społecznej osób z niepełnosprawnościami i seniorów na akwenach należy uwzględnić aspekty informacyjne i świadomościowe, jak i praktyczne rozwiązania techniczne, organizacyjne i innowacyjne, które umożliwiają tym grupom pełne i bezpieczne **korzystanie z zasobów wodnych**.

3.1. Wsparcie dla podmiotów oferujących rozwiązania zwiększające dostępność

Ważnym elementem zwiększania dostępności obszarów wodnych jest **wsparcie dla podmiotów**, które udostępniają rozwiązania umożliwiające osobom z niepełnosprawnościami oraz seniorom korzystanie z atrakcji wodnych. Przykłady takich rozwiązań to specjalistyczne **wózki przeznaczone do poruszania się po piasku oraz w wodzie**, a także kajaki dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Istotne jest również zapewnienie możliwości skorzystania z pomocy asystenta, co dodatkowo zwiększa bezpieczeństwo oraz komfort użytkowników.

3.2. Wspieranie i wdrażanie innowacji w dostępności turystyki wodnej

Bardzo istotnym elementem wpływającym na możliwość korzystania z wód przez osoby z niepełnosprawnościami jest również **wspieranie i wdrażanie innowacji**, które ułatwiają uprawianie rekreacji i turystyki wodnej. Innowacje te powinny dotyczyć nie tylko przystosowania infrastruktury, ale także sprzętu wykorzystywanego podczas aktywności wodnych.

Działania te obejmują zarówno **projektowanie nowych**, jak i **adaptację już istniejących** małych jednostek pływających, tak aby były one dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i wózków inwalidzkich, tak aby możliwe było poruszanie się nimi po piasku a nawet wejżdżanie do wody oraz innych rozwiązań, które zwiększą dostępność akwenów dla osób starszych i niepełnosprawnych. Dzięki temu możliwe będzie korzystanie z szerokiego zakresu atrakcji wodnych przez coraz większą grupę użytkowników, co przyczyni się do ich pełniejszego włączenia w aktywny wypoczynek i rekreację.

3.3. System kształcenia asystentów osób z niepełnosprawnościami

Wspieranie rozwoju **systemu kształcenia asystentów** osób z niepełnosprawnościami w obszarze turystyki i rekreacji wodnej stanowi istotny aspekt działań na rzecz pełniejszego włączenia tych osób w aktywności wodne. Kształcenie wykwalifikowanych asystentów pozwala na profesjonalne i bezpieczne świadczenie usług, dostosowanych do indywidualnych potrzeb.

3.4. Popularyzacja turystyki wodnej wśród seniorów i osób z niepełnosprawnościami

Ważnym działaniem jest także **wspieranie oraz promowanie podmiotów**, które ułatwiają korzystanie z wód przez seniorów i osoby z niepełnosprawnościami. Równocześnie należy prowadzić działania popularyzujące turystykę i rekreację wodną wśród tych grup, tak by zwiększyć ich uczestnictwo w życiu społecznym oraz umożliwić aktywne spędzanie czasu wolnego.

4. Sprzęt ułatwiający uprawianie turystyki wodnej OzN

W celu poprawy dostępności sportów i rekreacji wodnej dla osób z niepełnosprawnościami istotne jest opracowanie i wdrożenie **certyfikowanej bazy katalogowej** rozwiązań sprzętowych dedykowanych tej grupie użytkowników. Taki katalog stanowiłby źródło rzetelnych i kompleksowych informacji na temat dostępnego sprzętu, który został przystosowany do potrzeb osób o różnych rodzajach i stopniach niepełnosprawności.

4.1. Funkcje i korzyści z utworzenia katalogu

Certyfikowana baza rozwiązań sprzętowych **ułatwiałaby dostęp do informacji** na temat możliwego do wykorzystania sprzętu, umożliwiając osobom z niepełnosprawnościami oraz podmiotom organizującym turystykę i rekreację wodną świadomy wybór rozwiązań odpowiadających indywidualnym potrzebom i wymogom bezpieczeństwa.

Dodatkowo, obecność certyfikowanego katalogu **ograniczałaby ryzyko wprowadzania** na rynek sprzętu wadliwego lub nie spełniającego odpowiednich standardów bezpieczeństwa bądź satysfakcji użytkowników. Rozwiązania zawarte w katalogu byłyby przypisane do konkretnych rodzajów i stopni niepełnosprawności, dzięki czemu każda osoba mogłaby łatwo zidentyfikować sprzęt odpowiedni dla siebie.

4.2. Znaczenie katalogu dla rozwoju turystyki wodnej

Wprowadzenie takiej bazy rozwiązań jest szczególnie istotne w kontekście rozwoju rekreacji wodnej wśród osób z niepełnosprawnościami. Obecnie podmioty zainteresowane rozwijaniem tej formy aktywności **nie mają łatwego dostępu** do pełnej, zintegrowanej informacji, która łączyłaby opis produktu z rodzajem niepełnosprawności oraz innymi istotnymi cechami sprzętu, ważnymi z punktu widzenia bezpieczeństwa i komfortu użytkowania. Certyfikowany katalog mógłby znacząco wesprzeć te działania, zwiększając jakość i bezpieczeństwo oferty rekreacyjnej skierowanej do osób z niepełnosprawnościami.

Fot. Piotr Bednarek, CC BY-SA 4.0

STRATEGICZNE FUNKCJE I ZNACZENIE AKWENÓW W POLSCE

Rzeki, jeziora oraz rzeki miejskie – stanowią **podstawę rozwoju turystyki wodnej** i rekreacji. Są **naturalnym zapleczem** dla żeglarstwa, kajakarstwa, turystyki motorowodnej, sportów wodnych, a także rekreacji rodzinnej i zdrowotnej. Tworzą atrakcyjne szlaki wodne, przyciągają turystów, wspierają rozwój lokalnych usług, infrastruktury i gospodarki regionów.

Dzięki **różnorodności krajobrazowej** i **dostępności akwenów** niemal w całym kraju, turystyka wodna staje się jednym z najbardziej perspektywicznych segmentów polskiej turystyki aktywnej.

1. Znaczenie rzek w systemie turystyki wodnej w Polsce

Rzeki są podstawowym elementem krajowego systemu dróg żeglownych. Stanowią **kręgosłup komunikacji wodnej**, łącząc jeziora, kanały, miasta i regiony, a jednocześnie pełnią ważne funkcje rekreacyjne, transportowe, edukacyjne i kulturowe. Z ponad **2226 km rzek żeglownych**, Polska dysponuje znaczącym potencjałem rozwoju żeglugi turystycznej, houseboatowej, kajakowej, wodnej mobilności regionalnej oraz turystyki przybrzeżnej.

Najważniejsze rzeki wykorzystywane turystycznie i transportowo to: **Wisła, Odra, Warta, Noteć, Bug, Brda, Pilica, Dunajec oraz rzeki Pomorza i Mazur**. Część z nich stanowi fragment międzynarodowych dróg wodnych, takich jak **E30, E40 i E70**.

Rzeki są również ważnym elementem krajobrazu kulturowego Polski — wiele miejscowości, zamków, wysp, portów i miast nad rzekami (jak Toruń, Malbork, Gdańsk, Wrocław czy Szczecin) stanowi kluczowe cele turystyki historycznej i krajoznawczej.

2. Funkcje rzek w turystyce wodnej i gospodarce

1. Rekreacyjna i turystyczna

- spływy kajakowe, turystyka houseboatowa, rafting, motorowodniactwo, rejsy wycieczkowe, żegluga krajoznawcza.
- rozwój zielonych szlaków wodnych i turystyki weekendowej.

2. Komunikacyjna

- część rzek stanowi sieć dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym (E70, E30),
- potencjał rozwoju regularnej żeglugi pasażerskiej w aglomeracjach (np. wodny transport miejski).

3. Ekologiczno-przyrodnicza

- rzeki to korytarze ekologiczne, siedliska gatunków wodnych, ptasich i nadrzecznych,
- kontrola retencji, roli klimatycznej i przeciwdziałanie suszy.

4. Kulturowa i społeczna

- rzeki jako oś historycznego osadnictwa, dziedzictwo szlaków kupieckich, zabytki hydrotechniczne, mosty, porty, kanały.
- przestrzeń edukacji, sportu, rekreacji i lokalnej przedsiębiorczości.

3. Wyzwania związane z zagospodarowaniem rzek

- **Niski stopień żeglowności** większości rzek, wynikający z zaniedbań, zapiaszczeń, braku pogłębiania i utrzymania szlaków.
- **Zdegradowana infrastruktura hydrotechniczna** – śluzy, jazy, mosty, nabrzeża w złym stanie technicznym.
- **Niespójne przepisy dotyczące korzystania z wód**, różnice w zarządzaniu między instytucjami (Wody Polskie, RDOŚ, Lasy Państwowe, samorządy).
- **Niedostateczna liczba przystani, marin, miejsc biwakowych i pomostów**, zwłaszcza na rzekach kajakowych.
- **Ryzyko powodziowe i erozja brzegów**, szczególnie w dolinach aluwialnych.
- **Presja turystyczna i środowiskowa**, zanieczyszczenia oraz brak odpowiedzialnej polityki odpadów i ścieków z jednostek pływających.
- **Ograniczona digitalizacja** – brak wspólnych map, aplikacji nawigacyjnych, ostrzeżeń, danych o infrastrukturze i dostępnych usługach.

4. Rekomendowane kierunki rozwoju rzek

1. Przywracanie żeglowności i utrzymanie infrastruktury

- renowacja śluz, kanałów, jazów, poprawa głębokości torów wodnych, utrzymanie oznakowania,
- rozwój turystycznych szlaków wodnych (np. Wisła, Warta–Noteć, Brda, Bug).

2. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i usług

- budowa marin, przystani kajakowych, pomostów, pól biwakowych, centrów informacji wodnej,
- tworzenie sieci przystani miejskich w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Bydgoszczy, Szczecinie i Gdańsku.

3. Zarządzanie środowiskiem wodnym

- renaturyzacja brzegów, strefy ciszy, monitoring jakości wód, ochrona obszarów Natura 2000,
- certyfikacja ekologiczna obiektów nad rzekami.

4. Upowszechnianie turystyki wodnej w formie zrównoważonej

- rozwój spływów kajakowych, houseboatów, turystyki tematycznej (historycznej, kulinarnej, przyrodniczej),
- zielone korytarze turystyki aktywnej: woda – rower – pieszo + kultura.

5. Wprowadzenie zarządzania zintegrowanego

- jednolity system oznakowania i informacji dla turystów,
- cyfryzacja (mapy, aplikacje, dane nawigacyjne, alerty pogodowe),
- współpraca między instytucjami na poziomie krajowym i lokalnym.
- W strategii warto wyraźnie podkreślić **rolę jezior**, ponieważ to one – obok rzek są fundamentem rozwoju turystyki wodnej w Polsce. Nie tylko stanowią dużą część dróg żeglownych (791 km), ale przede wszystkim są **najbardziej atrakcyjnym i rozpoznawalnym zasobem turystyki wodnej**.

5. Rzeki miejskie jako kluczowe zasoby turystyki

Rzeki miejskie coraz częściej stanowią **strategiczne zasoby miast** — nie tylko jako element krajobrazu, ale jako przestrzeń turystyczna, rekreacyjna, transportowa, społeczna i ekologiczna. Miasta nad Wisłą, Odrą, Wartą, Brdą, Motławą, Regą, Notecią czy Brdą coraz silniej wykorzystują swoje **rzeki jako oś rozwoju** gospodarczego, edukacyjnego, sportowego oraz jako przestrzeń budowania tożsamości lokalnej.

Podobnie jak w wielu miastach Europy (Berlin, Amsterdam, Strasbourg, Kopenhaga), także w Polsce obserwujemy trend **„powrotu miasta nad rzekę”** — od rzek technicznych do rzek żywych, dostępnych, zielonych i aktywnych.

Fot. Chris Oliszewski, CC BY-SA 4.0

5.1. Funkcje rzek miejskich w systemie turystyki wodnej

FUNKCJA	OPIS
Turystyczna i rekreacyjna	Rejsy spacerowe, kajaki, SUP, żeglarstwo miejskie, houseboaty, plaże miejskie, mariny, bulwary
Spółeczna i kulturalna	Festiwale, kino nad wodą, jarmarki, koncerty na barce, edukacja przyrodnicza i historyczna
Transportowo-komunikacyjna	Miejski transport wodny, tramwaje wodne, przewozy turystyczne i pasażerskie
Regeneracyjna i ekologiczna	Zielone korytarze ekologiczne, mikroklimat, retencja wody, edukacja środowiskowa
Gospodarcza	Restauracje, mariny, porty, centra sportów wodnych, mikroprzedsiębiorczość wodna
Tożsamościowa i promocyjna	Budowanie marki miasta nad rzeką (Gdańsk, Bydgoszcz, Wrocław, Szczecin, Warszawa)

5.2. Kluczowe rzeki miejskie w Polsce – potencjał i różnice regionalne

RZKA	MIASTA	CHARAKTERYSTYKA I POTENCJAŁ
Wiśła	Warszawa, Kraków, Toruń, Gdańsk	Turystyka historyczna, dziedzictwo UNESCO, bulwary, rozwój pływającej infrastruktury
Odra	Wrocław, Szczecin, Opole	Europejski szlak E30, Odra jako korytarz turystyki i transportu miejskiego
Warta	Poznań, Konin, Gorzów Wlkp.	Potencjał rekreacyjny, niska urbanizacja brzegów, szansa na renaturyzację
Brda	Bydgoszcz	Modelowy przykład rewitalizacji rzeki (Bydgoszcz Venice, Miejska trasa kajakowa)
Motława i Martwa Wiśła	Gdańsk	Dynamiczny rozwój turystyki miejskiej, marina premium, houseboaty
Pętla Żuławska	Tczew, Malbork, Elbląg	Unikalna sieć kanałów, turystyka houseboatowa, dziedzictwo hydrotechniczne

5.3. Trendy europejskie i wzorce dla Polski

- Amsterdam – miasto na wodzie**
 - transport wodny – element mobilności, pływające domy, zintegrowane mariny
- Berlin – Spree i Landwehrkanal**
 - integracja rzek z rekreacją, kulturą, restauracjami pływającymi
- Kopenhaga – „Blue Urbanism”**
 - kąpieliska miejskie jako element rewitalizacji przestrzeni wodnych
- Strasbourg – „Waterfront Revitalization”**
 - rzeka jako przestrzeń edukacji, kultury i turystyki zrównoważonej

5.4. Wyzwania w zagospodarowaniu rzek miejskich

OBSZAR	BARIERY
Przestrzenne	Niedostępność brzegów, prywatne działki, brak bulwarów
Infrastrukturalne	Brak marin miejskich, pomostów, sanitariatów, punktów rekreacji
Środowiskowe	Zanieczyszczenie rzek, brak retencji, presja klimatyczna
Transportowe	Brak integracji transportu wodnego z miejskim i rowerowym
Prawno- -organizacyjne	Złożona własność gruntów, brak koordynacji instytucjonalnej
Społeczne	Niski poziom edukacji wodnej, brak oferty dla mieszkańców

5.5. Kierunki strategiczne dla rzek miejskich

- Rewitalizacja przestrzeni nadwodnych**
 - projektowanie bulwarów, pomostów, ścieżek edukacyjnych;
 - ochrona publicznego dostępu do wody.
- Wprowadzenie miejskiego transportu wodnego**
 - tramwaje wodne, taksówki rzeczne, komunikacja turystyczno-pasażerska.
- Rozwój infrastruktury rekreacyjnej**
 - mariny miejskie, pływające centra kultury, plaże, wakeparki, pomosty dla SUP i kajaków.
- Edukacja i kultura wodna**
 - festiwale rzeczne, ratownictwo, programy edukacyjne dla szkół,
 - szkolenia żeglarskie i motorowodne.
- Integracja mobilności wodnej z lądową**
 - ścieżki rowerowe, promenady, przystanie, parkingi rowerowe.
- Digitalizacja rzek**
 - aplikacje mobilne: mapy, miejsca cumowania, czujniki poziomu wody itd.

6. Znaczenie jezior w polskiej turystyce wodnej

Jeziora odgrywają **kluczową rolę** w kształtowaniu turystyki wodnej w Polsce, stanowiąc **najważniejsze obszary** rekreacyjne i żeglarskie. Polska jest jednym z najbogatszych w Europie krajów pod względem liczby oraz różnorodności jezior – **mamy ich ponad 7000**, z czego wiele to akweny o **wysokim potencjale** żeglugowym, krajobrazowym i ekologicznym. Jeziora tworzą naturalne szlaki wodne, sprzyjające rozwojowi żeglarstwa, kajakarstwa, turystyki motorowodnej oraz infrastruktury portowej i czarterowej. Są także ważnym czynnikiem rozwoju lokalnych społeczności, przyciągając turystów, inwestycje oraz budując rozpoznawalność regionów.

Najbardziej znane regiony jeziorne to:

- **Wielkie Jeziora Mazurskie (Mazury)** – uznane za jeden z najpiękniejszych regionów żeglarskich Europy,
- Pojezierze **Wielkopolskie** – rozwijające się pod kątem rekreacji i turystyki weekendowej,
- Pojezierze **Kaszubskie** – popularne wśród żeglarzy, kajakarzy i użytkowników houseboatów,
- Pojezierze **Pomorskie i Iławskie** – oferujące atrakcyjne szlaki wodne, w tym Kanał Elbląski.

7. Funkcje jezior w systemie turystyki wodnej

Jeziora pełnią kilka ważnych ról:

1. **Rekreacyjna i żeglarska**
 - Najbardziej popularne miejsca uprawiania żeglarstwa, windsurfingu, kajakarstwa, SUP czy houseboatów.
 - Duże znaczenie dla turystyki rodzinnej, obozowej, sportowej i edukacyjnej.
2. **Mobilności wodnej**
 - Niektóre jeziora stanowią część sieci żeglownych – są połączone kanałami i tworzą ciągi szlaków wodnych (np. system Wielkich Jezior Mazurskich lub droga wodna E70).
3. **Ekologiczna i przyrodnicza**
 - Jeziora to cenne ekosystemy, pełniące funkcje retencyjne, klimatyczne i bioróżnorodnościowe – wymagają szczególnej ochrony i odpowiedzialnego użytkowania.
4. **Społeczna i gospodarcza**
 - Rozwijają lokalną przedsiębiorczość – pensjonaty, mariny, wypożyczalnie, usługi przewodnickie, gastronomię, edukację wodną.

8. Wyzwania związane z jeziorami

W projekcie strategii należy uwzględnić konkretne bariery rozwoju turystyki nad jeziorami:

- **Presja turystyczna i środowiskowa** – zanieczyszczenia, erozja brzegów, nadmierna zabudowa turystyczna.
- **Braki infrastruktury** – niewystarczająca liczba marin, pomostów, stref cumowania, punktów odbioru ścieków i ładowania łodzi elektrycznych.
- **Ograniczona dostępność publiczna** – w wielu miejscach jeziora są otoczone działkami prywatnymi, ograniczając dostęp do brzegu.
- **Brak zrównoważonego modelu zarządzania ruchem wodnym** – brak limitów, brak jednolitych wytycznych dla ustanawiania stref ciszy, kontroli nad natężeniem ruchu.
- **Niedostateczna digitalizacja** – brak aktualnych map, danych batymetrycznych, informacji dla turystów (językowych, pogodowych, ekologicznych).

9. Rekomendowane kierunki rozwoju jezior

Strategia dla jezior powinna uwzględniać:

1. Rozwój infrastruktury przyjaznej środowisku

- Budowa ekologicznych marin z systemami ograniczania presji na środowisko.
- Tworzenie stacji odbioru ścieków i odpadów z jednostek pływających.
- Punkty ładowania łodzi elektrycznych i promocja napędu zeroemisyjnego.
- Projektowanie infrastruktury zgodnie z zasadami retencji, minimalizacji betonu i zachowania naturalnych linii brzegowych.

2. System dostępności społecznej do jezior

- Ochrona dostępu do linii brzegowej przed pełną prywatyzacją i grodzeniem.
- Wyznaczanie publicznych stref rekreacji, kąpielisk, plaż, pomostów spacerowych i miejsc edukacji przyrodniczej.
- Tworzenie wodnych ścieżek turystycznych, tras edukacyjnych, punktów obserwacyjnych i małej infrastruktury rekreacyjnej.
- Wspieranie samorządów w planowaniu przestrzennym z uwzględnieniem funkcji społecznej jezior.

3. Ochrona środowiska i krajobrazu wodnego

- Ustanawianie stref ciszy na jeziorach o wysokich walorach ekologicznych i krajobrazowych.
- Renaturyzacja brzegów, odtwarzanie roślinności wodnej i poprawa warunków siedliskowych ptactwa wodnego.
- Monitoring jakości wód, hałasu, erozji brzegów oraz presji turystycznej.
- Edukacja ekologiczna użytkowników jednostek pływających.

4. Standaryzacja usług rekreacyjnych i żeglarskich na jeziorach

- Wprowadzenie systemu certyfikacji marin, przystani i usług czarterowych.
- Ujednolicenie oznakowania, systemów informacji turystycznej i bezpieczeństwa na szlakach wodnych.
- Promocja dobrych praktyk: bezpiecznego żeglowania, ekologicznego cumowania oraz odpowiedzialnego korzystania z jezior.
- Rozwój edukacji wodnej – kursy, warsztaty, centra edukacji i bezpieczeństwa, szkolenia ratownicze i nawigacyjne.

5. Promocja Polski jako krainy jezior i szlaków wodnych

- Budowa marki narodowej: „Szlaków Wodnych”.
- Tworzenie regionalnych centrów żeglarskich o randze krajowej i europejskiej (Mazury, Pojezierze Drawskie, Kaszuby).
- Organizacja międzynarodowych wydarzeń żeglarskich, regat, targów branżowych i kampanii promocyjnych.
- Wykorzystanie potencjału jezior w promocji Polski jako destynacji turystyki aktywnej, przyrodniczej i ekologicznej.

10. Kluczowe akweny i szlaki wodne w Polsce

Wisła – Kręgosłup polskiej turystyki rzecznej – jako najdłuższa rzeka w Polsce, pełni strategiczną funkcję w systemie turystyki wodnej. Łączy regiony od Beskidów po Bałtyk, stanowiąc oś historyczną, transportową i turystyczną. Na odcinkach między Krakowem, Warszawą, Płockiem, Toruniem a Gdańskiem występują kluczowe miejscowości turystyki kulturowej, tematycznej i edukacyjnej. Jej rozwój wymaga cyfryzacji oznakowania, rozbudowy marin oraz dostosowanego systemu nawigacji, ze szczególnym uwzględnieniem hydrologii i ochrony środowiska.

Odra – międzynarodowy korytarz wodny E30 – jest kluczowym elementem międzynarodowego korytarza wodnego E30, łączącego Polskę z Niemcami i Czechami. Region od Szczecina przez Kostrzyn, Zieloną Górę, Wrocław do Kędzierzyna-Koźła posiada ogromny potencjał rozwoju turystyki wodnej, w tym houseboatów, rejsów rzecznych oraz transgranicznej mobilności wodnej. Odra jest również przykładem współpracy międzysamorządowej i europejskiego zarządzania szlakiem wodnym.

Warta i Noteć – fundament Wielkopolskiej Pętli Wodnej – tworzą kluczowy element Wielkopolskiej Pętli Wodnej, ważnego szlaku turystyki wodnej w Polsce. Szlak ten umożliwia rozwój turystyki regionalnej, kajakowej, motorowodnej i houseboatowej. Wymaga rozbudowy infrastruktury, w tym przystani, sanitariatów, punktów odbioru ścieków, pomostów oraz informacji szkoleniowej i edukacyjnej.

Wielkie Jeziora Mazurskie – to najważniejszy i najbardziej rozpoznawalny region turystyki wodnej w Polsce. Sieć jezior połączonych kanałami tworzy unikalny system żeglowny o ponad 150 km długości. Region wymaga modernizacji szlaków, digitalizacji, certyfikacji marin, wdrożenia stref ciszy oraz rozwoju usług dla houseboatów i łodzi elektrycznych.

Pętla Żuławska i Droga Wodna E70 – jako element drogi wodnej E70, łączy Elbląg, Gdańsk, Malbork, Tczew i Bydgoszcz. Jest przykładem integracji turystyki wodnej, kulturowej, żeglugaowej i krajoznawczej. Wymaga rozwoju marin miejskich, inteligentnych systemów rezerwacji i promocji szlaków tematycznych.

Fot. Willi Wallroth, CC0

Fot. Wielkie Jeziora Mazurskie 2020

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ DZIAŁANIA

1. Bezpieczeństwo i edukacja

Cel strategiczny 1:

Zbudowanie kultury odpowiedzialnego, świadomego i bezpiecznego korzystania z wód, opartej na edukacji, certyfikacji i informacji.

Cele operacyjne i działania:

1.1. Edukacja i kultura odpowiedzialnego korzystania z wód

Działania:

- **Powszechny system edukacji** wodnej i ratowniczej, od szkół podstawowych po szkolenia zaawansowane.
- Ogólnopolskie kampanie:
 - „**Moda na kamizelkę** – bezpieczeństwo zawsze pasuje”,
 - „**Szanuję wodę** – szanuję życie”.
- Wprowadzenie systemu **certyfikacji pływackiej w aplikacji mobilnej**, w formie:
 - „Już Pływam” → „Karta Pływacka” → „Specjalna Karta Pływacka”.
- Wprowadzenie systemu **certyfikacji żeglarskiej i motorowodnej** dla najmłodszych:
 - bezpieczeństwo na pokładzie → podstawowe umiejętności → samodzielne prowadzenie łodzi do 5m długości.
- **Cyfrowy przewodnik** po zasadach bezpieczeństwa nad wodą i na wodzie w formie interaktywnej gry edukacyjnej.

1.2. System bezpieczeństwa infrastruktury i użytkowników

Działania:

- Ograniczenie **przewodzenia jednostek bez uprawnień do 5 m długości kadłuba**.
- Obowiązkowe **przeglądy techniczne** jednostek (co 3 lub 5 lat).
- Aplikacja mobilna „**Bezpieczny rejs**” – nawigacja, alerty, hydrologia.
- System „**Safety-Share**” – udostępnianie lokalizacji i trasy rodzinie lub służbom.
- **Wspólne patrole** WOPR, Policji Wodnej, Wód Polskich.
- Wyznaczenie i oznakowanie **miejsc podjazdu dla karetek** pogotowia ratunkowego.

2. Infrastruktura i dostępność

Cel strategiczny 2:

Nowoczesna, ekologiczna i dostępna infrastruktura wodna wspierająca rozwój turystyki, rekreacji, mobilności i przedsiębiorczości.

Cele operacyjne i działania:

2.1. Modernizacja marin, portów i przystani

Działania:

- Infrastruktura przystosowana dla **osób z niepełnosprawnościami i seniorów**.
- **Certyfikacja marin** – standard „Eko-Marina” (odbiór ścieków, ładowarki).
- **Tworzenie mikroprzystani** społecznych – „Social Marina” (lokalne, tanie, otwarte).
- „**Smart Marina**” – automatyczne pomosty, e-płatności, e-rezerwacje,
- **Digitalizacja szlaków** wodnych – mapy, parametry hydrograficzne, informacje.

2.2. Szlaki, trasy i nowe kierunki turystyki wodnej

Działania:

- Wytyczanie nowych **szlaków kajakowych** (Wkra, Dunajec, Wieprz, Soła, Pilica).
- Rozwój **pętli turystycznych** (Noteci, Odry, Wisły, WJM, E70, Kanał Elbląski).
- Rozwój **turystyki tematycznej**: historyczna, kulinarna, industrialna, przyrodnicza.
- Utworzenie **Miejskie Węzły Turystyki Wodnej** w aglomeracjach.
- Włączenie szlaków **do europejskich** sieci: European Waterways, Blue Parks, Greenways.

2.3. Digitalizacja infrastruktury i usług

Działania:

- **Aplikacja mobilna** z rezerwacją portów, alertami hydrologicznymi i pogodowymi.
- **Integracja z systemami** IMGW, RZGW, Wód Polskich, WOPR.
- **Nawigacja elektroniczna** – mapy z głębokościami, przeszkodami, strefami ciszy, zamknięciami, oznakowaniem, miejscami dla karetek pogotowia, marinami, slipami itd.

3. Legislacja i rozwiązania systemowe

Cel strategiczny 3:

Spójne, przejrzyste i europejskie regulacje dla turystyki wodnej wspierające rozwój usług, bezpieczeństwa i przedsiębiorczości.

Cele operacyjne i działania:

3.1. Kompleksowa reforma systemu szkoleń i egzaminów

Działania:

- **Rozdział rozporządzenia o uprawianiu turystyki wodnej** na dwa osobne, dla turystyki: żeglarskiej (PZŻ) i motorowodnej (PZMWiNW) – odrębne systemy kwalifikacji.
- Wprowadzenie **czterostopniowego systemu patentów** motorowodnych:
 - Sternik motorowodny: 14 lat, do 60 kW, do 7,5 m kadłuba (śródlądzie),
 - Starszy sternik motorowodny: 18 lat, bez ograniczeń (śródlądzie),
 - Morski sternik motorowodny: 18 lat, do 18 m kadłuba (morze),
 - Kapitan motorowodny: 21 lat, bez ograniczeń (morze).
- Wprowadzenie **czterostopniowego systemu patentów** żeglarskich:
 - Żeglarz jachtowy: 14 lat, do 7,5 m kadłuba (śródlądzie),
 - Sternik jachtowy: 18 lat, bez ograniczeń śródlądowych (śródlądzie),
 - Jachtowy sternik morski: 18 lat, do 18 m kadłuba (morze),
 - Kapitan jachtowy: 21 lat, bez ograniczeń (morze).
- Przywrócenie **obowiązkowych szkoleń i egzaminów** na wszystkie patenty.
- **Egzaminów w związkach sportowych** – PZŻ i PZMWiNW – gwarancja jakości.
- **Obowiązek egzaminów** praktycznych i teoretycznych **na wszystkie stopnie**.
- Wprowadzenie **minimalnej liczby** określonych **manewrów egzaminacyjnych**.
- Wprowadzenie **cyfrowego obiegu dokumentacji** egzaminacyjnej.
- Możliwość zdawania **egzaminów w językach** PL, EN, DE.
- Wprowadzenie **identyfikacji cyfrowej** patentów (mObywatel lub osobny system, EDIW).

3.2. Uznawalność patentów – integracja europejska

Działania:

- Ratyfikacja **Rezolucji 40 UNECE** – pełna uznawalność patentów w Europie.
- **Standaryzacja egzaminów** – egzaminy w związkach sportowych.
- Polska jako certyfikator europejski – **wydawanie ICC**.

3.3. Certyfikacja i licencjonowanie

Działania:

- **Certyfikacja** marin, przystani, wypożyczalni, ośrodków szkoleniowych.
- **Licencjonowanie** firm czarterowych i szkoleniowych.
- Wprowadzenie **centralnego rejestru** certyfikowanych obiektów.

3.4. Reformy podatkowe i finansujące

Działania:

- **Zniesienie lub ulgi w podatku dennym** w obszarach rozwoju turystyki wodnej.
- Zniesienie górnej granicy **opłat za egzaminy i patenty** – coroczna waloryzacja inflacyjna.
- Przeniesienie kwestii opłat za egzaminy i patenty **z ustawy do rozporządzeń** – elastyczność przepisów.

4. Zrównoważony rozwój i ekologia

Cel strategiczny 4:

Turystyka wodna w Polsce rozwija się w sposób ekologiczny, odpowiedzialny, przyjazny dla przyrody i społeczności lokalnych.

Cele operacyjne i działania:

4.1. Ekoinfrastruktura i ekologiczne łodzie

Działania:

- Obowiązkowy **odbiór ścieków** w marinach.
- **Plombowanie zbiorników** ściekowych w łodziach.
- Wspieranie **łodzi elektrycznych i hybrydowych** – dofinansowania VAT/PIT.
- Punktowe **ładowarki prądu** dla jednostek elektrycznych.
- Rozbudowa **stref bezemisyjnych** na wybranych akwenach.

4.2. Ochrona przyrody i obszarów wrażliwych

Działania:

- Wprowadzenie **jednolitych kryteriów** ustanawiania stref ciszy i stref bezemisyjnych.
- **Renaturyzacja brzegów** i ograniczenie betonowania nabrzeży.
- Monitoring **presji turystycznej**.

4.3. Edukacja ekologiczna turystów

Działania:

- System „**Eko-Licencja**” – cyfrowy kurs ekologiczny z certyfikatem.
- Kampania społeczna „**Nie zostawiam śladu na wodzie**”.
- Standard „**Eko-Wodniak**” – dobrowolna certyfikacja użytkowników akwenów.

5. Promocja i monitorowanie efektów

Cel strategiczny 5:

Pozycjonowanie Polski jako **Europejskiego Kraju Szlaków Wodnych**, rozwijanie promocji międzynarodowej oraz systematyczne mierzenie efektów strategii.

Cele operacyjne i działania:

5.1. Budowa marki narodowej „Polska – Kraj Szlaków Wodnych”

Działania:

- Stworzenie narodowej marki turystyki wodnej.
- Kampanie w UE, Skandynawii.
- Udział w targach światowych: Düsseldorf, Berlin, Amsterdam, Cannes.
- Marketing influencerski – storytelling.

5.2. Monitoring efektów

Działania:

- System wskaźników strategicznych:
 - liczba wydawanych z patentów,
 - liczba certyfikowanych marin,
 - bezpieczeństwo (wypadki/wodniacy),
 - wpływy ekonomiczne,
 - ruch turystyczny krajowy i zagraniczny.
- Badanie satysfakcji turystów.
- Raport strategiczny – co 2 lata.

5.3. Partnerstwa międzynarodowe

Działania:

- Włączenie Polski do **Sieci Europejskich Szlaków Wodnych**.
- Współpraca z transgraniczna.
- Tworzenie wspólnej oferty szlaków: Odra–Łaba, Wisła–Ren–Amsterdam.

Fot. Karolina Ptasińska, Polski Związek Kajakowy

Fot. Wielkie Jeziora Mazurskie 2020

IDENTYFIKACJA KONFLIKTÓW I INTERESARIUSZY

Identyfikacja interesariuszy jest **kluczowym etapem** każdego procesu planistycznego i inwestycyjnego, ponieważ pozwala **uwzględnić różnorodne potrzeby**, oczekiwania oraz potencjalne **obszary napięć** między użytkownikami przestrzeni.

Konflikty powstają najczęściej w wyniku **odmiennych sposobów korzystania** z obszarów publicznych, rekreacyjnych i turystycznych oraz konkurencyjnych celów – takich jak rozwój gospodarczy, ochrona środowiska, dostęp społeczny czy zachowanie wartości kulturowych.

Akweny i przestrzeń publiczna pełnią jednocześnie funkcje **społeczne, ekologiczne, ekonomiczne i symboliczne**, co zwiększa złożoność relacji między podmiotami zainteresowanymi tymi obszarami. Zrozumienie **perspektyw poszczególnych grup** interesariuszy pozwala nie tylko lepiej zarządzać przestrzenią, ale także minimalizować konflikty i budować rozwiązania akceptowalne społecznie.

W dalszej części rozdziału przedstawione zostaną główne grupy interesariuszy oraz typowe obszary kolizji interesów, które **należy uwzględnić** w procesie zarządzania i planowania.

1. Kluczowe obszary konfliktów w turystyce wodnej

OBSZAR KONFLIKTU	STRONY KONFLIKTU	TYP SPORU	PRZYKŁADY
Środowisko vs Infrastruktura	Ekolodzy, NGO parki narodowe	vs	Samorządy, inwestorzy, branża turystyczna
Bezpieczeństwo vs Komfort/Swoboda	Ratownicy WOPR, MSWiA, służby	vs	Turyści, armatorzy, czartery, sportowcy wodni
Wędkarze vs żeglarze i motorowodniacy	PZW, wędkarze	vs	Motorowodniacy, kajakarze, żeglarze
Lokalni mieszkańcy vs turyści	Lokalna społeczność	vs	Operatorzy czarterów, turystyka masowa
Samorządy vs administracja centralna	Gminy nadwodne	vs	Ministerstwa, RZGW, Wody Polskie
Tradycyjna turystyka vs nowa infrastruktura	Konserwatorzy zabytków, NGO	vs	Nowi inwestorzy branżowi
Komercyjni operatorzy vs MŚP	Duże firmy (np. mariny premium)	vs	Małe rodzinne firmy lokalne

2. Katalog kluczowych interesariuszy

Interesariusze strategiczni (kluczowi)

GRUPA	PRZYKŁADY ORGANIZACJI
Instytucje rządowe	MSiT, MKiŚ, MSWiA, MI, MF, MC
Administracja wodna	Wody Polskie, RZGW, RDOŚ
Instytucje ratownicze	WOPR, SAR, PSP, Policja Wodna
Organizacje sportowe	PZŻ, PZKaj, PZMWiNW, PZW
Samorządy i organizacje lokalne	Urzędy Marszałkowskie, gminy nadwodne, ZROT, LOTy
Instytucje unijne i międzynarodowe	UNECE, Komisja Europejska, EuropeActive

Interesariusze biznesowi (rynkowi)

TYP	PRZEDSTAWICIELE
Operatorzy turystyczni	Czartery jachtowe, wypożyczalnie SUP/kajaków
Mariny i przystanie	Lokalni gestorzy, marina premium
Branża hotelarsko-gastronomiczna	Pensjonaty, agroturystyka, tawerny
Firmy technologiczne	Twórcy aplikacji mobilnych, map nawigacyjnych, portali rezerwacyjnych
Firmy transportowe	Armatorzy, promy, statki pasażerskie

Społeczność i NGO

TYP	PRZEDSTAWICIELE
Ekologiczne NGO	WWF Polska, Fundacja Mare, Dzika Polska, Wolne Rzeki, Ratujmy Rzeki, Ja Wisła, Żeglarstwo Jest Eko
Lokalni mieszkańcy	Stowarzyszenia regionalne, rybacy, właściciele gruntów
Szkolenia i edukacja	Szkoły podstawowe, szkoły żeglarskie i motorowodne, kluby żeglarskie, podmioty upoważnione

Interesariusze międzynarodowi

TYP	PRZEDSTAWICIELE
Organizacje standardów	UNECE, ISSA
Europejscy operatorzy	Network of European Waterways
Partnerzy turystyczni	Niemcy, Holandia, Francja, Czechy, Skandynawia

3. Macierz wpływu i zainteresowania

Macierz wpływu i zainteresowania to narzędzie służące **klasyfikacji interesariuszy** na podstawie ich potencjalnego **oddziaływania** na proces decyzyjny oraz stopnia **zaangażowania** w dany projekt lub obszar działań. Umożliwia **skuteczniejsze planowanie**, określanie priorytetów komunikacyjnych i **minimalizowanie ryzyka** społecznego związanego z konfliktem interesów lub brakiem akceptacji dla proponowanych rozwiązań. Pozwala też dopasować strategię komunikacji i udziału do potrzeb, oczekiwań oraz realnych możliwości wpływu poszczególnych grup.

	NISKIE ZAANGAŻOWANIE	WYSOKIE ZAANGAŻOWANIE
NISKI WPŁYW	Lokalni przedsiębiorcy, turyści indywidualni	NGO ekologiczne, media, szkoły
WYSOKI WPŁYW	Samorządy powiatowe, mieszkańcy	Ministerstwa, WP, PTTK, PZŻ, PZMWiNW, WOPR, PZKaj, RZGW

4. Matryca konfliktów strategicznych i rekomendacje

Matryca konfliktów strategicznych służy identyfikacji **głównych punktów spornych** między interesariuszami oraz określeniu ich źródeł, takich jak uwarunkowania środowiskowe, społeczne czy ekonomiczne. Umożliwia nie tylko **diagnozę rozbieżnych interesów**, lecz także **analizę ich intensywności**, skutków oraz potencjalnych **obszarów kolizji**.

Na tej podstawie możliwe jest **formułowanie działań naprawczych**, propozycji kompromisów oraz rozwiązań **minimalizujących ryzyko** konfliktów w procesach zarządzania turystyką.

KONFLIKT	ŹRÓDŁO	PROPONOWANE ROZWIĄZANIE
Ochrona przyrody vs infrastruktura	Natura 2000, rezerwaty	Ścieżki floatingowe, ekologiczne mariny, konsultacje z RDOŚ
Motorowodniacy vs kajakarze	Prędkość, hałas	Podział stref turystyki aktywnej i rekreacyjnej
Społeczność lokalna vs turyści	Hałas, korki, zaśmiecanie	Kodeks Turysty Wodnego, partycypacja społeczna
Wędkarze vs żeglarze i motorowodniacy	Przepływanie i płoszenie ryb	Wyznaczenie stref ruchu i spokoju ciszy
Lokalne MŚP vs duzi operatorzy	Konkurencja	System certyfikacji, granty, klastry turystyczne

REKOMENDOWANY MODEL WSPÓŁPRACY

Najlepszym rozwiązaniem jest utworzenie **Krajowej Rady Turystyki Wodnej (KRTW)**, platformy współpracy między PZŻ, WOPR, PZKaj, PZMWiNW, PZW, Wody Polskie, MSiT, samorządami i biznesem — z **rolą koordynacyjną i decyzyjną**.

Rada mogłaby pełnić funkcję organu odpowiedzialnego za **integrację danych**, jednolitych standardów oraz polityki bezpieczeństwa i **zarządzania zasobami wodnymi w kontekście turystyki**. Do jej zadań należałoby także opracowywanie **wytycznych technicznych i organizacyjnych**, **ujednolicanie regulacji** oraz koordynacja **pozyskiwania funduszy krajowych i unijnych**. KRTW mogłaby również **reprezentować Polskę** w międzynarodowych instytucjach i sieciach dotyczących turystyki wodnej, bezpieczeństwa oraz infrastruktury. Taki model **zwiększa spójność** działań, **ułatwia planowanie strategiczne** i wzmacnia pozycję Polski na arenie europejskiej.

Fot. Wielkie Jeziora Mazurskie 2020

PLAN IMPLEMENTACJI STRATEGII TURYSTYKI WODNEJ DO 2035

Aby zapewnić **skuteczną realizację strategii**, niezbędne jest **zaplanowanie działań** wdrożeniowych. Plan implementacji strategii turystyki wodnej do 2035 roku stanowi operacyjne narzędzie przekładające cele strategiczne na konkretne działania, harmonogram i zakres odpowiedzialności poszczególnych instytucji.

Określa on **sposób wdrażania strategii** w czasie, w podziale na etapy oraz główne obszary interwencji, takie jak infrastruktura, regulacje, edukacja i zarządzanie środowiskiem. Dokument wyznacza priorytety działań, **przypisuje role** instytucjom wiodącym i wspierającym. Kluczowe znaczenie ma także identyfikacja możliwych źródeł finansowania.

Skuteczna realizacja strategii **wymaga współpracy** administracji publicznej, sektora turystycznego, organizacji społecznych i podmiotów gospodarczych. Plan wdrożenia umożliwia monitorowanie postępu realizacji działań, ocenę ich efektywności i dostosowanie do zmieniających się warunków. Jest narzędziem zarządzania procesem wdrażania, pozwalającym na zachowanie spójności działań, eliminację dublowania kompetencji oraz racjonalne wykorzystanie zasobów. W kolejnych częściach przedstawiono główne etapy realizacji strategii, przypisania instytucjonalne oraz mechanizmy finansowania.

1. Bezpieczeństwo i edukacja

Cel strategiczny: Zbudowanie kultury odpowiedzialnego, świadomego i bezpiecznego korzystania z wód, opartej na edukacji, certyfikacji i informacji.

1.1. Edukacja i kultura odpowiedzialnego korzystania z wód

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Powszechny system edukacji wodnej	MSiT (lider), MEN, JST, WOPR, PZŻ, PZKaj, PZMWiNW,	Pilotaż 2025-2027, wdrażanie ogólnopolskie 2028-2032, utrwalenie 2033-2035	Budżet państwa (MSiT, MEN), FERS, RPO, środki JST	Liczba szkół realizujących program; procent uczniów objętych edukacją wodną rocznie	Sprawozdania MEN/MSiT, raporty WOPR i związków sportowych
Kampania „Moda na kamizelkę”	MSiT (lider), WOPR, media publiczne, NGO	Pierwsza ogólnopolska kampania 2025-2026, kontynuacja i odświeżenie 2028, 2031, 2034	Budżet państwa, sponsorzy prywatni, kampanie 1% / CSR	Wzrost odsetka osób używających kamizelek (min. +20% do 2030); zasięg kampanii	Badania ankietowe, monitoring WOPR, statystyki wypadków
Kampania „Szczepię wodę – szanuję życie”	MSiT (lider), WOPR, PZŻ, PZMWiNW, media, influencerzy	2026-2027 (I edycja), 2029-2030 (II edycja), 2033-2034 (III edycja)	Budżet MSiT, FERS (komponent społeczny), partnerzy medialni	Spadek liczby utonięć; wzrost świadomości zasad bezpieczeństwa (badania opinii)	KG Policji, WOPR, badania sondażowe
System certyfikatów pływackich	WOPR (lider), MSiT, MEN, samorządy, operatorzy basenów	Projekt systemu 2025-2026, pilotaż 2027-2028, wdrażanie 2029-2033, utrwalenie 2034-2035	Budżet państwa, FERS, środki JST, opłaty symboliczne uczestników	Liczba wydanych certyfikatów; odsetek dzieci z min. „Kartą Pływacką”	System cyfrowy certyfikatów, dane MEN, WOPR
Certyfikaty żeglarskie, motorowodne dla dzieci i młodzieży	PZŻ (lider żeglarstwo), PZMWiNW (lider motorowodne), MSiT, kluby	Projekt systemu 2025-2026, pilotaż 2027-2028, wdrażanie 2029-2032, utrwalenie 2033-2035	Budżet MSiT, składki klubowe, programy sportowe, sponsorzy	Liczba certyfikatów dla dzieci; liczba ośrodków wdrażających program	Rejestry PZMWiNW i PZŻ, sprawozdania podmiotów
Cyfrowy przewodnik po bezpieczeństwie na wodzie	MC (lider), MSiT, WOPR, PZŻ, PZMWiNW, PZKaj	Analiza i projekt 2025, development i pilotaż 2026-2027, rozwój funkcji 2028-2032, utrzymanie 2033-2035	FENG, budżet MC/MSiT, partnerzy technologiczni	Liczba pobrań; aktywni użytkownicy miesięcznie; ukończone moduły edukacyjne	Statystyki aplikacji, raport MC, MSiT

1.3. System bezpieczeństwa infrastruktury i użytkowników

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Ograniczenie prowadzenia jednostek bez uprawnień do 5 m długości kadłuba	MSiT (lider), MI, PZŻ, PZM-WiNW, WOPR	Przygotowanie zmian legislacyjnych 2025-2026, wejście w życie 2027, ewaluacja 2030 i 2034	Budżet państwa (proces legislacyjny)	Przyjęcie odpowiedniej nowelizacji ustawy; spadek liczby wypadków z udziałem osób bez uprawnień	Dziennik Ustaw, statystyki WOPR i Policji Wodnej
Wprowadzenie obowiązkowych okresowych przeglądów jednostek	MI (lider), TDT, MSiT, PZM-WiNW, PZŻ	Projekt przepisów 2025-2026, wdrożenie systemu 2027-2029, pełne funkcjonowanie 2030-2035	Budżet państwa (system), opłaty właścicieli jednostek	Odsetek zarejestrowanych jednostek po przeglądzie; spadek awarii technicznych	Rejestry TDT, raporty wypadków, dane armatorów
Aplikacja „Bezpieczny rejs” (nawigacja, hydrologia, alerty)	MC (lider), MSiT, IMGW, Wody Polskie, WOPR	Koncepcja 2025, budowa MVP 2026-2027, rozwój funkcji 2028-2031, utrzymanie 2032-2035	FENG, budżet MC/MSiT, partnerzy komercyjni (API, mapy)	Liczba pobrań; liczba aktywnych użytkowników; liczba wysłanych alertów	Statystyki aplikacji, logi systemowe, raport MC/MSiT
System „Safety-Share” – udostępnianie trasy i lokalizacji	MC (lider), WOPR, MSiT, operatorzy aplikacji	Projekt 2026, integracja z aplikacją 2027-2028, upowszechnianie 2029-2035	FENG, budżet MC/MSiT, partnerzy prywatni	Liczba aktywacji funkcji; liczba interwencji opartych o Safety-Share	Statystyki aplikacji, raport WOPR
Wspólne patrole WOPR, Policji Wodnej i Wód Polskich	MSWiA (lider), WOPR, Policja Wodna, Wody Polskie, JST	Pilotaż 2025-2026, rozszerzenie 2027-2030, utrwalenie 2031-2035	Budżet MSWiA, MSiT, JST	Liczba wspólnych patroli rocznie; liczba interwencji prewencyjnych	Raporty MSWiA, WOPR, sprawozdania służb
Wyznaczenie i oznakowanie miejsc podjazdu dla karet pogotowia	JST (lider), WOPR, PSP, pogotowie ratunkowe, Wody Polskie	Inwentaryzacja i plan 2025-2026, wyznaczanie i oznakowanie 2027-2031, uzupełnienia 2032-2035	Środki JST, programy bezpieczeństwa, FERS (infrastruktura społeczna)	Liczba oznakowanych punktów dostępu dla karet przy akwenach	Ewidencja JST, GIS samorządowe, raporty służb

2. Infrastruktura i dostępność

Cel strategiczny: Nowoczesna, ekologiczna i dostępna infrastruktura wodna wspierająca rozwój turystyki, rekreacji, mobilności i przedsiębiorczości.

2.1. Modernizacja marin, portów i przystani

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Dostosowanie infrastruktury do potrzeb OzN i seniorów	JST (lider), MSiT, PFRON, organizacje OzN, gestorzy marin	Audyt dostępności 2025–2026, modernizacje 2027–2033, uzupełnienia 2034–2035	PFRON, FERS, RPO, środki JST, fundusze norweskie	Liczba obiektów spełniających standard dostępności; udział obiektów dostosowanych (%)	Audyt dostępności, rejestry JST, kontrola PFRON
Wdrożenie standardu „Eko-Marina”	MSiT (lider), Wody Polskie, NFOŚiGW, organizacje branżowe	Wypracowanie standardu 2025–2026, pilotaż 2027–2028, certyfikacja 2029–2035	NFOŚiGW, FENIKS, środki własne gestorów, kredyty zielone	Liczba certyfikowanych „Eko-Marin”; odsetek ruchu obsługiwanego w „Eko-Marinach”	Rejestr certyfikacji, raport Wód Polskich/MSiT
Rozwój sieci „Social Marina” (mikro-przystanie społeczne)	JST (lider), lokalne NGO, MSiT, LGD	Modele pilotażowe 2025–2027, rozwój sieci 2028–2033, stabilizacja 2034–2035	RPO, LEADER/LGD, środki JST, fundacje korporacyjne	Liczba mikro-przystani; liczba użytkowników rocznie	Ewidencje JST, monitoring ruchu turystycznego
Rozwój koncepcji „Smart Marina” (automatyzacja, e-płatności, IoT)	MSiT (lider), MC, gestorzy marin, firmy technologiczne	Pilotaże 2026–2028, wdrażanie 2029–2033, utrzymanie i rozwój 2034–2035	FENG, środki własne marin, PPP, banki	Liczba marin ze Smart-funkcjami; udział transakcji bezgotówkowych (%)	Raport MC, dane operatorów płatności, audyty marin
Digitalizacja szlaków wodnych (parametry, oznakowanie, dane techniczne)	Wody Polskie (lider), MSiT, MC, IMGW	Inwentaryzacja 2025–2026, digitalizacja głównych szlaków 2027–2030, rozszerzenie 2031–2035	FENG, FENIKS, budżet Wód Polskich	Długość szlaków objętych cyfrową dokumentacją (km); liczba zaktualizowanych odcinków rocznie	Systemy GIS Wód Polskich, raporty do MSiT

2.2. Szlaki, trasy i nowe kierunki turystyki wodnej

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Wytyczanie nowych szlaków kajakowych	PZKaj (lider), PTTK, JST, RDOŚ, Wody Polskie	Analiza potencjału 2026, wytyczanie i oznakowanie 2027–2032, uzupełnienia 2033–2035	RPO, FERS, środki JST, fundusze leśne	Liczba nowych szlaków (km); liczba szlaków z pełną infrastrukturą (start/meta, biwaki)	Rejestry PZKaj/PTTK, bazy JST, mapy szlaków
Rozwój pętli turystycznych (np. Noteć, Odra, Wisła, WJM, E70, Kanał Elbląski)	MSiT (lider), zarządy województw, Wody Polskie, LOT/ZROT	Planowanie 2026–2027, inwestycje 2028–2033, integracja oferty 2034–2035	FEnKS, RPO, środki samorządów, PPP	Liczba funkcjonujących pętli; liczba rej-sów/pasażerów na pętlach	Raporty LOT/ZROT, dane armatorów, statystyki ruchu turystycznego
Rozwój turystyki tematycznej (historyczna, kulinarna, industrialna, przyrodnicza)	LOT/ZROT (lider), JST, NGO, branża turystyczna	Tworzenie produktów 2026–2027, promocja i sprzedaż 2028–2035	RPO, FERS (turystyka), środki branży, programy kultury	Liczba produktów tematycznych; liczba uczestników rocznie	Oficjalne katalogi produktów, raporty LOT/ZROT
Tworzenie Miejskich Węzłów Turystyki Wodnej w aglomeracjach	JST miast (Warszawa, Kraków, Wrocław, Szczecin, Gdańsk, Bydgoszcz itd.)	Koncepcje 2026–2027, realizacje 2028–2034, domknięcie sieci 2035	FEnKS, RPO, budżety miast, PPP	Liczba węzłów turystyki wodnej; liczba użytkowników transportu/turystyki wodnej w miastach	Raporty miejskie, statystyki przewozów i ruchu turystycznego
Włączenie kluczowych szlaków do europejskich sieci (European Waterways Network, Blue Parks, Greenways)	MSiT (lider), MSZ, KE, partnerzy zagraniczni	Analiza i przygotowanie wniosków 2026–2027, proces akcesyjny 2028–2031, rozwój współpracy 2032–2035	Programy UE, INTERREG, środki krajowe na wkład własny	Liczba szlaków włączonych do sieci; liczba wspólnych projektów międzynarodowych	Dokumenty KE/UE, raporty MSZ/MSiT

2.3. Digitalizacja infrastruktury i usług

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Aplikacja mobilna dla turystyki wodnej (nawigacja, rezerwacje, informacje)	MC (lider), MSiT, Wody Polskie, IMGW, WOPR, PZŻ, PZMWiNW, PZKaj	Koncepcja 2026, development 2026–2027, wdrożenie 2028–2029, rozwój i utrzymanie 2030–2035	FENG, budżet MC/MSiT, partnerzy komercyjni	Liczba pobrań; liczba aktywnych użytkowników; liczba dokonanych rezerwacji	Statystyki aplikacji, raporty operatora
Integracja aplikacji z systemami IMGW, RZGW, Wód Polskich, WOPR	MC (lider), IMGW, Wody Polskie, WOPR	Projekt integracji 2026–2027, wdrożenie 2028–2030, utrzymanie 2031–2035	FENG, budżety instytucji, projekty cyfryzacyjne	Liczba zintegrowanych źródeł danych; czas aktualizacji danych	Logi systemowe, audyty integracji
E-mapa (mapa cyfrowa szlaków, marin, usług, stref)	Wody Polskie (lider), MSiT, MC	Budowa 2025–2027, aktualizacje ciągłe 2028–2035	FEnKS, FENG, budżet Wód Polskich	Długość szlaków objętych e-mapą; liczba odwiedzin mapy; liczba partnerów korzystających z API	Statystyki portalu, raport Wód Polskich/MSiT

3. Legislacja i rozwiązania systemowe

Cel strategiczny: Spójne, przejrzyste i europejskie regulacje dla turystyki wodnej, wspierające rozwój usług, bezpieczeństwa i przedsiębiorczości.

3.1. Kompleksowa reforma systemu szkoleń i egzaminów

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Rozdział rozporządzenia o uprawianiu turystyki wodnej na żeglarskie i motorowodne	MSiT (lider), PZŻ, PZMWiNW, MI	Prace legislacyjne 2026–2027, wejście w życie 2028, korekty 2030 i 2033	Budżet państwa	Przyjęcie nowego rozporządzenia; jasny podział kompetencji	Dziennik Ustaw, raport MSiT
Wprowadzenie 4-stopniowego systemu patentów motorowodnych	MSiT (lider), PZMWiNW	Projekt systemu 2026, wdrożenie 2028–2029, pełne funkcjonowanie 2030–2035	Budżet MSiT, opłaty egzaminacyjne	Liczba wydawanych patentów na poszczególnych stopniach;	Rejestry PZMWiNW, raport MSiT
Wprowadzenie 4-stopniowego systemu patentów żeglarskich	MSiT (lider), PZŻ	Projekt systemu 2026, wdrożenie 2028–2029, pełne funkcjonowanie 2030–2035	Budżet MSiT, opłaty egzaminacyjne	Liczba wydawanych patentów żeglarskich; udział patentów wyższych stopni	Rejestry PZŻ, raport MSiT

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Przywrócenie obowiązkowych szkoleń przed egzaminami na wszystkie patenty	MSiT (lider), PZŻ, PZM-WiNw, ośrodki szkoleniowe	Prace legislacyjne 2026–2027, wejście w życie 2028, ewaluacja 2031	Budżet MSiT, opłaty kursowe	Odsetek kandydatów odbywających szkolenia; zdawalność egzaminów	Rejestry szkoleń, dane egzaminacyjne MSiT
Obowiązkowe egzaminy praktyczne i teoretyczne na wszystkie stopnie	MSiT (lider), PZŻ, PZM-WiNw	Nowe standardy egzaminów 2026, wejście w życie 2028, wdrożenie 2028-2029	Budżet MSiT	Odsetek egzaminów z pełnym komponentem praktycznym; liczba wypadków z udziałem świeżych patentów	Dane egzaminacyjne, statystyki wypadków WOPR
Powrót egzaminów do związków sportowych (PZŻ i PZM-WiNw)	MSiT (lider), PZŻ, PZM-WiNw	Prace legislacyjne 2026-2027, wejście w życie 2028, stabilizacja 2029–2030	Budżet MSiT, opłaty egzaminacyjne	Liczba komisji egzaminacyjnych związków; satysfakcja zdających	Rejestry związków, ankiety poszkoleniowe
Wprowadzenie minimalnej liczby manewrów egzaminacyjnych w rozporządzeniu	MSiT (lider), PZŻ, PZM-WiNw	Opracowanie standardów 2026, wejście w życie 2028, wdrożenie 2028-2029	Budżet MSiT	Liczba ośrodków stosujących pełen katalog manewrów; jakość ocen (audyt)	Protokoły egzaminów, audyty MSiT
Cyfrowy obieg dokumentacji egzaminacyjnej	MSiT (lider), MC, PZŻ, PZM-WiNw	Projekt 2026, wdrożenie 2027–2029, pełne przejście 2030	FENG, budżet MSiT/MC	Udział dokumentacji cyfrowej w całości; skrócenie czasu wydania patentu	System mObywatel / EDIW, raporty MSiT
Możliwość zdawania egzaminów w językach obcych (EN, DE)	MSiT (lider), PZŻ, PZM-WiNw	Opracowanie wersji językowych 2026, wejście w życie 2028, wdrożenie 2028-2029	Budżet MSiT, opłaty egzaminacyjne	Liczba egzaminów w językach obcych; liczba zagranicznych użytkowników szlaków	Rejestry egzaminów, dane ruchu turystycznego
Identyfikacja cyfrowa patentów (integracja z mObywatel / EDIW)	MC (lider), MSiT	Projekt 2026–2027, wdrożenie 2028–2031, stabilizacja 2032–2035	FENG, budżet MC/MSiT	Odsetek patentów dostępnych cyfrowo; liczba weryfikacji cyfrowych	System mObywatel / EDIW, raport MC

3.2. Uznawalność patentów – integracja europejska

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Ratyfikacja Rezolucji 40 UNECE	MSiT (lider), MSZ, MI	Proces analityczny 2025–2026, procedura ratyfikacji 2027–2028	Budżet państwa	Ratyfikacja dokumentu;	Dziennik Ustaw, dokumenty UNECE
Standaryzacja egzaminów do wymogów europejskich	MSiT (lider), PZŻ, PZM-WiNW	Porównanie i dostosowanie standardów 2026–2028, wdrożenie 2029–2031	Budżet MSiT	Uzyskanie formalnego uznania standardów; liczba krajów uznających polskie patenty	Dokumenty współpracy międzynarodowej, raport MSZ/MSiT
Wydawanie ICC	MSiT (lider), PZŻ, PZM-WiNW	System wydawania 2027–2028, pełne wdrożenie 2029–2035	Opłaty za dokumenty, budżet MSiT	Liczba wydanych ICC;	Rejestr ICC, raport MSiT

3.3. Uproszczenie procedur, certyfikacja, licencjonowanie

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Certyfikacja marin, przystani, wypożyczalni, ośrodków szkoleniowych	MSiT (lider), Wody Polskie, PZŻ, PZM-WiNW, PZKaj	Projekt systemu 2025–2026, pilotaż 2027–2028, wdrażanie 2029–2035	Budżet MSiT, opłaty certyfikacyjne, środki własne podmiotów	Liczba certyfikowanych obiektów; udział certyfikowanych w całości rynku	Centralny rejestr certyfikacji MSiT/Wód Polskich
Licencjonowanie firm czarterowych i szkoleniowych	MSiT (lider), UOKiK, PZŻ, PZM-WiNW	Przygotowanie przepisów 2025–2026, wdrożenie 2027–2029	Budżet MSiT, opłaty licencyjne	Liczba podmiotów licencjonowanych; spadek liczby skarg konsumenckich	Rejestr licencji, raporty UOKiK/MSiT
Centralny rejestr certyfikowanych obiektów turystyki wodnej	MSiT (lider), MC, Wody Polskie	Projekt 2026–2027, wdrożenie 2028–2030, utrzymanie 2031–2035	FENG, budżet MSiT/MC	Dostępność rejestru on-line; liczba wyszukiwań / zapytań rocznie	Statystyki systemu, raport MC/MSiT

3.4. Reformy podatkowe i finansujące

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Zniesienie lub wprowadzenie ulg w podatku dennym	MF (lider), MSiT, JST	Analiza 2025–2026, zmiany legislacyjne 2027–2028, ewaluacja 2031 i 2034	Budżet państwa (utracone dochody), rekompensaty JST	Przyjęcie zmian podatkowych; wzrost liczby zarejestrowanych marin	Dane MF, rejestry jednostek, raport MSiT

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Zniesienie górnej granicy opłat za egzaminy i patenty	MSiT (lider), MF	Zmiany legislacyjne 2025–2026, wejście w życie 2027	Budżet MSiT	Nowy system opłat obowiązujący;	Dziennik Ustaw, raport finansowy MSiT
Przeniesienie opłat za egzaminy i patenty z ustawy do rozporządzeń	MSiT (lider), MF	Proces legislacyjny 2025–2026, wejście w życie 2027	Budżet państwa	Elastyczny system kształtowania opłat; skrócenie czasu zmian stawek	Dziennik Ustaw, analiza procesów legislacyjnych

4. Zrównoważony rozwój i ekologia

Cel strategiczny: Turystyka wodna w Polsce rozwija się w sposób ekologiczny, odpowiedzialny, przyjazny dla przyrody i społeczności lokalnych.

4.1. Ekoinfrastruktura i ekologiczne łodzie

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Zapewnienie obowiązkowego odbioru ścieków w marinach	Wody Polskie (lider), MSiT, NFOŚiGW, gestorzy marin	Inwentaryzacja 2025–2026, budowa/modernizacja punktów 2027–2032, domknięcie sieci 2033–2035	NFOŚiGW, FE-nIKS, środki własne marin	Liczba marin z działającym punktem odbioru ścieków; udział ruchu obsługiwanego w takich marinach	Raporty Wód Polskich, kontrole środowiskowe
Plombowanie zbiorników ściekowych na jednostkach	MI (lider), Wody Polskie, MSiT, inspekcje	Przepisy wykonawcze 2025–2026, wdrożenie 2027–2029, egzekwowanie 2030–2035	Budżet państwa, koszty właścicieli jednostek	Odsetek jednostek z plombowanymi zbiornikami; spadek nielegalnych zrzutów	Kontrole służb, raporty środowiskowe
Program dofinansowań do łodzi elektrycznych i hybrydowych	MKiŚ (lider), MSiT, NFOŚiGW, banki	Projekt 2025–2026, pilotaż 2027–2028, program masowy 2029–2035	NFOŚiGW, FE-nIKS, programy zielonego transportu	Liczba dofinansowanych jednostek; udział napędów niskoemisyjnych w rynku (%)	Rejestry dotacji, dane rejestru statków
Budowa punktowych ładowarek prądu dla jednostek elektrycznych	JST (lider), gestorzy marin, MSiT, NFOŚiGW	Planowanie 2026–2027, budowa 2028–2032, uzupełnienia 2033–2035	NFOŚiGW, RPO, środki JST	Liczba punktów ładowania; wykorzystanie (kWh/rok)	Raporty operatorów, dane energetyczne
Rozwój stref bezemisyjnych na wybranych akwenach	JST (lider), RDOŚ, Wody Polskie, MKiŚ	Analiza 2025–2026, wdrażanie stref 2027–2032, przegląd 2033–2035	RPO, środki JST, fundusze środowiskowe	Liczba stref bezemisyjnych; jakość wody i powietrza w strefach	Monitoring środowiskowy, raporty RDOŚ/MKiŚ

4.2. Ochrona przyrody i obszarów wrażliwych

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Wprowadzenie jednolitych kryteriów ustanawiania stref ciszy i stref bezemisyjnych	MKiŚ (lider), MSiT, Wody Polskie, RDOŚ	Opracowanie kryteriów 2025–2026, wdrożenie w przepisach 2027–2028, stosowanie 2029–2035	Budżet państwa	Przyjęte kryteria; odsetek stref ustanowionych wg nowych standardów	Dziennik Ustaw, raport MKiŚ
Renaturyzacja brzegów i ograniczenie betonowania nabrzeży	MKiŚ (lider), Wody Polskie, JST	Programy pilotażowe 2025–2027, realizacja 2028–2035	FEnKS, NFOŚiGW, RPO, środki JST	Długość zrenaturyzowanych brzegów (km); liczba projektów zrezygnowanych z betonowania	Raporty Wód Polskich, oceny oddziaływania na środowisko
Monitoring presji turystycznej na akwenach	MKiŚ (lider), MSiT, Wody Polskie, parki narodowe i krajobrazowe	Projekt metodologii 2025–2026, monitoring 2027–2035	FERS, fundusze środowiskowe, budżety parków	Liczba monitorowanych akwenów; dane nt. liczby użytkowników i obciążenia środowiska	Raporty monitoringu, systemy e-biletów i liczenia ruchu

4.3. Edukacja ekologiczna turystów

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
System „Eko-Licencja” – cyfrowy kurs ekologiczny z certyfikatem	MKiŚ (lider), MSiT, MC, NGO	Koncepcja 2025–2026, wdrożenie 2027–2029, upowszechnianie 2030–2035	FERS, FENG, budżet MKiŚ/MSiT	Liczba ukończonych e-kursów; liczba wydanych certyfikatów	Platforma e-learningowa, statystyki kursów
Kampania „Nie zostawiam śladu na wodzie”	MKiŚ (lider), MSiT, WOPR, media, NGO	Pierwsza edycja 2026–2027, kolejne fale 2029–2030, 2033–2034	Budżet MKiŚ, sponsorzy, fundusze ekologiczne	Spadek śmiecenia (badania terenowe); zasięg kampanii	Monitoring czystości brzegów, badania opinii
Standard „Eko-Wodniak” – dobrowolna certyfikacja użytkowników	MKiŚ (lider), MSiT, organizacje wodniackie	Projekt standardu 2026–2027, wdrożenie 2028–2030, upowszechnianie 2031–2035	Budżet MKiŚ/MSiT, opłaty symboliczne	Liczba certyfikowanych „Eko-Wodniaków”; liczba partnerów honorujących standard	Rejestr certyfikacji, raport MKiŚ/MSiT

5. Promocja i monitorowanie efektów

Cel strategiczny: Pozycjonowanie Polski jako Europejskiego Kraju Szlaków Wodnych, rozwijanie promocji międzynarodowej oraz systematyczne mierzenie efektów strategii.

5.1. Budowa marki narodowej „Polska – Kraj Szlaków Wodnych”

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Stworzenie marki narodowej turystyki wodnej	MSiT (lider), POT, branża turystyczna	Prace koncepcyjne 2025–2026, wdrożenie identyfikacji 2027–2028	Budżet MSiT/POT	Przyjęta księga znaku i narzędzia marki; rozpoznawalność marki w badaniach	Badania wizerunkowe, raport POT
Kampanie promocyjne w UE i Skandynawii	POT (lider), MSiT, LOT/ZROT	Planowanie 2026–2027, realizacja kampanii 2028–2035	FERS, budżet POT, sponsorzy, partnerstwa zagraniczne	Liczba kampanii; liczba odbiorców; liczba turystów zagranicznych na akwenach	Dane ruchu turystycznego GUS, badania kampanii
Udział w targach światowych (Düsseldorf, Berlin, Amsterdam, Cannes itd.)	POT (lider), MSiT, branża	Stoła obecność 2025–2035	Budżet POT/MSiT, wkład partnerów	Liczba imprez targowych rocznie; liczba kontaktów B2B/B2C	Raporty z targów, ewaluacje POT
Marketing influencerski i storytelling (ambasadorzy turystyki wodnej)	MSiT (lider), POT, branża, influencerzy	Pilotaż 2025–2026, skalowanie 2027–2035	Budżet kampanii, partnerstwa prywatne	Liczba kampanii z influencerami; zasięgi i zaangażowanie w social media	Analizy social media, raporty kampanii

5.2. Monitoring efektów

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
System wskaźników strategicznych dla turystyki wodnej	MSiT (lider), GUS, Wody Polskie, WOPR, POT	Projekt 2025–2026, wdrożenie 2027–2028, raportowanie 2029–2035	Budżet MSiT, projekty FERS (monitoring)	Zestaw przyjętych KPI; regularne raportowanie co 2 lata	Oficjalne raporty MSiT, dane GUS i partnerów
Cykliczne badanie satysfakcji turystów wodnych	POT (lider), MSiT, LOT/ZROT	Projekt 2025, badania co 2 lata 2026–2034	Budżet POT, FERS, środki branży	Poziom satysfakcji (NPS); odsetek turystów planujących powrót	Raporty z badań, analizy rynku
Raport strategiczny z realizacji strategii – co 2 lata	MSiT (lider), Krajowa Rada Turystyki Wodnej	Pierwszy raport 2027, kolejne: 2029, 2031, 2033, 2035	Budżet MSiT	Regularne publikacje raportów; wykorzystanie rekomendacji w aktualizacji strategii	Raporty MSiT, dokumenty rządowe

5.3. Partnerstwa międzynarodowe

DZIAŁANIE	LIDER PARTNERZY	HARMONOGRAM 2025–2035	GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	KLUCZOWE KPI	MONITORING ŹRÓDŁO DANYCH
Włączenie Polski do Sieci Europejskich Szlaków Wodnych	MSiT (lider), MSZ, partnerzy europejscy	Identyfikacja sieci i partnerów 2025–2026, proces akcesji 2027–2030	Programy UE, budżet MSiT/MSZ	Liczba sieci, do których Polska należy; liczba wspólnych inicjatyw	Dokumenty sieci, raport MSZ/MSiT
Rozwój współpracy transgranicznej (Odra, Wisła, E30, E40, E70)	MSiT (lider), JST przygraniczne, partnerzy DE/CZ/SK/UA/LT	Projekty 2025–2035 (cyklowo)	INTERREG, programy transgraniczne, środki JST	Liczba projektów transgranicznych; liczba wspólnych produktów turystycznych	Bazy projektów UE, raporty JST/MSiT
Tworzenie transgranicznej oferty szlaków (np. Odra–Łąba, Wisła–Ren–Amsterdam)	MSiT (lider), POT, partnerzy zagraniczni	Koncepty 2026–2028, pilotaże 2029–2032, skalowanie 2033–2035	Programy UE, budżet MSiT/POT, branża	Liczba gotowych pakietów turystycznych; liczba turystów korzystających z oferty	Raporty sprzedażowe touroperatorów, analizy POT

6.4. System monitorowania

CEL	KLUCZOWY WSKAŹNIK (KPI)	ŹRÓDŁO DANYCH
Bezpieczeństwo	Liczba wypadków / 100 tys. Wodniaków	WOPR, Policja, MSWiA
Edukacja	Liczba certyfikatów pływackich i żeglarskich	PZZ, PZMWiNW
Infrastruktura	Liczba certyfikowanych marin i szlaków	Wody Polskie
Ekologia	Liczba marin EKO; ilość odbieranych ścieków	MKiŚ
Promocja	Liczba zagranicznych turystów wodnych	GUS, POT

6.5. Zarządzanie ryzykiem

TYP RYZYKA	OPIS	REAKCJA
Legislacyjne	Opóźnienia w procesie legislacyjnym	Lobbying, etapowanie
Finansowe	Brak środków własnych JST	Partnerstwa PPP, ulgi podatkowe
Społeczne	Opór lokalnych społeczności	Dialog, konsultacje społeczne
Środowiskowe	Ryzyko degradacji przyrody	Monitoring, strefy ciszy
Hydrologiczne	Niski stan wód, susza	Rewitalizacja, adaptacja

Fot. Szymon Staniec, CC BY 4.0

PROMOCJA POLSKIEJ TURYSTYKI WODNEJ W KRAJU I NA ŚWIECIE

1. Cele promocji

1. Budowa rozpoznawalnej **marki narodowej**: *Polska – Kraj Szlaków Wodnych („”)*.
2. **Zwiększenie** krajowego i międzynarodowego **ruchu turystyki wodnej**.
3. **Edukacja i popularyzacja** bezpiecznego, odpowiedzialnego i ekologicznego korzystania z AKWENÓW.
4. **Wzmocnienie pozycji Polski** w europejskim systemie rekreacyjnej mobilności wodnej i Rezolucji 40 UNECE.
5. **Aktywizacja** obywateli, samorządów, portów i społeczności lokalnych jako naturalnych **ambasadorów turystyki wodnej w Polsce**

2. Segmentacja marketingowa – grupy docelowe

GRUPA DOCELOWA	CHARAKTERYSTYKA	KANAŁY KOMUNIKACJI
Rodziny i turyści rekreacyjni	Turystyka weekendowa, rodzinne rejsy, kajaki, SUP	Social media, aplikacje mobilne, YouTube, szkoły
motorowodniacy i żeglarze	Szkolenia, patenty, czartery, houseboat	PZMWiNW, PZŻ, YouTube, branżowe portale, targi
Seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami	Rekreacja spokojna, houseboat, spływy z asystą	Samorządy, TV, portale zdrowia, NGO
Turyści zagraniczni	Holandia, Niemcy, Francja, Skandynawia, Czechy	Targi, kampanie Google i Meta Ads, Booking itp.
Inwestorzy i partnerzy biznesowi	Mariny, porty, czartery, turystyka kulturowa	Kongresy, konferencje, targi branżowe, LinkedIn

3. Kluczowe komponenty promocji

3.1. Promocja krajowa – edukacja, bezpieczeństwo, kultura wodniacka

- Kampania „**Woda łączy pokolenia**” – TV, internet, social media, szkoły.
- **Program certyfikatów** pływackich, żeglarskich, motorowodnych.
- **Pokazy bezpieczeństwa** w marinach, z udziałem WOPR, SAR.
- „**Weekend na Wodzie**” – akcja ogólnopolska w 120 marinach i przystaniach.

3.2. Media i narzędzia krajowe:

- TVP, Polskie Radio, Onet, Interia, VOX.
- Wody Polskie, MSiT, PTTK, POT, PZMWinW, PZŻ, PZKaj, WOPR.
- Wykorzystanie ambasadorów: podróżnicy, ratownicy, sportowcy.

3.3. Promocja zagraniczna – „*Poland – The Land of Waterways*”

- **Branding międzynarodowy:** „*Poland – The Land of Waterways*”.
- **Kampanie w krajach docelowych:** Niemcy, Francja, Holandia, Dania, Austria, Czechy, Szwecja, Wielka Brytania.
- **Targi międzynarodowe:** Boot Düsseldorf (DE), Nautic Paris (FR), HISWA Amsterdam (NL), Wien Boatshow (AT), Helsinki Boat Show (FI).
- **Promocja trzech Europejskich Korytarzy Turystycznych:**
 - E30 – Odra (Polska-Niemcy),
 - E40 – Wisła (Polska-Ukraina-Czechy),
 - E70 – Waterway of Europe (Berlin–Amsterdam–Gdańsk).
- **Współpraca z operatorami czarterowymi i portalami bookingowymi:** Boataround, Yachtico, Booking.com, Airbnb Experiences.

3.4. Marketing cyfrowy i nowoczesna technologia

- Uruchomienie **aplikacji mobilnej „Bezpieczny rejs”**.
- **Digital storytelling:** Filmy 360° z Mazur, Doliny Odry, Wisły, Kanału Elbląskiego, Instagram i YouTube – „*Poland – The Land of Waterways*”.
- **Kampanie w social media:** TikTok, YouTube, Instagram: lifestyle & adventure Facebook, LinkedIn – branża, samorządy, instytucje.

3.5. CSR, edukacja i promocja ekologiczna

- Kampania „**Nie zostawiam śladu na wodzie**” – ekologiczne zachowania.
- **Certyfikat „Zielona Marina”** – promowanie obiektów z odbiorem ścieków i ładowarkami łodzi elektrycznych.
- **Partnerstwa z NGO:** WWF, Fundacja Mare, Dzika Polska, Wolna Rzeka.
- Kampania z **influencerami ekologii i outdoor** (Podróżnicy, Eko-lifestyle).

3.6. Współpraca z samorządami i marinami

- „Mariny jako Ambasady Turystyki Wodnej” – materiały, QR kody, kampanie.
- Tworzenie **Tematycznych Klastrow Wodnych**: Klastrowe trasy: Mazurska, Pomorska, Odra-Warta, E70.

4. System promocji – struktura

POZIOM	REALIZATORZY	NARZĘDZIA
Centralny	MSiT, PZMWiNW, PZŻ, WOPR	Targi, aplikacje, kampanie narodowe
Regionalny	Urzędy Marszałkowskie, RZGW, LOTy	Lokalne wydarzenia, markowe szlaki wodne
Lokalny	Gminy, mariny, operatorzy turystyczni	Eventy, ambasady, promocja operacyjna
Branżowy	Portale, media turystyczne, NGO, czartery	Content, kampanie targetowane, programy partnerskie

5. Efekty strategiczne promocji

- **Zwiększona liczba turystów** wodnych (PL + zagraniczni).
- **Wzrost prestiżu** polskich patentów (uznawalność międzynarodowa).
- **Wyższa świadomość** bezpieczeństwa i ekologii.
- **Dynamiczny rozwój** lokalnej przedsiębiorczości wodniackiej.
- **Wzmocnienie marki** narodowej i pozycji Polski w UE.

Fot. Tim Dobbelaere, CC BY-SA 2.0

Fot. Wielkie Jeziora Mazurskie 2020

PODSUMOWANIE STRATEGII TURYSTYKI WODNEJ – POLSKA 2035

Strategia Rozwoju Turystyki Wodnej w Polsce do roku 2035 zakłada przejście od modelu rozproszonego, częściowo nieefektywnego i niedostatecznie dostępnego systemu do spójnej, zintegrowanej i profesjonalnej struktury zarządzania, opartej na czterech filarach: **infrastruktura – bezpieczeństwo – cyfryzacja – dostępność**. Polska, dzięki unikalnym zasobom hydrograficznym, takim jak Wisła, Odra, Noteć, Warta, Szlak E70 czy Wielkie Jeziora Mazurskie, dysponuje potencjałem pozwalającym na uplasowanie się w gronie europejskich liderów turystyki wodnej. Aby wykorzystać ten potencjał, konieczne jest wpisanie działań strategicznych w szeroki kontekst europejski, obejmujący trendy clean boating, digital waterway services, slow & active tourism, mobilność inkluzywną oraz zrównoważone zarządzanie krajobrazem wodnym.

Analizy SWOT, PESTEL i TOWS wskazują na **potrzebę modernizacji kluczowych obszarów**: systemu szkoleń i patentów, infrastruktury portowej, bezpieczeństwa na wodach, dostępności usług dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów oraz cyfryzacji. W latach 2020–2024 życie na polskich akwenach straciło ponad 2181 osób, co jednoznacznie dowodzi konieczności przebudowy systemu bezpieczeństwa wodnego – zarówno poprzez edukację, wprowadzenie obowiązkowych certyfikacji pływackich i żeglarskich, jak i rozwój infrastruktury ratowniczej. Dotychczasowa deregulacja doprowadziła do obniżenia jakości szkoleń i uznawalności międzynarodowej patentów, co potwierdza konieczność reformy standardów egzaminowania, certyfikacji i cyfrowej identyfikacji uprawnień.

Perspektywa demograficzna, w tym starzenie się społeczeństwa i rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami, wymusza wprowadzenie modelu turystyki inkluzywnej. Oznacza to dostosowanie infrastruktury portowej, platform cumowniczych, sanitariatów i usług rekreacyjnych oraz rozwój innowacyjnego sprzętu adaptowanego do użytkowania przez osoby z ograniczeniami ruchowymi. Polska może wykorzystać te działania jako przewagę konkurencyjną w Europie, wpisując je w standardy dostępności Universal Design.

Strategia zakłada utworzenie **Ogólnopolskiego Systemu Informacji Turystyki Wodnej (OSITW)** jako centralnego narzędzia gromadzenia i udostępniania danych o szlakach, marinach, bezpieczeństwie, infrastrukturze oraz parametrach hydrologicznych. Komplementarnym rozwiązaniem cyfrowym będzie aplikacja mobilna **„Bezpieczny Rejs”**, integrująca planowanie tras, rezerwacje marin, alerty hydrologiczne, funkcję „Safety-Share”, edukację oraz komponent społecznościowy. Digitalizacja stanowi kluczowy element poprawy jakości zarządzania, dostępności, bezpieczeństwa oraz promocji.

Fundusze europejskie stwarzają warunki do finansowania modernizacji infrastruktury portowej, budowy stref bezemisyjnych, cyfryzacji systemów informacji, rozwoju łodzi elektrycznych i hybrydowych, ochrony środowiska oraz innowacji sprzętowych. Warunkiem skutecznego wykorzystania tych środków będzie utworzenie zintegrowanego systemu zarządzania – docelowo krajowej instytucji koordynującej rozwój turystyki wodnej.

Analiza TOWS wskazuje na **cztery strategiczne kierunki**: ofensywne wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych (SO), adaptację infrastruktury i edukacji do nadchodzących trendów i regulacji (WO), budowę odporności klimatycznej i środowiskowej (ST), a także zapobieganie chaosowi inwestycyjnemu i zagrożeniom reputacyjnym (WT). Wdrożenie tych kierunków wymaga współpracy międzyresortowej, udziału samorządów, partnerstw publiczno-prywatnych i aktywizacji organizacji społecznych.

Docelowo Polska może stać się **Europejskim Krajem Szlaków Wodnych** – krajem oferującym nie tylko rozległą sieć szlaków wodnych, ale także nowoczesne, inteligentne, ekologiczne, dostępne i bezpieczne środowisko dla turystyki i rekreacji wodnej, z pełną integracją z rynkiem europejskim. Osiągnięcie tej wizji wymaga konsekwentnej realizacji strategii, spójnego modelu zarządzania oraz trwałych fundamentów edukacyjnych, infrastrukturalnych i cyfrowych.

Strategia wyznacza jasną **ścieżkę transformacji** – od rozproszonego systemu do nowoczesnej, profesjonalnej i międzynarodowo rozpoznawalnej turystyki wodnej, opartej na odpowiedzialnym zarządzaniu, cyfrowej współpracy, bezpieczeństwie i inkluzywności społecznej.

Fot. Polski Związek Kajakowy

Fot. Szymon Staniec, CC BY 4.0

BIBLIOGRAFIA

Raporty i dokumenty międzynarodowe

1. World Health Organization. (2014). *Global report on drowning: Preventing a leading killer*. WHO Press.
2. World Health Organization. (2024). *Drowning – Fact sheet*. Dostępne na: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/drowning>
3. Pan American Health Organization / WHO. (2023). *Drowning Prevention*. PAHO, Washington, D.C.
4. United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR). (2019). *Global Assessment Report on Disaster Risk Reduction*.

Publikacje naukowe – utonięcia, wiek, zachowania ryzykowne

5. Committee on Injury, Violence, and Poison Prevention. (2019). *Prevention of drowning*. *Pediatrics*, 143(5), e20190850.
6. Science Media Centre. (2022). *Drowning: A public health problem*. Global Health Series.
7. Kronfol, N. (2017). *Drowning: Risk Factors & Prevention*. *Human & Health*, 43, 10–14.
8. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2023). *Risk Factors for Drowning*. <https://www.cdc.gov/drowning/risk-factors>
9. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024). *Vital Signs: Drowning Death Rates*. *MMWR* (Vol. 73).

Źródła polskie: wypadki nad wodą, alkohol, brawura, grupy ryzyka

10. Komenda Główna Policji. (2024). *Policja podsumowuje bezpieczeństwo na wodach i terenach przywodnych w okresie wakacji 2024 r.* Warszawa: KGP.
11. Komenda Główna Policji. (2018–2023). *Statystyki utonięć w Polsce. Raporty roczne.*
12. Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (WOPR). (2023). *Raport o wypadkach na wodach śródlądowych w Polsce.*

Publikacje naukowe – psychologia przekazu i emocje w kampaniach

13. Williams, P., & Drolet, A. (2005). *Age-Related Differences in Responses to Emotional Advertisements.* Journal of Consumer Research, 32(3), 343–354.
14. Magnúsdóttir, M. L. (2020). *Exploring the Impact of Emotional Appeals in Advertising: Effects on Message Recall.* Reykjavík University.
15. Jack, K. (2022). *Demonstrating empathy when communicating with older people.* Nursing Older People, 34(1), 34-41.
16. Yousef, M. (2021). *Assessing Emotional Appeals in Anti-Drink Driving Ads among Young Adults.* Griffith University.
17. European Commission / ECDC. (2020). *Public Health Communication in Risk Situations – Behavioral Responses by Age and Motivation.*
18. Kim, H., & Lennon, S. (2019). *Impact of fear, guilt and responsibility messages in public safety campaigns.* Journal of Social Marketing.

Publikacje z zakresu komunikacji, motywacji i segmentacji odbiorców

19. Bator, R., & Cialdini, R. (2023). *The application of social norms and relevance in public safety campaigns.* Journal of Applied Communication Research.
20. Health Promotion Agency. (2021). *Tailored Health Campaigns: Behavioral Segmentation by Age and Risk Group.*
21. Guttman, N. (2017). *Public Health Communication Interventions: Values and Ethical Dilemmas.* Sage Publications.
22. Golden, L., & Johnson, D. (2022). *Using motivational segmentation in public awareness campaigns.* Public Communication Review.

Dokumenty dotyczące dopasowania przekazu emocjonalnego do wieku

23. European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). (2021). *Risk Communication – Demographic Tailoring and Emotional Framing.*
24. UNICEF. (2022). *Child-focused safety communication – guidance for practitioners.*
25. American Psychological Association (APA). (2020). *Emotion, Age, and Risk Perception: Communication Strategies by Generation.*

Załącznik 1: ZAŁOŻENIA APLIKACJI MOBILNEJ „BEZPIECZNY REJS”

Narodowa Aplikacja Turystyki Wodnej, Bezpieczeństwa i Nawigacji

Rys. Piotr Jodkowski / AI

1. Cel i założenia aplikacji

Cel główny: zapewnienie **bezpieczeństwa, informacji, nawigacji i edukacji** polskich szlaków wodnych — w jednym, zintegrowanym narzędziu cyfrowym.

Zakres funkcjonalny obejmuje:

- mapy nawigacyjne i locje akwenów,
- rezerwacje miejsc postojowych,
- rezerwacje slipów i serwisów,
- monitoring bezpieczeństwa i alerty,
- technologię „Safety Share”,
- certyfikaty, patenty i dokumenty,
- rezerwacje portów i przystani,
- dostępność dla OzN i seniorów,
- miejsca podjazdu karettek pogotowia,
- edukację, szkolenia i egzaminy,
- społeczność i dzielenie się trasami,
- lokalne wydarzenia – festiwale, koncerty.

2. Główne funkcje aplikacji

Planer rejsów

Tworzenie trasy rejsu z uwzględnieniem:

- Zanurzenia jednostki
- Mostów (wysokość nad lustrem wody)
- Aktualnych głębokości hydrologicznych
- Stref ciszy i ograniczeń (holowanie, prędkość, emisja)
- Możliwości tankowania i postoju
- Miejsc turystycznych i kulturowych

Wielojęzyczność i dostępność

FUNKCJA	OPIS
Języki	Pełna funkcjonalność w językach PL / EN / DE (interfejs, komunikaty, mapy, dokumenty)
Dostępność cyfrowa	Tryb wysokiego kontrastu, audiodeskrypcja, asystent głosowy, prosty interfejs dla seniorów
Działanie offline	Pobieranie map, tras, danych portowych, locji i przewodników do trybu offline

Mapa nawigacyjna

ELEMENT MAPY	OPIS
Tory wodne	Aktualne oznaczenia torów, głębokości, przeszkód, wiatru
Oznakowanie żeglugowe	Pławy, boje, znaki żeglugowe, zakazy, strefy ciszy
Warunki meteorologiczne	Nakładka: wiatr, burze, deszcz, widoczność
Tryb nocny	Interfejs i mapa dostosowana do rejsów nocnych
Hydrologia	Poziom wód, zamknięcia szlaków, remonty, mielizny

Współpraca z IMGW, WOPR, WP, RZGW – dane aktualizowane w czasie rzeczywistym.

Funkcje dodatkowe

FUNKCJA	OPIS
Safety Share	Udostępnienie trasy i lokalizacji rodzinie lub służbom
Alert AI	Ostrzeżenia (pogoda, zamknięcia, awarie)
ETA	Szacowany czas rejsu i zużycie paliwa/baterii

Profil użytkownika (personalizacja)

FUNKCJA	ZASTOSOWANIE
Jednostka pływająca	Długość, zanurzenie, napęd, typ, przeznaczenie
Patenty i licencje	Do wprowadzenia: PZŻ / PZMWiNW / ICC
Alerty administracyjne	Przeglądy rejestracyjne, badania techniczne, ważność patentów
Historia rejsów	Zapis tras, logbook, możliwość eksportu do GPX/KML/PDF
Ulubione lokalizacje	Porty, mariny, przystanie, kąpieliska, bazy noclegowe

Mariny, porty, infrastruktura (Smart Marina)

OBSZARY INFORMACJI	ZAKRES
Techniczna	Slip, dźwig, tankowanie, ładowanie, pobór wody, odbiór ścieków
Administracyjna	Rezerwacja kei, opłaty (blik, karta, przelew), języki obsługi
Komfortowa	Toalety, prysznice, baza noclegowa, gastronomia
Rekreacyjna	Wypożyczalnia, serwisy, trasy turystyczne, wydarzenia lokalne
Dostępność OzN	Udogodnienia, asystent, adaptacja sprzętu, wózki/amfibie

Społeczność wodniaków

FUNKCJA	OPIS
Publikowanie zdjęć	Dodawanie lokalizacji, zdjęć, opisów
Oceny i rekomendacje	Gwiazdki, komentarze, rankingi
Ostrzeżenia społeczności	Mielizny, przeszkody, zdarzenia, skały
System zgłoszeń do administracji	Automatyczne zgłaszanie stref ciszy, problemów infrastrukturalnych

Edukacja, e-learning i kursy

MODUŁ	TREŚĆ
Przepisy wodne	Interaktywny przewodnik po przepisach (PL/EN/DE)
Kursy e-learningowe	Sternik motorowodny, żeglarz, eko-turystyka wodna
Symulator egzaminu	Egzaminy zgodne z PZŻ / PZMWiNW
Lekcje wideo	Manewry, bezpieczeństwo, ratownictwo
Eko-wodniak	Zasady ekologii, ochrona brzegów, certyfikat e-learningowy

Integracja z lokalną turystyką

ZAWARTOŚĆ	TREŚĆ
Kalendarz wydarzeń	Festiwale, regaty, koncerty, wydarzenia kulturowe
Mapa gastronomii	Restauracje, smażalnie, kawiarnie, tawerny
Trasy piesze i rowerowe	Łączniki między marinami a szlakami
Lokalne partnerstwa	Kupony, zniżki partnerskie, promocje regionalne

Komponent OzN — Turystyka bez barier

FUNKCJA DOSTĘPNOŚCI	OPIS
Baza miejsc przystosowanych	Wskazanie miejsc: kąpieliska, mariny, przystanie, rejsy
Rodzaje udogodnień	Wózek wodny, wejście do wody, asysta, sprzęt adaptwany
Rezerwacja usług on-line	Rezerwacja kei, pomocy asystenta, transportu
Dodatkowe usługi	Oznaczenia dźwiękowe, piktogramy, tłumacz PJM

Architektura aplikacji – moduły

MODUŁ	FUNKCJA
Nawigacja	Mapy, hydrologia, alerty, GPS, rejsy
Bezpieczeństwo	Bezpieczeństwo, ratownictwo, zgłoszenia
Wiedza	Edukacja, kursy, patenty, szkolenia
Marina	Rezerwacje, infrastruktura, płatności
Społeczność	Społeczność, opinie, rankingi
Dostępność	Turystyka bez barier (OzN, seniorzy)

Aplikacja wodna „Bezpieczny Rejs” to kompleksowa platforma cyfrowa, która ujednolica i digitalizuje informacje o wszystkich wodnych atrakcjach w Polsce, gwarantując spójność danych, z możliwością przeglądania według regionów. Dodatkowo użytkownicy znajdą w niej szczegółowe dane dotyczące:

- **Spotów kite, surf i SUP** – z informacjami o infrastrukturze, godzinach dostępności oraz możliwością kontaktu z operatorami.
- **Morsowisk** – czyli lokalizacji do morsowania wraz z opisem infrastruktury i danymi kontaktowymi do lokalnych Klubów Morsów (ponad 500 w Polsce).

Aplikacja ma służyć zarówno turystom, jak i mieszkańcom, ponadto może być efektywnym narzędziem do promocji regionu zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych.

Załącznik 2: ZAŁOŻENIA KAMPANII „MODA NA KAMIZELKĘ”

Ogólnopolska kampania promująca noszenie kamizelek ratunkowych i asekuracyjnych.

Rys. Piotr Jodkowski / AI

1. Cel kampanii

Cel ogólny:

Zwiększenie świadomości społecznej na temat roli kamizelki ratunkowej jako *najszybszego, dostępnego środka ochrony życia na wodzie* oraz zmiana postaw — tak, by noszenie kamizelki było traktowane jako norma i naturalny element aktywności nad wodą, podobnie jak pasy bezpieczeństwa w samochodzie.

Cele szczegółowe dla grup wiekowych:

GRUPA	CEL SZCZEGÓŁOWY
8–18 lat	Budowanie nawyku noszenia kamizelki na każdym etapie aktywności wodnej (kajaki, rowery wodne, żaglówki, paddle, sup). Edukacja poprzez szkoły i aktywności grupowe.
19–49 lat	Zmiana postawy z „to mi się nie przyda” na „kamizelka to standard bezpieczeństwa”. Promowanie odpowiedzialności za siebie i bliskich (dzieci, grupę płynącą razem).
50+ lat	Kształtowanie postawy troski o zdrowie, życie i komfort na wodzie. Podkreślenie, że kamizelka ułatwia utrzymanie się na powierzchni w sytuacji zagrożenia, zaskubnięcia, zmęczenia lub skurczu mięśni.

2. Grupy docelowe

- **8–18 lat** – uczniowie, harcerze, uczestnicy kolonii, obozów, zajęć sportowych.
- **19–49 lat** – aktywni rodzice, miłośnicy kajakarstwa, SUP, żeglarstwa, wakeboardingu, morsowania, survivalu wodnego.
- **50+ lat** – rekreacyjnie korzystające z wody, wędkarze, użytkownicy łodzi i jachtów.

Segmenty uzupełniające

- Organizatorzy spływów, klubów wodnych, wypożyczalni sprzętu.
- Samorządy nadmorskie i pojezierne.
- Ratownicy WOPR, strażacy, instruktorzy.
- Ośrodki edukacji i turystyki wodnej.

3. Analiza motywacji grup

GRUPA	MOTYWACJA	BARIERA PSYCHOLOGICZNA
8–18 lat	Zabawa, rywalizacja, ciekawy design, presja rówieśnicza (moda), autorytet trenera/opiekuna	„To jest dla małych dzieci”, wstyd, nuda, brak świadomości zagrożenia
19–49 lat	Bezpieczeństwo bliskich (dzieci), komfort psychiczny, odpowiedzialność, wizerunek rozsądnego i świadomego turysty	Przekonanie „umiesz pływać, to dasz sobie radę”, przecenianie swoich sił
50+ lat	Spokój, bezpieczeństwo, troska o zdrowie, szacunek do natury, komfort na wodzie	Niska świadomość ryzyka, wstyd, brak dopasowanych kamizelek (komfort, rozmiar)

4. Hasła kampanii

Hasło główne:

„Moda na kamizelkę – bezpieczeństwo zawsze pasuje”

Przykładowe hasła pomocnicze wg grup:

- **8–18 lat:** „Kamizelka – twój level bezpieczeństwa”
- **19–49 lat:** „Założ kamizelkę – masz do kogo wracać”
- **50+ lat:** „Mam kamizelkę – jestem spokojny”
- **Rodziny:** „Najlepszym wzorem dla dziecka jesteś Ty – w kamizelce.”

5. Proponowane działania

Dla dzieci i młodzieży (8–18 lat)

- Lekcje w szkołach: „Woda nie wybacza — kamizelka ratuje”.
- Konkurs „Kamizelkowy Fashion Day” — najlepszy styl kamizelki.
- Warsztaty WOPR: test jazdy SUP-em i kajakiem w kamizelce.
- Gry w aplikacji / VR — symulator upadku do wody z lub bez kamizelki.

Dla dorosłych (19–49 lat)

- Kampania #ZakładamKamizelkę — współpraca z influencerami.
- Partnerstwa z wypożyczalnią sprzętu wodnego – „Kamizelka w pakiecie standard”.
- Real stories – filmy krótkie pokazujące prawdziwe sytuacje zagrożenia na wodzie.

Dla seniorów (50+)

- Pokazy „Bezpieczny spacer nad wodą i na łodzi”.
- Warsztaty z ratownikiem: jak działa kamizelka, kiedy pływać nie wolno.
- Spoty w TV publicznej i lokalnych mediach.

6. Kanały komunikacji

GRUPA	KANAŁY
8–18 lat	TikTok, YouTube, Instagram, szkoły, obozy, harcerstwo, eventy edukacyjne
19–49 lat	Facebook, Instagram, LinkedIn, YouTube, blogi outdoorowe, wypożyczalnia sprzętu, sklepy sportowe
50+ lat	Telewizja, radio, prasa lokalna, kluby seniora, przychodnie, Uniwersytety Trzeciego Wieku

7. KPI — wskaźniki sukcesu

- Liczba uczestników wydarzeń i warsztatów (cel: min. 20 tys. osób).
- Liczba partnerów (samorządów, wypożyczalni, szkół) — min. 200 podmiotów.
- Zasięgi kampanii: min. 4 mln kontaktów w mediach społecznościowych.
- Badania post-kampanijne: wzrost deklarowanego użycia kamizelki o min. 30%.
- Spadek liczby utonięć w sezonie letnim — cel strategiczny (mierzalny po 1–2 latach).

8. Harmonogram kampanii

FAZA	CZAS	ZAKRES
Przygotowanie	3 miesiące	Kreacja, badania, partnerstwa, scenariusze filmów, produkcja kamizelek
Start	2 miesiące	Launch medialny (TV, social media), pierwsze warsztaty, event otwarcia
Główna aktywacja	6 miesięcy (sezon wiosna–lato)	Eventy, działania lokalne, edukacja w szkołach, dystrybucja materiałów
Utrwalenie	6 miesięcy	Działania przypominające, współpraca z samorządami i branżami, analiza skuteczności

9. Ryzyka i sposoby ich neutralizacji

RYZYO	PRZECIWDZIAŁANIE
Bagatelizowanie zagrożeń na wodzie	Silne historie prawdziwe, filmy świadków, emocjonalny przekaz
Wizerunek „kamizelka jest niewygodna / brzydka”	Kampania modowa: nowoczesne designy, social challenge
Przekonanie: „umiesz pływać — dasz radę”	Badania — większość utonięć dotyczy osób umiających pływać
Brak partnerów lokalnych	Włączenie samorządów, WOPR, organizacji outdoorowych i klubów

10. Pilotaż kampanii

Propozycja lokalizacji: Mazury / Pomorskie / Małopolskie / Mazowieckie

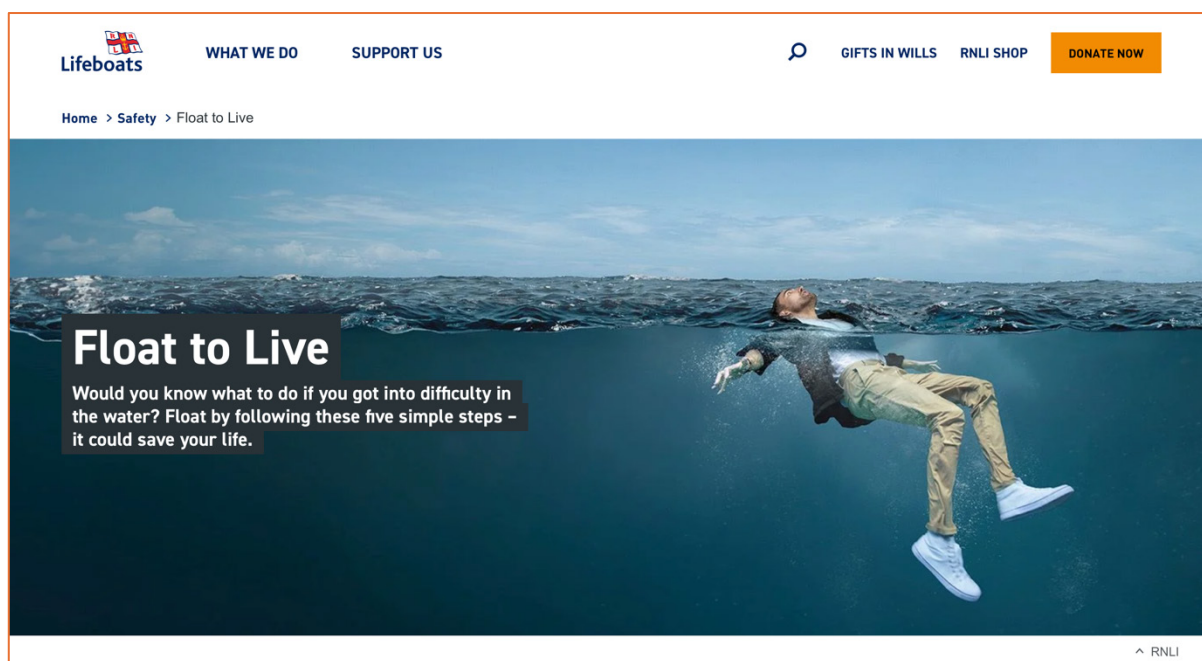
Zasięg pilotażu:

- 10 szkół (warsztaty, konkurs designerski kamizelki),
- 5 wypożyczalni sprzętu wodnego (kamizelka = standard),
- 2 samorządy (lokalne eventy nad wodą),
- pomiar świadomości przed i po,
- Po testach — analiza, korekta komunikatów i wdrożenie ogólnopolskie.

11. Przykłady podobnych kampanii

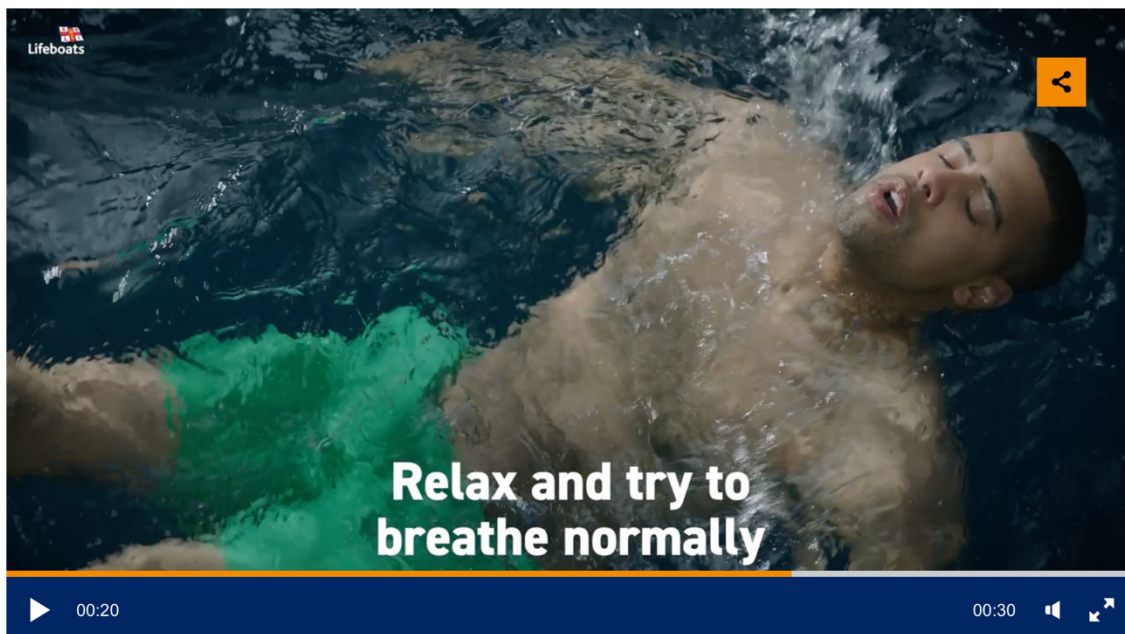
Wielka Brytania – „Respect the water”

<https://rnli.org/safety/respect-the-water>

Film instruktażowy

How to float

Story telling

Floating saved my life

Meet the people who helped save themselves from danger by remembering to Float to Live.

These are survival stories of real people who got into difficulty through no fault of their own. Please share their stories with your friends and family.

Sharing these experiences will help the people you love learn how to float and keep themselves safe if they find themselves in trouble too.

Together, we can save more lives.

Share this page

Survivor stories

Katie Laurie and Will Peckham

'I was running out of energy to tread water – I was racking my brain for ways not to die, then I remembered I'd seen a sign with the float to live advice.'

[KATIE AND WILL'S STORY >](#)

Ravi Saini

'I was getting pulled out to sea. I thought this was the end of my life!'

[RAVI'S STORY >](#)

Evan Chrisp

'Two big waves just came over us. I was panicking, trying to fight the water and swim.'

[EVAN'S STORY >](#)

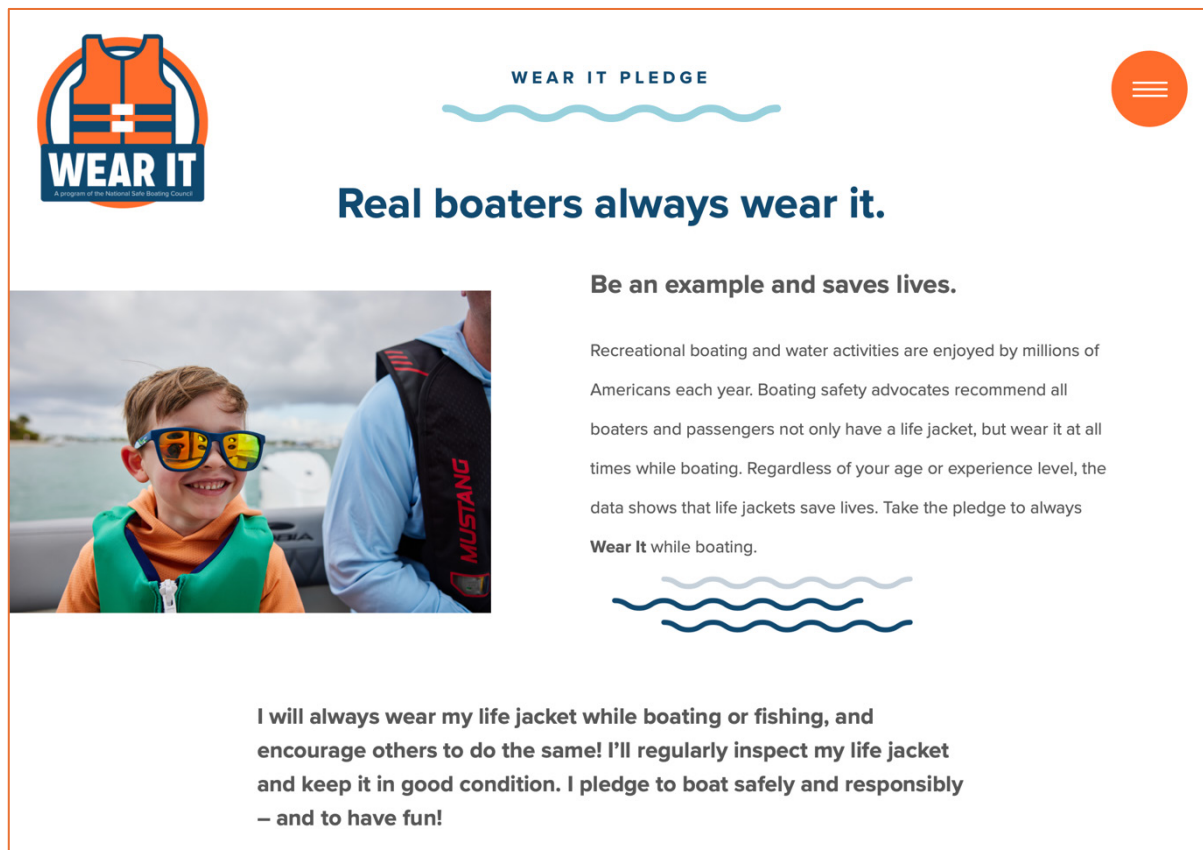
Aggie Kwiecien

'A calm voice in my head said: "OK, you've fallen into the canal. You know what to do, you mustn't panic.'

[AGGIE'S STORY >](#)

USA – „Wear it!”

<https://safeboatingcampaign.com/wear-it-pledge/>

The graphic features a white background with a blue border. In the top left is the 'WEAR IT' logo, which includes an orange life jacket icon and the text 'WEAR IT' in bold blue letters, with 'A program of the National Safety Council' in smaller text below. In the top center, the words 'WEAR IT PLEDGE' are written in a small, blue, sans-serif font, with a blue wavy line underneath. In the top right is an orange circle with three white horizontal lines. Below the logo, on the left, is a photograph of a young boy with brown hair, wearing blue sunglasses and a green life jacket, smiling. To his right, the back of a person wearing a blue and black 'MUSTANG' life jacket is visible. To the right of the photo, the text 'Real boaters always wear it.' is written in a large, bold, blue font. Below this, the text 'Be an example and saves lives.' is written in a smaller, bold, black font. This is followed by a paragraph of text: 'Recreational boating and water activities are enjoyed by millions of Americans each year. Boating safety advocates recommend all boaters and passengers not only have a life jacket, but wear it at all times while boating. Regardless of your age or experience level, the data shows that life jackets save lives. Take the pledge to always Wear It while boating.' Below the paragraph is a blue wavy line. At the bottom, a text box contains the pledge: 'I will always wear my life jacket while boating or fishing, and encourage others to do the same! I'll regularly inspect my life jacket and keep it in good condition. I pledge to boat safely and responsibly – and to have fun!'

WEAR IT
A program of the National Safety Council

WEAR IT PLEDGE

Real boaters always wear it.

Be an example and saves lives.

Recreational boating and water activities are enjoyed by millions of Americans each year. Boating safety advocates recommend all boaters and passengers not only have a life jacket, but wear it at all times while boating. Regardless of your age or experience level, the data shows that life jackets save lives. Take the pledge to always Wear It while boating.

I will always wear my life jacket while boating or fishing, and encourage others to do the same! I'll regularly inspect my life jacket and keep it in good condition. I pledge to boat safely and responsibly – and to have fun!

Posty w mediach społecznościowych

The social media post has a dark blue background with a wavy, water-like texture. The word 'Always' is written in a large, orange, cursive font at the top. Below it, the words 'WEAR A LIFE JACKET' are written in a large, bold, white, sans-serif font. Below that, the words 'TAKE THE PLEDGE' are written in a large, bold, white, sans-serif font. In the bottom left corner is the 'WEAR IT' logo, which includes an orange life jacket icon and the text 'WEAR IT' in bold blue letters, with 'A program of the National Safety Council' in smaller text below. In the bottom right corner, the hashtag '#safeboating' is written in a white, sans-serif font.

Always

WEAR A LIFE JACKET

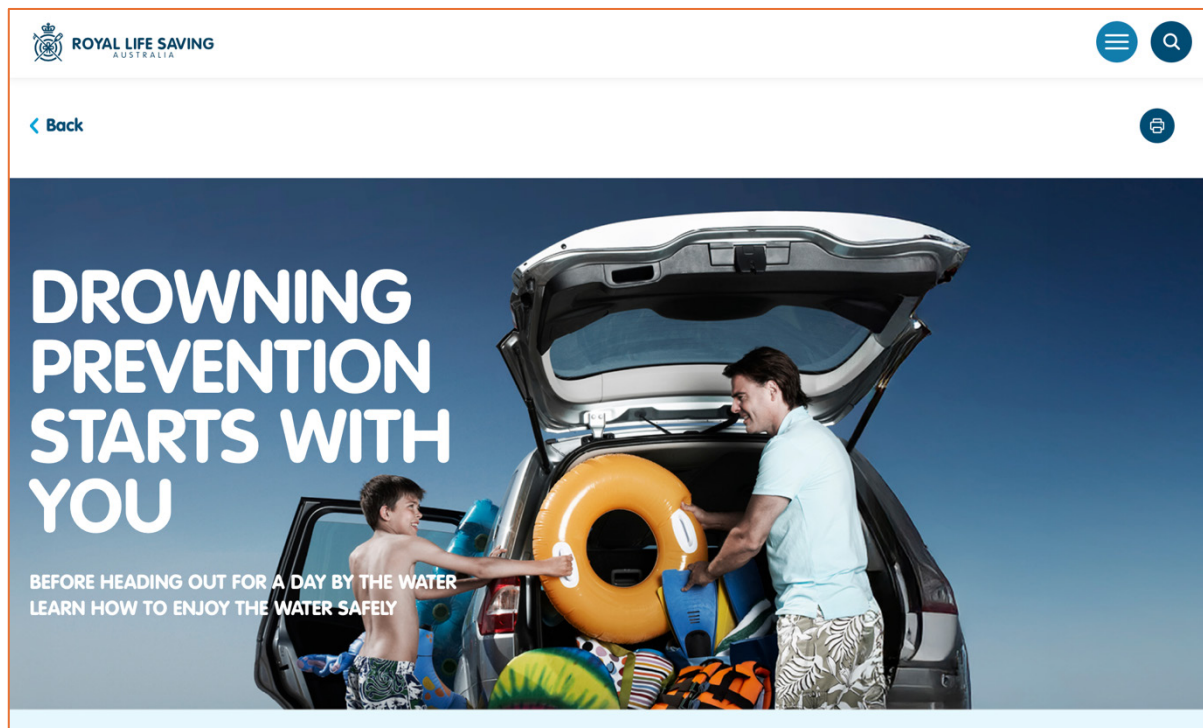
TAKE THE PLEDGE

WEAR IT
A program of the National Safety Council

#safeboating

Australia – „Summer Safety”

<https://www.royallifesaving.com.au/about/campaigns-and-programs/Water-Safety>

Posty na media społecznościowe

